

Raadsels rond het rapport

Onderzoek naar effectieve en heldere informatie over de prestaties, het niveau en het leerproces van de basisschool leerlingen bij ons op school.

Praktijkonderzoek in het kader van het Fontys Opleidingscentrum

Speciale Onderwijszorg

Sabrina Meijn

Begeleid door: Jos Bergkamp

Inhoudsopgave

Voorwoord	<i>blz. 4</i>
Samenvatting	<i>blz. 5</i>
H1: Inleiding en onderzoeksvraag	<i>blz. 7</i>
o 1.1 Introductie	
o 1.2 Doel van het onderzoek	
o 1.3 Doel in het onderzoek	
o 1.4 Onderzoeksvragen	
H2: Theoretisch kader	<i>blz. 10</i>
o 2.1 Blik op prestaties	
o 2.2 Ouder(s) als bondgenoot(en)	
o 2.3 Kinderen aan het woord	
o 2.4 Vergelijking rapporten	
H3: Onderzoeksmethodologie	<i>blz. 22</i>
o 3.1 Onderzoeksmethoden	
o 3.2 De onderzoeksvorm en het onderzoekstype	
o 3.3 Het onderzoeksplan	
o 3.4 Betrouwbaarheid en validiteit	
o 3.5 Ethische kwesties	
H4: Dataverzameling	<i>blz. 29</i>
o Analyse vragenlijst rapporten	
o Analyse kindervragenlijst rapporten	
o Verzameling kwalitatieve data	

H5: Data-analyse *blz. 55*

H6: Conclusies en aanbevelingen *blz. 62*

- o 6.1 Conclusies
- o 6.2 Aanbevelingen
- o Reflectie

Bibliografie *blz. 66*

Bijlagen *blz. 68*

- o 1. Begrippenlijst
- o 2. Vragenlijst rapporten (ouders)
- o 3. Leerlingen vragenlijst rapporten
- o 4. Vragenlijst rapporten (collega's)
- o 5. Verzameling kwalitatieve gegevens ouders
- o 6. Verzameling kwalitatieve gegevens collega's
- o 7. Het concept van het nieuwe rapport

Voorwoord

Twee jaar studeren aan het Fontys Opleidingscentrum Speciale Onderwijszorg rond ik nu af met dit afstudeeronderzoek. Na veel zwoegen, hersenkraken en hard werken is het dan eindelijk af! De tijd is voorbijgevlogen en weet af en toe niet hoe ik het allemaal voor elkaar heb gekregen, maar het is me toch gelukt en ben trots op het resultaat!

Maar zonder hulp van een aantal mensen, was me dit nooit gelukt...

In de eerste plaats wil ik graag mijn begeleider, Jos Bergkamp, bedanken. Met zijn kritische blik en vragen heeft hij het me niet altijd even makkelijk gemaakt, maar hij is uiteindelijk wel degene die mij door dit onderzoek heen geleid heeft en mij in staat heeft gesteld dit te beschrijven.

Daarnaast wil ik graag Marian Patist, de directrice van de school waar ik werk, bedanken voor het bieden van de mogelijkheid om dit onderzoek te doen en het vertrouwen dat daarmee aan mij gegeven werd.

Graag wil ik ook al mijn collega's bedanken voor hun deelname aan het onderzoek en in het bijzonder wil ik graag Marjon, Monique en Anja bedanken voor hun meedenken, hulp en ondersteuning bij het uitvoeren van mijn onderzoek. Zonder jullie had ik al dit werk nooit voor elkaar gekregen!

Ook alle ouders en kinderen van groep 3a, 4c, 5b, 6a, 7b en 8c wil ik ontzettend bedanken voor hun medewerking bij het invullen van de vragenlijsten. Zonder jullie had ik geen onderzoek gehad.

Tot slot wil ik graag mijn medestudenten Welmoed en Sabrina bedanken voor het aanhoren van mijn verhalen, delen van gevoelens en hun positieve steun wanneer ik dat nodig had.

Allemaal, dank jullie wel!

Tot slot hoop ik dat alle participerende partijen tevreden zullen zijn met het resultaat en hier veel profijt aan zullen beleven. Hopelijk zal het nieuwe rapport zijn vruchten af gaan werpen.

Samenvatting

Dit onderzoek begon naar aanleiding van een “probleem met ouders” dat zich voordeed op de basisschool waar ik werk. Dit “probleem” heb ik omgezet naar een onderzoek met een daarbij behorend doel en onderzoeksvragen:

“Hoe zorgt de school naar ouders voor effectieve en heldere informatie over de prestaties, het niveau en het leerproces van het kind, op een manier die hanteerbaar is voor leerkrachten?”

De hieruit afgeleide onderzoeksvragen zijn:

- Hoe interpreteren ouders het huidige rapport?
- Wat willen ouders precies te weten komen met het rapport?
- Welke plaats hebben de leerlingen binnen het rapport?
- Hoe moet een helder rapport eruit zien?
- Hoe is het goed hanteerbaar voor leerkrachten?

Ter verdieping van dit onderzoek is in de literatuur beschreven hoe anderen, en ik, denken over prestaties van leerlingen in het basisonderwijs, daarna wat de rol en belangen van ouder(s) binnen de basisschool zijn, vervolgens wat het belang van de mening van kinderen is en tot slot heb ik tien rapporten van andere scholen met elkaar vergeleken.

Middels een vragenlijst aan de ouders, leerlingen en collega's wilde ik antwoord verkrijgen op mijn onderzoeksvragen. Deze gegevens heb ik vervolgens geïnterpreteerd en geanalyseerd. De vragenlijsten hebben mijn vermoedens doen bevestigen: ouders willen heel concreet weten waar met hun kind aan gewerkt wordt en welke resultaten zij hierbij behalen.

Leerkrachten willen graag een rapport dat kort en bondig is, de benodigde informatie bevat en minder werk is om in te vullen.

De kinderen willen graag een rapport waarin begrijpelijk en duidelijk is aangegeven hoe zij ervoor staan, tips gegeven worden op het gebied waar zij zich in kunnen verbeteren en complimenten krijgen over hun kwaliteiten.

Aan de hand van deze analyses heb ik conclusies getrokken, mijn onderzoeksdoel en onderzoeksvragen beantwoord en aanbevelingen naar de school gedaan:

- Pas het taalgebruik en de termen op het rapport aan, zodat het voor iedereen begrijpelijk is. Een optie zou zijn om gebruik te maken van (vraag)zinnen, zodat “moeilijke” termen makkelijker te omschrijven zijn.
- Het huidige rapport geeft voldoende informatie over het rapport volgens ouders en leerkrachten op cognitief gebied. Daarentegen zijn er hiaten in het rapport, namelijk

op het gebied van de sociaal emotionele ontwikkeling en het welbevinden. Zorg hiervoor voor een duidelijke, overzichtelijke plek binnen het rapport.

- Leerkrachten en ouders vinden dat terug te zien moet zijn aan welke doelen momenteel gewerkt wordt en waaraan nog gewerkt moet worden. Verwerk daarom een beknopt overzicht met de leerdoelen voor de gehele basisschool per vakgebied in het rapport.
- Vermeldt op het rapport de Cito-gegevens van alle toetsen. Geef daarbij aan welke toets door het kind gemaakt is, zodat voor kinderen met een aparte leerlijn ook duidelijk is hoever zij nu (landelijk) zijn.
- Zorg dat voor iedereen duidelijk en begrijpelijk beschreven staat wat de rapportpunten inhouden en hoe deze genormeerd zijn (eenduidigheid onder de leerkrachten). Pas deze onderdelen aan per jaargroep (Bijvoorbeeld: meer onderdelen voor schrijven in groep 3 en Engels voor de bovenbouw.) Onderdelen die niet duidelijk te herleiden (en subjectief) zijn, zoveel mogelijk proberen te beperken.
- Voor de manier van beoordelen voor het rapport heeft de vijfpuntschaal de voorkeur. Deze schaal laat echter veel ruimte open tot subjectiviteit. Kinderen willen cijfers en ouders zien cijfers met 30% als een goede tweede normering. Hanteer daarom cijfers op het rapport waar het kan en kies voor een andere, zoveel mogelijk eenduidige en duidelijke normeringvorm voor de gebieden waarbij dit niet kan. Probeer hierbij een format te vinden, waarbij je kunt aanklikken (dit gaat makkelijker en sneller).
- Wanneer alle rapportpunten duidelijk en begrijpelijk zijn, spreekt het rapport zo goed als voor zich en zou het rapport moeten kunnen volstaan met slechts een persoonlijke toelichting van de leerkracht aan het eind.
- Wanneer de rapporten makkelijker en sneller in te vullen zijn, is het naar de ouders toe een verstandige keuze om met het eerste rapport niet zo lang te wachten en na de herfst een extra rapport in te lassen. Er zijn dan nog geen Cito-gegevens, dus deze zijn op het eerste rapport dan niet van toepassing.
Het voorstel wordt dan als volgt:
 1. Begin november (10 minutengesprek ronde verplaatsen!)
 2. Na Cito-toetsen van februari (+ 10 minuten gesprekken)
 3. Na Cito-toetsen van mei/juni.
- Overweeg of het meegeven van een rapport aan het eind van groep 8 nog zinvol is (in verband met werkbeparing voor de leerkrachten). Zowel ouders, als het merendeel van de leerkrachten vindt dat dit ter afronding van het schooljaar en de basisschool hoort.
- Wellicht is een groeirapport een optie (Of meerdere rapporten in één mapje, zodat het een aanvul document wordt.). Dit zorgt ervoor dat een duidelijke ontwikkeling zichtbaar wordt en levert leerkrachten voorafgaand aan het invullen minder inlees werk van voorgaande jaren op.
- Om aan de kinderen tegemoet te willen komen en het rapport wat kleurrijker te maken, zou per rapport een foto en/of expressieopdracht ingevoegd kunnen worden.

Tot slot heb ik kort gereflecteerd op het gehele onderzoek.

Hoofdstuk 1: Inleiding en onderzoeksvraag

1.1 Introductie

Ik werk als leerkracht in een groep 6 van een grote, vrij nieuwe, moderne, “interconfessionele basisschool” met ruim 500 leerlingen. Interconfessioneel betekent verschillende confessies bij elkaar. De school is toegankelijk voor alle leerlingen. Er worden geen leerlingen op grond van overtuiging geweigerd. De kinderen komen uit het hele dorp, omdat dit de enige interconfessionele basisschool in de gemeente is. De kinderen komen dan ook uit diverse milieus, van hoog - laagopgeleide ouders. De school is gelegen aan de rand van een nieuwbouwwijk en ligt in een rustige omgeving

Het hoofdgebouw bestaat uit 17 leslokalen, twee speellokalen, die tevens te gebruiken zijn als grote multifunctionele ruimte, een bibliotheek, enkele kantoorruimtes voor directie en interne begeleiders en een personeelskamer. Er zijn vier groepen gehuisvest in tijdelijke lokalen op het schoolplein. Daarnaast zit er nog één groep in een ander gebouw aan de overkant van de straat. De school maakt gebruik van de gymzaal, gelegen op het schoolplein. De school heeft ook de beschikking over een grote schooltuin, waar regelmatig gebruik van wordt gemaakt door verschillende groepen.

Op deze basisschool werken ongeveer 45 mensen, die direct bij het onderwijs aan de kinderen en het in orde houden van de school betrokken zijn. Dit team bestaat uit:

- de directrice,
- de adjunct-directeur,
- interne begeleiders,
- fulltime groepsleerkrachten,
- parttime groepsleerkrachten,
- vakleerkrachten gymnastiek,
- onderwijsassistenten,
- overblijfcoördinator,
- conciërge,
- administratief medewerkster.

Met het team hebben we een route uitgestippeld die we als school volgen. We proberen in de komende jaren onze idealen in de klas vorm te geven. Belangrijke speerpunten daarin zijn:

1. Het actief betrekken van de leerling bij het leren op school.
2. Het bevorderen van de zelfstandigheid.
3. Het bevorderen van de mondelinge taalvaardigheid.
4. Het streven naar prestaties van hoge kwaliteit.
5. Kwaliteitsbeleid.

Goed onderwijs betekent in onze ogen dat ons dagelijks werk (lesgeven) van hoge kwaliteit is en dat de condities waaronder wij dat werk verrichten zo gunstig mogelijk zijn, waardoor wij optimale leer- en ontwikkelingsresultaten bij onze kinderen realiseren. Ons streven is:

"Elk jaar proberen we beter te zijn dan het jaar daarvoor"

We proberen dat te realiseren door heel kritisch naar ons onderwijs te kijken en daar verbeteringen in aan te brengen. Leren van wat we doen en gedaan hebben. Daarnaast voeren we een actief scholingsbeleid voor ons personeel.

Meer informatie over onze doelstellingen, werkwijzen, zorg en resultaten is te vinden in onze schoolgids (2008) en/of op de website.

1.2 Doel van het onderzoek

Eén van de speerpunten van de school is: “optimale leer- en ontwikkelingsresultaten bij onze kinderen realiseren.” Maar wat gebeurt er vervolgens met deze resultaten? Deze resultaten zijn er niet alleen om een indicatie te krijgen van de kwaliteit van het onderwijs en/of de kwaliteit van de school. Het is tevens een meetinstrument om de ontwikkeling van kinderen in kaart te brengen. De Wet Primair Onderwijs (1981) schrijft voor dat ouders op de hoogte gesteld moeten worden van de ontwikkeling van hun kind. Deze resultaten worden bij mij op school daarom twee maal per jaar middels een rapport en de daarbij behorende 10-minutengesprekken naar ouders verstrekt.

Deze informatie wordt echter niet altijd correct geïnterpreteerd of als duidelijk ervaren.

Afgelopen schooljaar is gebleken dat het schooladvies in groep 8 voor sommige ouders als een verrassing komt en niet in lijn ligt met de schoolrapporten van voorgaande jaren. Ouders waren ontevreden en het niet eens met het schooladvies.

Subjectiviteit op een rapport is nooit helemaal uit te sluiten, iedereen kijkt en ervaart tenslotte op zijn eigen manier, dus is het belangrijk om hier als team met elkaar op één lijn te zitten.

Anders heeft men achteraf heel wat uit te leggen, zoals vorig jaar gebleken is.

Hier gaat mijn onderzoek over. Ik vind het interessant om te onderzoeken of deze subjectiviteit tot een minimum beperkt kan worden, er in het team een meer eenduidige normeringlijn getrokken kan worden en hoe de verstrekte informatie naar ouders zo effectief en helder mogelijk kan zijn. Dit zal resulteren in een nieuw rapport dat de ouders effectieve en heldere informatie verstrekt over de prestaties, het niveau en het leerproces van hun kind.

1.3 Doel in het onderzoek

De vraagstelling die bij dit onderzoek past is:

“Hoe zorgt de school naar ouders voor effectieve en heldere informatie over de prestaties, het niveau en het leerproces van het kind, op een manier die hanteerbaar is voor leerkrachten?”

1.4 Onderzoeksvragen

De hieruit afgeleide onderzoeksvragen zijn:

- Hoe interpreteren ouders het huidige rapport?
- Wat willen ouders precies te weten komen met het rapport?
- Welke plaats hebben de leerlingen binnen het rapport?
- Hoe moet een helder rapport eruit zien?
- Hoe is het goed hanteerbaar voor leerkrachten?

Ik denk met dit onderzoek inzicht te verkrijgen in wat ouders willen weten van een rapport en welke onduidelijkheden er voor hen zijn. Ik hoop uiteindelijk te bereiken met het ontwikkelen van een nieuw rapport, dat ouders het gevoel hebben beter op de hoogte te zijn van de ontwikkelingen van hun kind. Tenslotte is het belangrijk om ouders als partners te hebben bij het opvoedingsproces van het kind.

Wanneer er meer duidelijkheid naar ouders toe is, levert dit voor leerkrachten ook winst op, op het gebied van effectieve oudercommunicatie. Bovendien is het streven om een rapport te ontwikkelen dat duidelijk is voor ouders, maar óók hanteerbaar voor leerkrachten.

Dit onderzoek is dus niet alleen belangrijk voor mij, maar ook voor mijn collega's, leerkrachten in het algemeen en ouders.

Maar ook voor kinderen is het belangrijk om te weten hoe zij er voor staan en waar zij nog aan kunnen werken, het is tenslotte hun rapport.

Want in deze maatschappij waarin als voornaamste selectie criterium nog altijd de prestatie geldt, dienen daar geen (of tenminste zo min mogelijk) onduidelijkheden over te bestaan.

Hoofdstuk 2: Theoretisch kader

In dit hoofdstuk zal ik aan de hand van gerelateerde achtergrond informatie inzicht geven in mijn overwegingen bij de totstandkoming van mijn onderzoeksvragen en een verheldering van gebruikte begrippen ten aanzien hiervan geven.

Ik zal beginnen met een beschrijving van onze, naar mijn idee, prestatiegerichte maatschappij. Daarop volgend zal ik gaan beschrijven waarom het belangrijk is om ouders als partners te hebben en kijken naar de verschillende belangen van alle partijen. Ook de mening van kinderen mag dus niet vergeten worden, hier zal ik daarna op ingaan. Vervolgens zal ik enkele rapporten met elkaar vergelijken en bekijken hoe het met de hanteerbaarheid voor leerkrachten gesteld is.

2.1 Een blik op prestaties

In onze schoolgids (2008) staat: “Elk jaar proberen we beter te zijn dan het jaar daarvoor.” Dit betekent dat er doelgericht gewerkt wordt aan het maximaliseren van prestaties, dit kan gaan om prestaties op het gebied van kennis, professionalisering, leerlingenzorg, afstemming enzovoort. Dit wordt ook wel “opbrengstgericht werken” genoemd. Wanneer er opbrengstgericht gewerkt wordt, schept dit de verwachting dat er resultaten geboekt worden en voor ouders vertaald dit zich in betere leerprestaties.

Vanaf de kleuters worden de leerlingen dan ook al gevolgd in hun kennis en prestaties. Middels methodetoetsen (aan het eind van elk blok) en de jaarlijkse Cito-toetsen (toetsen van het Centraal instituut voor toetsontwikkeling) kan de leerkracht zien wat het ontwikkelingsniveau van de leerling is en zijn onderwijs hierop aanpassen: extra hulp, of -uitdaging bieden. Ouders mogen dan ook verwachten, dat wanneer hun kind ergens op “uitvalt” er aan gewerkt gaat worden en op een volgende toets hier het resultaat van te zien is. Deze Cito-uitslagen worden geregistreerd in het leerlingvolgsysteem (LOVS) op de computer. Aan het eind van groep 8 wordt ter afsluiting van de basisschool, landelijk en op vaste data, de eind-Citotoets afgenomen. Veel leerlingen en ouders zien deze toets als een examen van de basisschool. Beide partijen weten dat er veel van de uitslag afhangt. Het schooladvies voor de vervolgopleiding hangt hier grotendeels vanaf, uiteraard een belangrijk moment voor de verdere schoolloopbaan van de leerling. Geen wonder dat ouders en leerlingen zich hier zorgen en zenuwachtig over maken. De Cito-toets is niet verplicht, maar wordt wel veel

gebruikt door scholen. Het voordeel is dat het een objectief meetinstrument is en voor alle groep 8 leerlingen ingezet kan worden, maar net als elke toets een momentopname.

Voorafgaand aan de Cito-toets geeft de leerkracht daarom een voorlopig advies over de vervolgopleiding, een subjectief oordeel gebaseerd op basis van maanden- of jarenlange ervaring met de leerling en diens prestaties. Maar het definitieve schooladvies wordt pas na de Cito-toets gegeven.

Over het algemeen genomen krijgt ruim driekwart van de leerlingen een leerkrachtadvies dat overeenkomt met de Cito-toetsscore. Uit onderzoek van het CBS (Stroucken, A. & Takkenberg, D. & Béguin, A. (2006)) is ook gebleken dat 83 procent van de leerlingen in de brugklas zit op het niveau dat de Cito-toets indiceerde. Kortom: alle prestaties die de leerling in zijn gehele schoolloopbaan heeft neergezet, inclusief de Cito-toetsen, vormen het oordeel en beslissen de keuze voor een verdere vervolgopleiding.

Zoals hierboven al eerder gezegd kan men dus wel stellen dat de prestaties en resultaten van leerlingen op de basisschool als voornaamste selectie criterium gelden voor de verdere vervolgopleiding.

Uit ditzelfde onderzoek is tevens gebleken dat de Cito-score sterk samenhangt met het opleidingsniveau van de ouders en het inkomstenniveau van het ouderlijk gezin. Leerlingen van wie de ouders een hoog inkomstenniveau hebben gaan over het algemeen genomen vaker naar een hoger brugklasniveau en minder vaak naar een lager brugklasniveau. Bijna 13 procent van de leerlingen gaat dan ook naar een hoger brugklasniveau dan hun Cito-score indiceerde, en 5 procent kiest voor een lager niveau. Ouders zien hun kind graag “de juiste” of best passende vervolgopleiding doen. Des te hoger men opgeleid is, des te meer keus men tenslotte heeft. Als ik dit aanneem, zouden ouders die zelf hoog opgeleid zijn, dit waarschijnlijk ook graag voor hun kind zien en zou dit een mogelijke verklaring kunnen zijn voor de 13% leerlingen die naar een hoger brugklasniveau gaat dan de Cito-score uitwees. In groep 8 kan hier dan ook best eens discussie over ontstaan, wanneer de wensen/gedachten van ouders niet overeenkomen met de prestaties en/of het leerkrachtadvies. Daarom is het van belang om ouders vanaf het begin eerlijk op de hoogte te brengen van de prestaties van het kind en hen bij de ontwikkeling te betrekken. Het belang van een goed contact met ouders zal ik nu hieronder verder toelichten.

2.2 Ouder(s) als bondgenoot(en)

Zoals hierboven beschreven zijn de prestaties van een leerling op de basisschool erg bepalend voor de verdere vervolgopleiding(en). Zoals Melenhorst (1991) beschrijft levert dit angst bij

ouders op dat hun kind achterop zal raken en zoeken daarom voordat hun kind vier jaar wordt en leerplichtig is, de “beste” school uit. Hierbij aansluitend zegt Gelmers (2002): “Ouders zijn steeds kritischer, gedragen zich steeds meer als consumenten en eisen steeds meer informatie op.” Hier hebben zij ook het recht toe, de Wet op het Primair Onderwijs (1981) schrijft dit voor:

“Artikel 11. Rapportage vorderingen van leerlingen

Het bevoegd gezag rapporteert over de vorderingen van de leerlingen aan hun ouders.”

(In bijlage 1 zijn meer bijpassende artikelen uit de Wet op het Primair Onderwijs te vinden.)

Op veel scholen, zoals ook de onze, zijn tegenwoordig zelfs een ouderraad (OR) en medezeggenschapraad (MR) waarin ouders participeren en hun zeg hebben. Maar zoals Dom (2004) zegt: ook meer informele vormen van ouderbetrokkenheid nemen toe, er zijn bij ons op school bijvoorbeeld informatieavonden, kijkavonden, klassenouders, leesmoeders, knutselouders, enzovoort. “De tijd dat ouders hun kinderen naar school stuurden en de rest overlieten aan de leerkrachten lijkt definitief voorbij te zijn.” Betrokkenheid en participatie van ouders bij de school worden algemeen gezien als een positieve zaak. Bij ons in de schoolgids (2008 pp. 38) staat dan ook vermeldt: “Ouders zijn welkom op school. Wij streven als school naar een constructieve samenwerking met onze ouders. We hebben immers een gezamenlijk belang en dat is het welzijn van uw kind.”

Maar deze invloedrijke houding van ouders zorgt ervoor dat er binnen de school niet alléén positieve gevoelens opgeroepen worden als het om ouderparticipatie gaat. Want wat doe je met een ouder die op hoge toon meer aandacht voor het bijzondere probleem van zijn/haar lieveling eist? Of met ouders die een machtsspelletje spelen en de “strijd” met de school en soms ook met individuele leerkrachten aangaan? De ouder handelt vanuit eigen belang en/of het belang van het kind, maar de leerkracht maakt deel uit van een organisatie: de school en dient daar dus te allen tijde rekening mee te houden.

Daarentegen kunnen ouders wel veel voor een school betekenen, zoals hierboven met verschillende activiteiten is beschreven en Nijboer (2009) ook zegt: “Van een goed contact tussen ouders en school profiteren alle betrokkenen, maar vooral de leerlingen.” Volgens Mijland (2009) zien leerlingen graag dat hun ouders goed contact hebben met hun leerkracht. Nijboer (2009) geeft aan dat dit ervoor zorgt dat leerlingen thuis makkelijker vertellen wat er allemaal gebeurt. Uit onderzoek schijnt ook gebleken te zijn dat een kind zich harmonieuzer ontwikkelt en betere resultaten behaalt, wanneer er een goede relatie is tussen ouders en de school.

In het kader van het vooropstellen van de ontwikkeling van het kind en de gemeenschappelijke zorg die zowel leerkrachten als ouders daarvoor dragen, is het dus belangrijk om een goed contact met ouders te onderhouden en hen te betrekken bij de school. Scholen zouden actief moeite moeten doen om ouders op school te krijgen, bijvoorbeeld door het organiseren van allerlei activiteiten voor ouders en waarbij ouderhulp nodig is, zoals Holswilder (2009) ook al aangeeft.

Nijboer (2009) noemt nóg een argument om ouders te koesteren: “Zonder hun steun krijg je weinig voor elkaar.” Smit (2009) voegt hieraan toe: “Staan ouders niet achter een bepaalde vernieuwing, dan gaan ze achteraf dwarsliggen.” In het kader van mijn onderzoek, is het dus belangrijk om de mening van ouders te horen en hen op de hoogte te brengen van mogelijke veranderingen. Iedereen wil tenslotte serieus genomen worden, ouders dus ook! Wanneer men dit niet doet, ontstaan er discussies, problemen en kan het er zelfs toe leiden dat ouders hun kind van school halen. Dit mag niet de bedoeling zijn en levert niemand iets op.

Aldus Nijboer (2009): “Zorg dat je communicatiekanalen open zijn.” Smit (2009) geeft ook aan dat tachtig procent van de zaken die in behandeling komen bij de klachtencommissies, meestal voorkomen hadden kunnen worden als ouders en school eerder contact met elkaar hadden opgenomen.

Het rapport is een schriftelijk middel dat een belangrijke plaats heeft in de communicatie met ouders. Ouders ontvangen in de meeste gevallen twee of driemaal per jaar een rapport van hun kind, zij bekijken deze informatie nauwkeurig, en dan? Zoals Graafland en Elzinga (2005) aangeven zijn er situaties waarin het rapport min of meer voor zich spreekt, maar soms is meer uitleg gewenst of vereist. Hier zijn de 10-minuten gesprekken voor bedoeld. In eerste instantie is dus het belangrijk om het rapport zo op te stellen en te schrijven, dat het bijna voor zich spreekt en ouders snappen wat er staat: het doel van mijn onderzoek. Zoals Mijland (2009) zegt: “Tien minuten is eigenlijk te weinig tijd om de ontwikkeling van een kind te bespreken.” Het werkt dus tijdsbesparend voor leerkrachten wanneer het rapport duidelijk is. Dan kan het 10-minutengesprek optimaal gebruikt worden voor extra informatie die je niet via het rapport wilde delen en om vragen van ouders te beantwoorden. Zo voorkom je eenrichtingsverkeer en hoef je ouders niet te overspoelen met alle informatie die ook duidelijk en overzichtelijk in het rapport had kunnen staan. Van sommige leerlingen kun je vooraf al inschatten dat 10-minuten niet volstaan, maar ook ouders moeten dit aan de hand van het rapport kunnen inzien en de gelegenheid krijgen om aan te geven dat zij graag een langere afspraak zouden hebben. Zoals Mijland (2009) zegt: “Het contact met ouders is een

tijdsinvestering, maar die krijg je terug als energie. Het maakt het onderwijs minder vermoeiend. Het helpt enorm als je elkaar kent.”

2.3 Kinderen aan het woord

Zoals in hoofdstuk één beschreven maken ook leerlingen een deel uit van mijn onderzoek. Tenslotte zijn zij degenen over wie het rapport geschreven wordt. Ook kinderen hebben een mening en moet je, net zoals de ouders, serieus nemen. In onze schoolgids (2008 pp. 15) onder het kopje “visie op onderwijs” staat het speerpunt: “Het actief betrekken van de leerling bij het leren op school.” Dat betekent kinderen een stem geven. Letterlijk en figuurlijk aan het woord laten komen. We willen leerlingen actieve deelnemers maken en leren zelf initiatieven te nemen. De kinderen moeten een eigen inbreng krijgen en zelfverantwoordelijkheid ervaren. Niet alleen omdat het in de schoolgids staat betrek ik ook de leerlingen in mijn onderzoek en vraag in naar hun inbreng voor het ontwikkelen van een nieuw rapport, maar ook wettelijk is dit een verplichting. In het internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind, staat het volgende:

“Artikel 12 Participatie en hoorrecht

Het kind heeft recht om zijn of haar mening te geven over alle zaken die het kind aangaan. De overheid zorgt ervoor dat het kind die mening kan uiten en dat er naar hem of haar wordt geluisterd. Dit geldt ook voor gerechtelijke en bestuurlijke procedures.”

(Unicef (6 februari 1995). *Verdrag inzake de Rechten van het Kind.*)

Bertrem (2003) beaamt dit: “Kinderen zijn mensen en geen poppen. Ze hebben net als volwassenen hun eigen verlangens, gevoelens, gedachten en ervaringen. Ik ben er dan ook van overtuigd dat ze het recht hebben om hiermee naar buiten te komen.”

Kinderen zijn zich hier zelf vaak niet van bewust. Zij denken dat zij nog niet genoeg weten, nog niet genoeg kunnen en nog niet genoeg zijn. Deze “nog-niet” status sluit hen buiten de wereld van de volwassenen en houdt hen in hun eigen “kinderwereld,” waar ze moet wachten, leren en zich voorbereiden op het “echte leven.” Maar leerlingen kúnnen wel degelijk deel uit maken van deze “volwassenenwereld.”

Uit de resultaten van het “What do you think?”-project van Unicef (1995) is ook gebleken dat kinderen op school graag meer spel en meer inspraak zouden hebben. De kinderen gaven aan ook mee te willen maken, denken, kiezen, durven en doen.

Om leerlingen deel te laten nemen aan mijn onderzoek, of wat voor participatie dan ook, moeten er wel aanpassingen gedaan worden in relatie tot het ontwikkelingsniveau en de eigenheid van de leerlingen. Het is vooral belangrijk om een vraag zo sterk mogelijk toe te

spitsen op wat men eigenlijk te weten wil komen, zodat de kans op dromen/fantaseren bij (jonge)leerlingen niet opgaat. Wanneer deze aanpassingen gedaan worden, de leerlingen weten waarom hun mening belangrijk is en wat er van hen verwacht wordt, kunnen zij met interessante ideeën op de proppen komen, waar volwassenen misschien nooit aan gedacht zouden hebben. Sommige leerlingen geven wel eens snel een antwoord om er vanaf te zijn, of om aan de leerkracht tegemoet te komen/hem of haar een plezier te doen. Voor de leerlingen moet duidelijk zijn dat dit niet de bedoeling is. Leerlingen hebben vanwege hun fantasierijke gedachten en “zorgeloze bestaan” namelijk vaak een heel andere kijk op de situatie, waardoor zij oplossingen, voorstellen en ideeën naar voren kunnen brengen die op zijn minst aanvullend zijn. Vooraf moet tevens naar alle partijen toe, dus ook naar kinderen, duidelijk zijn wat met hun mening gebeurt. Iedereen die heeft meegedacht over een bepaald onderwerp wil daar graag iets van terug zien. Als men hier te lang mee wacht, verdwijnen langzaam de belangstelling en de betrokkenheid. Men wil zien dat er rekening gehouden wordt met hun mening en dat participatie dus nuttig is. Als dit niet gebeurt, kunnen ze hun vertrouwen in participatie verliezen en willen ze een volgende keer niet meer deelnemen.

Het laten participeren van leerlingen heeft naast het mogelijk verkrijgen van interessante ideeën en oplossingen, nog meer voordelen: leerlingen voelen zich gesteund, uitgedaagd en het verhoogd de betrokkenheid. Het welbevinden van de leerlingen neemt toe en uit onderzoek is ook gebleken dat dit mogelijk een groter leerrendement tot gevolg heeft. Op de ervaringsgerichte manier leren leerlingen verschillende vaardigheden, Persyn (2007-2008) noemt bijvoorbeeld: communiceren, onderhandelen, prioriteiten stellen en relevante beslissingen nemen, zelfstandigheid, zelfvertrouwen, creativiteit, in team werken, luisteren naar elkaar, een mening vormen en formuleren en kritisch nadenken. Allemaal vaardigheden die ze in hun latere leven ook nodig hebben en direct kunnen bijdragen tot een positiever schoolklimaat. Een verder weg staand voordeel, dat hierbij aansluit, zou zijn dat leerlingenparticipatie de democratie versterkt, doordat leerlingen dan al vroeg met de democratische mechanismen in contact komen.

2.4 Vergelijking rapporten

Hierboven heb ik aan de hand van gerelateerde achtergrond informatie inzicht gegeven in mijn overwegingen bij de totstandkoming van mijn onderzoeksvragen en een verheldering van gebruikte begrippen ten aanzien hiervan geven. Maar om uiteindelijk tot het doel van mijn onderzoek te komen: een nieuw rapport dat de ouders effectieve en heldere informatie verstrekt over de prestaties, het niveau en het leerproces van hun kind, zal ik moeten

achterhalen welke onderdelen er in een rapport vermeld moeten staan, wat er daarnaast nog in vermeldt zou kunnen worden en hoe dit mogelijk vormgegeven kan worden.

Om te achterhalen wat er in een rapport moet staan heb ik gekeken naar wat het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap hierover zegt. Tevens heb ik het laatste inspectierapport van onze school opgevraagd en bekeken op welke onderdelen de inspectie controleert en welke onderdelen hiervan te maken hebben met het rapport.

Tot slot heb ik tien rapporten van andere scholen verzameld en heb ik deze op verschillende punten met elkaar vergeleken. Ook ons huidige rapport heb ik daarnaast gehouden.

Hieronder als eerst wat ik via het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap te weten ben gekomen.

“Basisonderwijs bevordert brede vorming van kinderen. Het onderwijs richt zich op de emotionele en verstandelijke ontwikkeling, op de ontwikkeling van de creativiteit en het verwerven van sociale, culturele en lichamelijke vaardigheden. De kerndoelen zijn een operationalisering hiervan. Het geheel van samenhangende en daarom doorgenummerde kerndoelen geeft een beeld van het *inhoudelijk aanbod* van het basisonderwijs. De kerndoelen in deze opsomming zijn ingedeeld in de hoofdstukken voor *Nederlandse taal, Engelse taal, Friese taal, rekenen en wiskunde, oriëntatie op jezelf en de wereld, kunstzinnige oriëntatie en bewegingsonderwijs.*”

(Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (2006). *Herziene kerndoelen basisonderwijs.*)

De hierboven door mij cursief gedrukte woorden, vormen het inhoudelijk aanbod van het basisonderwijs. Deze termen (of iets anders geformuleerd) zouden dus op zijn minst op het basisschoolrapport vermeldt moeten worden.

Daarnaast staat er het volgende geschreven.

“Er dient aandacht te worden besteed aan doelen die voor alle leergebieden van belang zijn: goede werkhouding, gebruik van leerstrategieën, reflectie op eigen handelen en leren, uitdrukken van eigen gedachten en gevoelens, respectvol luisteren en kritiseren van anderen, verwerven en verwerken van informatie, ontwikkelen van zelfvertrouwen, respectvol en verantwoordelijk omgaan met elkaar, zorg en waardering van de leefomgeving.”

(Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (2006). *Herziene kerndoelen basisonderwijs.*)

De hierboven opgesomde algemene doelen zitten (deels) verweven in de kerndoelen, maar zijn geen losstaande kerndoelen op zich. Deze kunnen dus al dan niet, bijvoorbeeld onder een algemene noemer, in het rapport opgenomen worden.

In 2007 heeft de Inspectie van het Onderwijs onze school voor het laatst bezocht in het kader van een periodiek kwaliteitsonderzoek. Dit is een onderzoek naar de kernindicatoren van een aantal kwaliteitsaspecten, op grond van het door de inspectie gehanteerde toezichtkader primair onderwijs 2005. Hieronder een opsomming van de kernindicatoren die betrekking hebben op goed onderwijs.

“ Kwaliteitszorg, leerstofaanbod, tijd, pedagogisch handelen, didactisch handelen, afstemming, actieve en zelfstandige rol leerlingen, sfeer op school, begeleiding, zorg, resultaten, ontwikkeling van leerlingen.”

(Inspectie van het Onderwijs (28 september 2007). *Rapport periodiek kwaliteitsonderzoek*.) Bovenstaande indicatoren hebben veelal betrekking op schoolorganisatorische zaken en het functioneren van het personeel. Alleen de volgende indicatoren hebben betrekking op leerlingen.

“Actieve en zelfstandige rol leerlingen

8.1 De leerlingen zijn actief betrokken bij de onderwijsactiviteiten.

8.3 De leerlingen hebben verantwoordelijkheid voor de organisatie van hun eigen leerproces die past bij hun ontwikkelingsniveau.”

(Inspectie van het Onderwijs (28 september 2007). *Rapport periodiek kwaliteitsonderzoek*.)

Deze indicatoren staan niet als zodanig beschreven in de kerndoelen, maar er dient wel aan gewerkt te worden en daarom zouden deze twee punten onder dezelfde algemene noemer in het rapport opgenomen kunnen worden.

Hieronder volgt een schematische weergave van de tien rapporten die ik met elkaar vergeleken heb en daaronder mijn bevindingen:

		rapporten van basisschool:				
rapport kenmerken:		Eendragt	Prof. Waterink	Pancrattius	Bosbeek	Willibrord
	formaat	B5	A4	A4	A4	A4
	aantal bladzijdes	24	24	4	4	12
	aantal rapporten per jaar	3x	2x	2x	2x	2x
Tussenkopjes	algemeen	X	niet zo benoemd	X		basis ontw. + brede ontw.
	sociaal (gedrag)		PAD		X	
	spel & werk gedrag	X				spel
	werkhouding		X	X	X	
	waarneming	X				
	rekenen (& wiskunde)		X	X	X	X + ruimtelijk denken & werken.
	taal (ontwikkeling)	X	X	X	X	X - gesprek, - lezen & schrijven, - begr. lezen, - spelling & schrijven.
	(technisch)lezen		X			
	motorische ontwikkeling	X				
	schrijven		X	X	X	
	creatieve vorming	X	X	X	X	X - beeldende vorming, - drama, - muziek.
	wereldoriëntatie		X	X	X	
	godsdienst		X			
	bewegingsonderwijs		X	X	X	
	extra hulp/ uitdaging, handelingsplan	X				
	Vermelding Cito				X	
	aantal te scoren onderdelen	33	56	36	32	
	normering (schaal)	5 punt met woord	5 punt	woord	5 punt	3 punt: zelden, regelmatig, vaak
	opmerkingen	eind	per onderdeel	per blz.		per onderdeel

Tabel-1: vergelijking van verschillende rapporten.

rapport kenmerken:		Oranje Nassau	't Carroussel	De 7-hof	digitaal rapport	Werenere	huidig rapport Wormerwieken
	formaat	A3 in 3	B5	A4	A4	A4	A4
	aantal bladzijdes	2	4	4	6	6	8
	aantal rapporten per jaar	2x	3x	3x	2x	2x	2
Tussenkopjes	algemeen		X	X			X
	sociaal (gedrag)	X			X	X	
	spel & werk gedrag						
	werkhouding	X			X	X	
	waarneming						
	rekenen (& wiskunde)	X	X	X	X	X	X
	taal(ontwikkeling)	X	X	X	X	X	X
	(technisch)lezen	X		X	X	X	X
	motorische ontwikkeling						
	schrijven	X		X	X	X	X
	creatieve vorming	X	X incl. gym	X	X	X	X
	wereldoriëntatie	X	X	X	X	X	X
	godsdienst	X					X
	bewegingsonderwijs	X		X	X	X	X
	extra hulp/uitdaging, handelingsplan			X			X bij rek. & taal
	vermelding Cito gegevens	X		X	X	X	
	aantal te scoren onderdelen	61	32	50	39	37	45
	normering (schaal)	cijfers of letters	letters	cijfers of letters	5 punt	5 punt	5 punt
	opmerkingen	per onderdeel	eind	begin & eind	per onder- deel	per onder- deel	per onder- deel

Tabel-2: vergelijking van verschillende rapporten.

Nu volgen enkele bijzonderheden die mij opvielen bij het bekijken van de verschillende rapporten.

rapport van basisschool:	bijzonderheden:
Eendragt	- Op het rapport staat waarneming vermeldt: hieronder valt: onderscheiden van beelden, onderscheiden van klanken, oriëntatie in de ruimte en hoeveelheidsbegrip - Rekenen & wiskunde, (technisch)lezen, wereld oriëntatie en schrijven staan niet op het rapport vermeldt. - Op het rapport staat motorische ontwikkeling vermeldt: hieronder valt: grove motoriek, plezier tijdens de gymles, manier van bewegen, fijne motoriek (tekenen, knippen, potloodhantering).
Professor Waterink	- Het algemene deel is in vraagzinnen opgesteld. - Bij de methode vakken wordt de 5 puntschaal niet gebruikt, maar wordt een overzicht met de methode doelen vermeld. Aangekruist wordt wat behaald is en waaraan gewerkt wordt. - Spelling, begrijpend lezen en verkeer worden ook apart op het rapport vermeldt.
Pancratius	- Het sociaal gedrag is heel beknopt verwerkt in het algemene deel: contact met de leerkracht, omgang met andere kinderen, gedrag in de groep, zelfvertrouwen en houding in spelsituaties. - Het technisch lezen en begrijpend lezen zit verwerkt in taal. - Het is een groeirapport. - Een beknopt overzicht van de leerlijnen per vak staat voorin het rapport vermeldt. - In de even schooljaren vullen de kinderen zelf een bladzijde van het rapport in, opgemaakt met stellingen en geven zij aan hoe zij denken dat ze het doen. - Er wordt een tekening van het kind ingevoegd.
Bosbeek	- Het (technisch)lezen zit verwerkt in taal. - De gegevens van de Cito-toetsen zijn verzameld onder een apart kopje in het rapport.
Willibrord	- Het wordt geen rapport genoemd, maar een persoonlijk ontwikkelingsverslag. - Voor kinderen staan er moeilijke/onbekende woorden in, als: initiatief nemen, betrokkenheid, construeren, formuleren, kritisch, lay-out. - Wereld oriëntatie staat niet op het rapport vermeldt.
Oranje Nassau	- Het rapport ziet er heel zakelijk uit: recht toe, recht aan. Het doet een beetje ouderwets aan en ziet er, naar mijn idee, niet aantrekkelijk uit voor kinderen.
't Carrousel	- Het sociaal gedrag ontbreekt in dit rapport. Onder het algemene deel staat slechts "gedrag" vermeldt. - De werkhouding is verwerkt in het algemene deel. Technisch lezen en begrijpend lezen zit verwerkt in taal. - Wereld oriëntatie staat niet op het rapport vermeldt. - Het rapport heeft ook een kopje diverse, waaronder het boekverslag, het krantenknipsel, de spreekbeurt en het werkstuk opgenomen zijn. - De algemene waardering volgt als laatst. Hierin worden ook de verzuimdagen opgenomen.

De 7-hof	- Het sociaal gedrag en de werkhouding zijn verwerkt in het algemene deel. - Er is gekozen voor een aantrekkelijke, maar overzichtelijke kolomsgewijze lay-out met bolletjes en tekstballonnen voor de opmerkingen van de leerkracht. - Aan het eind van het rapport is een bijlage toegevoegd, wat het kind zelf heeft uitgekozen.
digitaal rapport	- Dit rapport kan digitaal ingevuld worden, de normeringen kunnen aangevinkt worden.
Weremere	- Het is een groeirapport. - Voorin het rapport zit een handtekeningenlijst rapporten.
Tabel-3: overzicht bijzonderheden van verschillende rapporten.	

Ons huidig rapport blijkt qua te scoren onderdelen een gemiddeld rapport te zijn: het heeft niet de meeste onderdelen en niet de minste. Het aantal bladzijdes is wel aan de hoge kant. Dus een praktischere lay-out zou mogelijk moeten zijn.

In vergelijking met de andere rapporten is het huidige rapport qua onderdelen redelijk compleet. Onderdelen die ontbreken zijn de “Cito-gegevens” (die zijn wel in de scores verwerkt, maar er staat niet aangeduid waarin of op welke manier), de “sociaal-emotionele ontwikkeling” en “werkhouding.” Al zijn deze laatste twee wel heel beknopt verwerkt in het algemene deel.

Het Bosbeek rapport laat zien dat een rapport heel kort en bondig kan zijn, maar toch alles omvattend.

Daarentegen is het Oranje Nassau rapport, het rapport met het grootste aantal te scoren onderdelen en toch ook heel overzichtelijk en duidelijk ingedeeld. Nadelig aan dit rapport is echter dat het er enigszins ouderwets uit ziet, met andere woorden: niet aantrekkelijk voor kinderen en dit moet het naar mijn idee wel zijn, aangezien het rapport bestemd is voor de kinderen. Ten tweede lijkt het mij veel werk om in te vullen.

Het rapport van basisschool De 7-hof vind ik het meest effectieve en heldere rapport en het beste uit deze vergelijking komen. Dit rapport bevat veel sterke punten: het is aantrekkelijk voor kinderen, alles omvattend (alle onderdelen zijn erin verwerkt), duidelijk (waar de normeringen op gebaseerd zijn), begrijpelijk (in eenvoudige taal geschreven), overzichtelijk ingedeeld en naar mijn idee vanwege de cijfernormering eenvoudig en snel in te vullen.

Hoofdstuk 3: Onderzoeksmethodologie

In het vorige hoofdstuk heb ik aan de hand van gerelateerde achtergrond informatie beschreven welke overwegingen ik heb gemaakt bij de totstandkoming van mijn onderzoeksvragen en een verheldering van gebruikte begrippen ten aanzien hiervan gegeven. Nu ik deze informatie gebundeld heb, is de volgende stap het plannen van het onderzoek. Om mijn onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden zal ik gegevens moeten verzamelen. Hoe ik aan de benodigde gegevens kom, hoe mijn onderzoek wordt opgezet en welke afwegingen ik daarbij heb moeten maken, zal ik hieronder beschrijven. Als eerst volgt nu een algemene beschrijving van verschillende onderzoeksmanieren.

3.1 Onderzoeksmethoden

Er bestaan allerlei vormen van onderzoek. Aangezien het in dit geval gaat om een onderzoek dat bijdraagt aan de verbetering van de praktijk en tot stand is gekomen naar aanleiding van een vraag uit de praktijk, zal ik hier alleen verder ingaan op de onderzoeksmethoden die passen binnen het praktijk onderzoek. Het praktijkonderzoek is daarmee verbonden aan een context, cultuur en tijd. Het nadeel hiervan is dat de conclusies en aanbevelingen die uit dit onderzoek voortkomen niet per definitie gelden voor andere scholen, andere landen en andere tijden.

Voor elk onderzoek geldt dat het kwantitatief of kwalitatief van aard kan zijn, of een mix van beide. Bij een kwantitatief onderzoek gaat het om meetbare gegevens, zoals een score op een proefwerk. Kwalitatieve gegevens zijn ongestructureerd, bijvoorbeeld geschreven teksten/antwoorden van de onderzoeker en/of respondenten.

In onderstaand overzicht heb ik de kenmerken en voor- en nadelen van beide mogelijkheden samengevat:

	Kenmerken:	Voordelen:	Nadelen:
kwantitatief	– meetbare gegevens, – in getal uitgedrukt of makkelijk tot getal te herleiden, – meestal met beoordelingsschalen.	– makkelijk te verwerken, – er kan een frequentieverdeling van gemaakt worden, – men kan er een gemiddelde over berekenen, – makkelijk geordend te presenteren.	– geen eigen inbreng, – vaak onvoldoende informatief, – er kan niet doorgevraagd of om verheldering gevraagd worden.
kwalitatief	– ongestructureerde gegevens, – gebaseerd op (interpretatieve) ervaringen en daaraan gekoppelde meningen.	– levert relevante antwoorden op, – bij een interview kun je doorvragen/ om verheldering vragen	– een brede verscheidenheid aan gegevens, – niet zo makkelijk te verwerken, – geen statistische analyse mogelijk.

Tabel-4: overzicht kwalitatief en kwantitatief onderzoek.

Beide soorten gegevens kunnen waardevol zijn voor een onderzoek, aangezien ze verschillende kanten van een onderwerp belichten.

(Harink, F. (2009) *Basisprincipes praktijkonderzoek*.)

Afhankelijk van het niveau waarop het onderzoek wordt uitgevoerd, komen verschillende vormen van onderzoek aan de orde. Hieronder van ieder type een korte beschrijving:

Type onderzoek:	Kenmerken:	Niveau:
Beleidsonderzoek	– meestal kwantitatief, – gericht op landelijke beleidsontwikkelingen, – vooral consumptief.	Macro-niveau: landelijk onderzoek
Programma evaluatie	– gericht op beoordeling of verbetering, – kan zich richten op de resultaten of uitvoering.	Meso-niveau: schoolniveau, soms klasniveau
Ontwerp gericht onderzoek	– via onderzoek ontwerpen en uitproberen, – praktische activiteit, – het onderzoek kent vier fasen: probleemanalyse, ontwerp, beproeving en kennisconstructie.	Meso-niveau: klasniveau, ook schoolniveau
Actie onderzoek	– gericht op eigen handelen en de situatie waarin dat handelen	Meso-niveau: klasniveau

	plaatsvindt, – het is een cyclisch proces van planmatig handelen, onderzoeken en reflectie.	
Individugericht onderzoek	– richt zich op het handelen van een professional met één of enkele leerlingen, – meestal wordt het behandelingsproces belicht, – vanuit meerdere gezichtspunten belicht.	Micro-niveau: bij één of enkele leerlingen
Tabel-5: overzicht vormen van praktijkonderzoek.		

(Harink, F. (2009) *Basisprincipes praktijkonderzoek.*)

3.2 De onderzoeksvorm en het onderzoekstype

Nu ik hierboven beschreven heb welke manieren van onderzoek mogelijk zijn, zal ik nu gaan beschrijven hoe mijn onderzoek wordt opgezet en hoe ik aan de benodigde gegevens zal komen. In mijn onderzoek wil ik er achter zien te komen hoe ouders, leerlingen en leerkrachten het huidige rapport beoordelen, welke minpunten er zijn en welke verbeterpunten daaruit gehaald kunnen worden. Mijn onderzoek draait er om de meningen van anderen te begrijpen, door middel van motieven en redenen. Dit betekent dat het zal gaan om een kwalitatief onderzoek. Aangezien open vragen lastiger te verwerken zijn, zoals ook in tabel-4 weergegeven is, gebruik ik tevens een aantal gesloten vragen en dienen de open vragen slechts ter aanvulling van de gesloten vragen. Mijn onderzoek is dus deels kwalitatief én deels kwantitatief. Het onderzoek is gericht op hoe deze informanten denken over en wat ze vinden van het huidige rapport en rapporten in het algemeen. Het onderzoekstype dat hier bij past is de programma-evaluatie (zoals te zien is in tabel-5), in dit geval zal het dan gaan om de uitvoering van het rapport: het beoordelen van de waarde van het rapport, als de verbetering ervan. Ik zal aan het werk gaan op schoolniveau, aangezien ik te maken heb met drie verschillende groepen informanten: ouders, kinderen en leerkrachten.

3.3 Het onderzoeksplan

Zoals hierboven beschreven wil ik van drie verschillende groepen informanten weten hoe zij denken over en wat zij vinden van het huidige rapport en rapporten in het algemeen.

Om hierachter te komen ga ik een vragenlijst ontwikkelen. De vragenlijst bevat een korte introductie waarin duidelijk wordt wat het doel van de vragenlijst is. De vragen zullen

begrijpelijk, duidelijk en concreet moeten zijn. Het taalgebruik in de vragenlijst zal dan ook aangepast moeten worden aan de groep informanten. Voor de ouders zal er geen vakjargon gebruikt worden en voor de kinderen moeten de vragen makkelijk te begrijpen (of uit te leggen) zijn en dus niet te lang zijn, zoals in hoofdstuk 2 uitgelegd is. Een overzicht en verklaring van de gebruikte begrippen in de vragenlijst zijn te vinden in bijlage 1.

Vragen die over hetzelfde onderwerp gaan, zullen zoveel mogelijk bij elkaar geplaatst worden, zodat het een overzichtelijk geheel wordt. De vragen zullen zo veel mogelijk gesloten zijn (kwantitatief), om de gegevens meetbaar te maken. Bij bijna alle gesloten vragen zullen dezelfde antwoordmogelijkheden gebruikt worden, om eenduidigheid te creëren. In de vragenlijst zullen ook ruimtes opgenomen worden om de gekozen antwoorden toe te lichten (kwalitatief), aangezien de informatieve waarde van gesloten vragen beperkt is. Vooral wanneer iets negatief beoordeeld wordt, vind ik het interessant om er achter te komen waar deze negatieve beoordeling op gebaseerd is. Tot slot wordt er nog ruimte geboden voor overige opmerkingen en/of tips. Om zo veel mogelijk reacties terug te krijgen, wordt de vragenlijst zo kort mogelijk gehouden.

De vragenlijsten zijn te vinden in bijlage 2 (ouders), 3 (leerlingen) en 4 (collega's).

Deze vragenlijst leg ik voor aan de verschillende groepen informanten. Aangezien het om een grote basisschool gaat en ik wil voorkomen dat er door massale verspreiding minimale respons is óf zoveel respons dat het niet te verwerken is, heb ik gekozen voor selectieve groepen en wel de volgende:

Ouders:

- alle klassenouders
- de ouders van zorg- en rugzak leerlingen
- de bibliotheek ouders
- de ouders van de MR
- de ouders van de Oudervereniging

Leerlingen:

- van elke jaargroep (kleuters uitgezonderd) één klas.

Leerkrachten:

- alle midden- en bovenbouw leerkrachten
- IB-ers
- directie

Op de bouwvergadering van donderdag 4 maart heb ik een kwartier in laten plannen om alle leerkrachten ter plekke de vragenlijst in te laten vullen. Hierdoor zorg ik ervoor dat ik alle vragenlijsten direct terug krijg en op zeer korte termijn verder kan de met de analyse van deze gegevens. Vooraf gaand aan het invullen van de vragenlijst geef ik een korte uitleg over het

waarom van deze vragenlijst en vraag ik de betrokkenen om toestemming hun gegevens te gebruiken en te analyseren.

De afwezige leerkrachten, IB en directie krijgen de vragenlijst aangeleverd in hun postvakje en een week de tijd om ook hen de kans te geven te kunnen reageren.

De oudervragenlijsten krijgen de ouders via hun zoon/dochter, met het verzoek deze voor de inleverdatum terug in te leveren.

De leerkrachten die deelnemen aan het onderzoek van de leerlingen, krijgen de vragenlijst aangeleverd met een begeleide brief en dienen vooraf de leerlingen tevens om toestemming te vragen om hun gegevens te gebruiken en te analyseren. Zo zullen er zo min mogelijk verschillen ontstaan in de manier waarop de vragenlijst wordt afgenomen. Dit komt de validiteit ten goede.

De vragenlijst kan digitaal op het digibord getoond worden, zodat de kinderen de vragen niet alleen horen (auditief), maar ook mee kunnen lezen (visueel). De leerkracht inventariseert de meningen en antwoorden van de leerlingen en vult deze in op de vragenlijst. Dit in verband met een té grote hoeveelheid te verwerken vragenlijsten. Deze wordt vervolgens voor de inleverdatum ingeleverd.

Wanneer de inleverdata verstreken zijn en alle vragenlijsten verzameld zijn, zal ik deze gaan verwerken. In een Worddocument zal ik per vraag een frequentie verdeling maken, weergegeven in een cirkeldiagram en daarin de ouders tegen de leerkrachten afzetten.

De frequentie van de toelichtingen wordt aan de hand van een sleutelwoord gemeten en daarna gebundeld per vraag. Al deze toelichtingen en de daarbij behorende sleutelwoorden zijn te vinden in bijlage 5 (ouders) en 6 (collega's). Met behulp van de overeenkomende kleur wordt duidelijk van welke groep informanten deze opmerking komt.

De leerlingenvragenlijst komt te weinig overeen: het zijn minder vragen en deze bevat meer vragen naar de mening over de inhoud/vormgeving van het huidige rapport, dus zal ik op dezelfde wijze, maar apart inventariseren en dan naast de gegevens van de ouders en leerkrachten leggen.

Naar aanleiding van deze analyse en de al eerder verzamelde voorbeeldrapporten van andere basisscholen, zal ik met enkele collega's (één of meerdere malen) rond de tafel gaan en discussiëren over een nieuwe, verbeterde inhoud en vormgeving van het rapport. Op het MT overleg van 21 april zal ik een presentatie geven van het ontworpen concept. Wellicht zullen er dan nog aanpassingen gedaan moeten worden, die misschien nog een tweede keer

besproken dienen te worden. Op de startvergadering van volgend schooljaar zal het nieuwe concept, na mogelijke aanpassingen/verbeterpunten, gepresenteerd worden aan het team en uiteindelijk gebruikt/uitgeprobeerd worden voor de eerstvolgende rapportronde van het nieuwe schooljaar (2010-2011).

3.4 Betrouwbaarheid en validiteit

Zoals hierboven beschreven wil ik van drie verschillende groepen informanten weten hoe zij denken over en wat zij vinden van het huidige rapport en rapporten in het algemeen. Het gebruik van meerdere gegevensbronnen (triangulatie), komt de kwaliteit van het onderzoek ten goede.

Aangezien alle leerkrachten de vragenlijst individueel en op het zelfde moment invullen zullen deze gegevens niet afhankelijk zijn van het afnamemoment. Dit komt tevens de validiteit ten goede.

De oudervragenlijsten mogen thuis ingevuld worden, dus dit geeft ouders de mogelijkheid de vragenlijst al dan niet in te vullen. Wanneer zij de vragenlijst invullen geven zij automatisch toestemming met de verwerking en analyse daarvan. Het afnamemoment verschilt in dit geval en aangezien het om een selecte groep gaat en of zij de mening van hun echtgenoot hierin meenemen, maakt dit de vragenlijst minder betrouwbaar en consequent.

De kindervragenlijst is het moeilijkst om volledig betrouwbaar te krijgen, ten eerste omdat deze niet door iedere leerkracht op hetzelfde moment wordt afgenomen. Ten tweede omdat de kinderen de vragenlijst niet individueel invullen, vanwege de te grote hoeveelheid te verwerken vragenlijsten. Het nadeel hiervan is dat zij elkaar kunnen beïnvloeden bij het beantwoorden van de vragen, wat de validiteit niet ten goede komt. Alhoewel hen van te voren wél gevraagd wordt de antwoorden zo eerlijk mogelijk voor hen zelf te beslissen en het niet de bedoeling is een ander om zijn/haar mening af te rekenen (in verband met anders denken). Het zowel auditief als visueel afnemen van de vragenlijst verhoogt daarentegen de betrouwbaarheid van de antwoorden, omdat er dan rekening gehouden wordt met de verschillende manieren waarop kinderen leren en/of informatie tot zich nemen.

De vragenlijsten zijn opgesteld met zoveel mogelijk gesloten vragen (kwantitatief), de gegevens zullen dan meer helder, nauwkeuriger en waardevoller zijn, omdat het dan zeker datgene oplevert dat we willen weten. Daarnaast verkrijg ik ter toelichting van de gesloten vragen ook kwalitatieve gegevens, het naast elkaar gebruiken van deze verschillende gegevens draagt bij aan de betrouwbaarheid van mijn onderzoek.

Ook zijn er vragen in verwerkt die op verschillende manieren terugkomen, zodat duidelijk wordt of de informanten consequent zijn in hun antwoorden en de vraagstellingen begrepen hebben.

Wat de validiteit ten goede zou komen, is om de vragenlijst meerdere malen en/of met verschillende instrumenten/informatiebronnen bij de informanten af te nemen. Qua tijd is dit echter onhaalbaar en daarom heb ik deze keuze niet gemaakt.

3.5 Ethische kwesties

Op verzoek van de directie wordt dit onderzoek afgenomen. Tevens is het hele team op de hoogte van het onderzoek.

Alle ouders die een vragenlijst ontvangen hebben, hebben de keuzemogelijkheid deze vragenlijst al dan niet in te vullen.

De collega's en leerlingen is om toestemming gevraagd om hun gegevens te gebruiken en te analyseren.

De vragenlijsten die verzameld worden zijn persoonlijk en niet anoniem, dit om na te kunnen gaan van wie nog geen reactie ontvangen is en of er verschil bestaat in mening tussen de ouders van middenbouw leerlingen en ouders van bovenbouw leerlingen.

De gegevens zullen om deze reden niet worden ingezien door een ander dan mijzelf. Na afloop van het onderzoek zullen deze gegevens dan ook vernietigd worden.

De hieruit verzamelde informatie zal anoniem verwerkt worden in cirkeldiagrammen en alleen gebruikt worden als uitgangspunt om te praten met enkele collega's en het management team over de verbetering/vernieuwing van het huidige rapport.

Hoofdstuk 4: Dataverzameling

In het voorgaande hoofdstuk heb ik beschreven hoe ik mijn onderzoek wil gaan uitvoeren om uiteindelijk mijn doel te kunnen bereiken:

“Hoe zorgt de school naar ouders voor effectieve en heldere informatie over de prestaties, het niveau en het leerproces van het kind, op een manier die hanteerbaar is voor leerkrachten?”

Zoals ik hierboven beschreven heb is het voornaamste onderzoeksmiddel dat ik daarvoor gebruikt heb een vragenlijst. Ik heb drie verschillende groepen informanten: ouders, leerlingen en collega's, bijna dezelfde vragenlijst in laten vullen. Hieronder zal ik de gegevens die uit deze vragenlijst voortgekomen zijn presenteren. Zoals beschreven in hoofdstuk 3 zal het gaan om zowel kwantitatieve, als kwalitatieve gegevens.

Aangezien het aantal geretourneerde vragenlijsten van de verschillende groepen informanten niet even groot was, heb ik ervoor gekozen de antwoorden in een cirkeldiagram te verwerken en de data om te zetten in een percentage. Dit gaat dan om de kwantitatieve gegevens. Op deze manier zijn de gegevens van de verschillende groepen informanten tegen elkaar af te zetten. De gegevens van ouders en collega's zijn hieronder tegen elkaar afgezet en kunnen dus op deze manier direct met elkaar vergeleken worden. Om een overzichtelijk geheel te krijgen zijn de gegevens geordend per vraag (onder vermelding van de vraag). Per vraag zal ik een korte opmerking maken over de belangrijkste verschillen, overeenkomsten en/of opvallendheden. Mijn opmerkingen naar aanleiding van de cirkeldiagrammen zijn *cursief* gedrukt.

Bij sommige vragen heb ik de informanten om toelichting gevraagd. Ook deze gegevens zijn hieronder per vraag verzameld. Dit gaat dan om de kwalitatieve gegevens. Aan de hand van de kleur is zichtbaar wie, welke opmerking gemaakt heeft: **ouders** of **leerkrachten**. De opmerkingen waarvan ik denk dat die zinvol zijn in het kader van mijn onderzoek, heb ik **vet** gedrukt. Aan het eind van mijn dataverzameling en in hoofdstuk 5 zal ik hier op terugkomen.

Zoals beschreven in hoofdstuk 3 verschilt de leerlingenvragenlijst te veel van de andere twee vragenlijsten om deze ook in dezelfde dataverzameling op te nemen en af te kunnen zetten naast de ouders en collega's. Deze is echter wel op dezelfde manier verwerkt en volgt na de dataverzameling van ouders en collega's. Beide gegevens zullen naast elkaar gehouden en meegenomen worden bij de analyse en conclusies.

Aan het eind deze dataverzameling zou ik genoeg gegevens moeten hebben om mijn volgende onderzoeksvragen, afgeleid van het doel in mijn onderzoek, te kunnen beantwoorden in het laatste hoofdstuk (hoofdstuk 6):

- Hoe interpreteren ouders het huidige rapport?
- Wat willen ouders precies te weten komen met het rapport?
- Welke plaats hebben de leerlingen binnen het rapport?
- Hoe moet een helder rapport eruit zien?
- Hoe is het goed hanteerbaar voor leerkrachten?

Totaal ontvangen vragenlijsten:

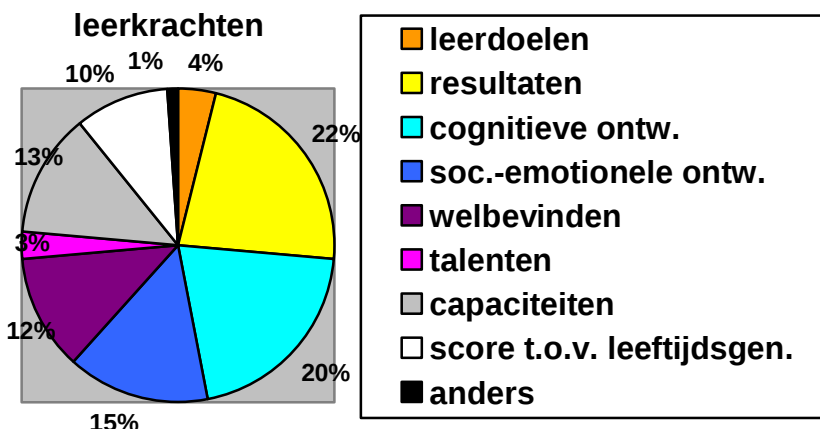
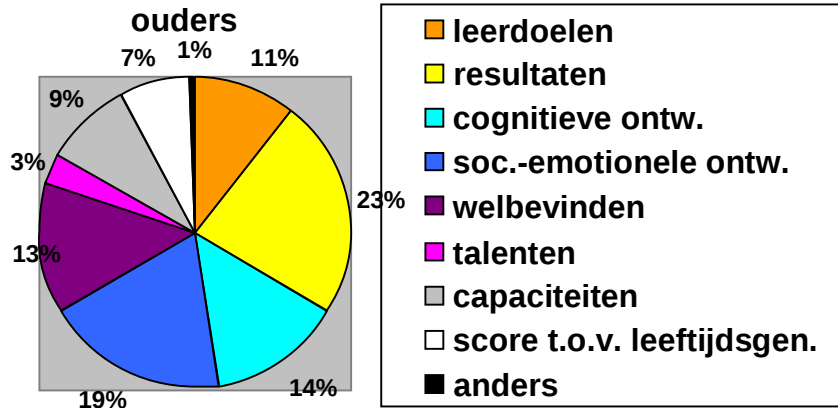
ouders: 47

leerkrachten: 24

Analyse vragenlijst rapporten

A. Algemeen

1. Wat zijn voor u de redenen om (meerdere keren per jaar) een rapport van uw kind te willen ontvangen? *Ik wil op de hoogte gehouden worden van:*

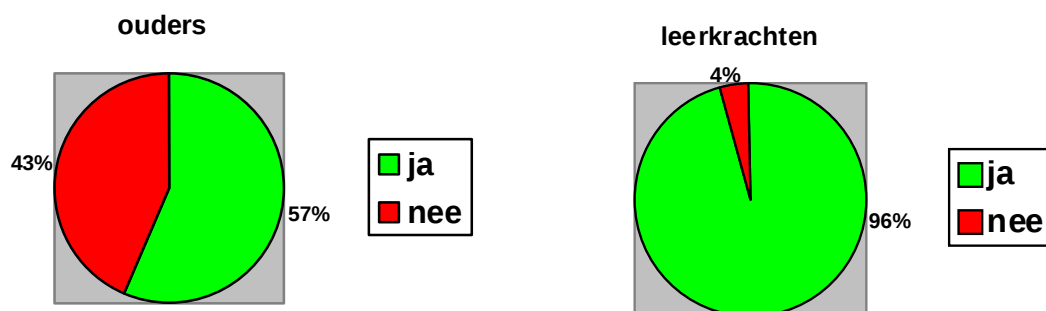

Afbeelding 1: Zowel ouders als leerkrachten vinden resultaten op het rapport het belangrijkste. De ouders zien meer belang in de sociaal-emotionele ontwikkeling en de leerdoelen. De leerkrachten zien meer belang in de cognitieve ontwikkeling.

☐ Anders:

- Niet alle leerdoelen per vak, maar wel specifiek.
- **Voortgang op aandachtbehoevende leerdoelen.**
- Ouders willen een goed beeld hebben van wat hun kind doet op school en hoe hij/zij dat doet. Ik heb de neiging alles aan te kruisen, de vraag is: hoe geef je dit vorm?

2. Op WormerWieken is er in januari/februari en in juni/juli een rapport.
Vindt u twee rapporten per jaar voldoende?

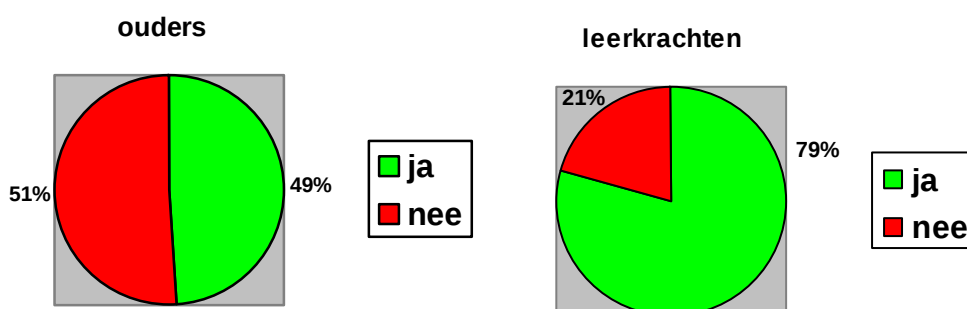

Afbeelding 2: Beiden zeggen in meerderheid "ja," al is er een groot verschil in percentage dat mogelijk te verklaren is door de hoeveelheid werk die er voor de leerkracht bijkomt, bij een extra rapportronde.

Zo nee, kunt u dan hier aangeven hoeveel rapporten u graag zou zien?

- 3 rapporten	Aantal keer: 17
- 4 rapporten	Aantal keer: 3
- 1x in groep 8	Aantal keer: 1
- 4 rapporten	Aantal keer: 1

3. Vindt u de periode waarin de rapporten worden verstrekt een goede keuze?

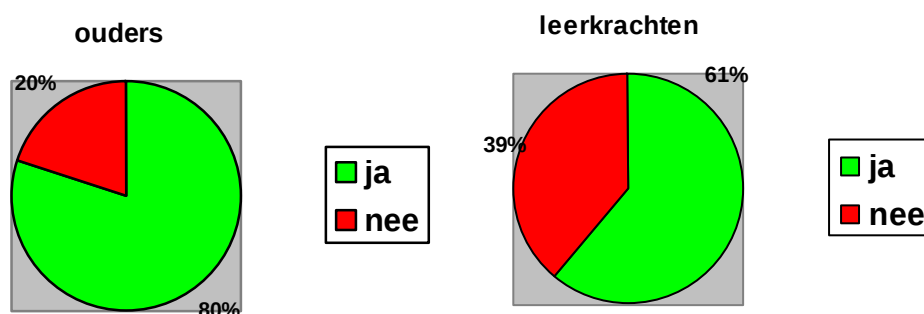
Afbeelding 3: De meningen bij de ouders zijn ongeveer gelijk verdeeld, maar de leerkrachten zeggen overwegend "ja." Dit zou kunnen komen, doordat de leerkrachten de Cito-gegevens graag gebruiken voor de rapporten.

Zo nee, kunt u dan hier aangeven in welke maanden u graag een rapport zou willen zien?

- nov./dec. - febr./mrt. - juni/juli	Aantal keer: 11
- kerst – Pasen – juli	Aantal keer: 1
- per kwartaal	Aantal keer: 2
- dec./ begin jan. – juni/juli	Aantal keer: 4
- okt. – febr./mrt. – juni/juli	Aantal keer: 2
- Eind jan./begin feb. (precies op de helft van het schooljaar).	Aantal keer: 1
- Misschien het eerste rapport half januari?	Aantal keer: 1

- Er zou iets meer tijd mogen zitten tussen Cito en rapporten. Nu komt de verwerking van de Cito's, het maken van de GP/HP en het rapport bij elkaar.	Aantal keer: 1
- Ja, na de Cito-toetsen.	Aantal keer: 1
- Nov. – jan – april – juni	Aantal keer: 1
- 11 november (na 1e trimester) en 27 april (voor mei).	Aantal keer: 1
- Groep 8 voor de kerst in verband met VO traject tussen kerst en voorjaar.	Aantal keer: 2

4. Vindt u dat er aan het van eind groep 8 ook nog een rapport meegegeven moet worden?

Afbeelding 4: Beiden zeggen in meerderheid "ja," al is er een verschil in percentage dat te verklaren valt vanuit het oogpunt van de leerkrachten van groep 8, die na de Cito-eindtoets + schooladvies het nut van een laatste rapport niet meer inzien.

Kunt u hieronder uw antwoord toelichten?

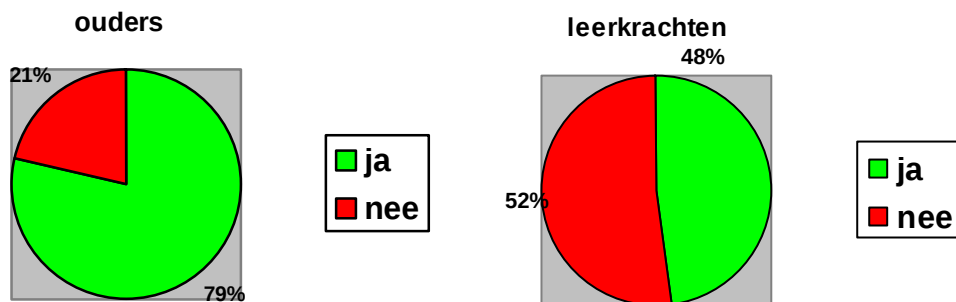
Ja:	
- De laatste vorderingen zien.	Aantal keer: 5
- Totaal overzicht ter afronding van de basisschool.	Aantal keer: 10
- De persoonlijke noot van de leerkracht wordt gewaardeerd.	Aantal keer: 1
- (naslagwerk) Voor het VO.	Aantal keer: 3
- Een rapport met de omschreven ontwikkeling en samenvatting van eerdere jaarrapportages.	Aantal keer: 1
- De sociaal-emotionele ontwikkelingen kunnen nog in kaart gebracht worden.	Aantal keer: 1
- Kinderen rekenen daar toch op!	Aantal keer: 1
- Is misschien leuk als aandenken.	Aantal keer: 1
- Herinnering voor het kind voor later, maar ook voor de ouders dat je nog terug kunt kijken hoe het schooljaar verlopen is.	Aantal keer: 1
- Ter afsluiting van het schooljaar.	Aantal keer: 4
- Ook het tweede halfjaar moet je kunnen aantonen hoe het kind zich heeft ontwikkeld.	Aantal keer: 3
- De kinderen moeten eind groep 8, denk ik, wel een soort rapport ontvangen.	Aantal keer: 1
- Ja, zo blijft de motivatie om te werken hoog.	Aantal keer: 1
- Ja, je doorbreekt anders de lijn van de school.	Aantal keer: 1

Nee:

- Ervaring leert dat het voor leerkrachten veel werk is, in een drukke tijd en er geen motivatie meer is (na schoolkeuze) voor leerlingen. Aantal keer: 1
- De schoolkeuze ligt al vast en er worden geen toetsen meer gedaan. Aantal keer: 4
- Een mooi afscheidsboek met herinneringen is ook prima Aantal keer: 1
- De keuze van vervolgonderwijs en niveau van uitstromen is al bepaald.
- Er komen geen nieuwe toetsgegevens meer bij. Aantal keer: 2
- Nee, er zijn geen onafhankelijke toetsen meer. Aantal keer: 1
- Certificaat. Aantal keer: 1
- Ouders zijn volledig op de hoogte van alle gegevens en bijzonderheden.
- Levert niets op, behalve veel extra werk! Aantal keer: 2

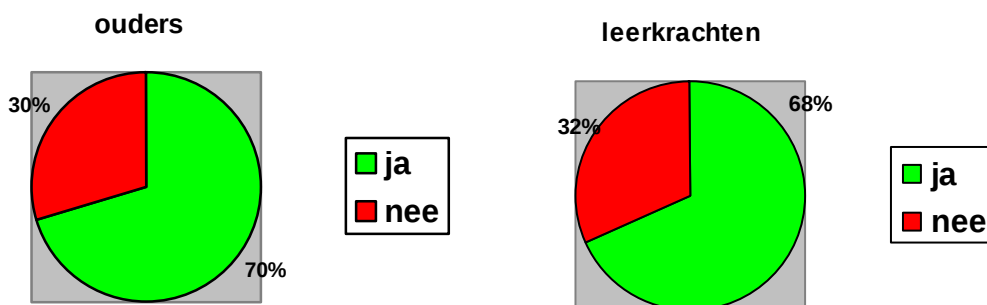
B. Inhoud

5. Vindt u dat het taalgebruik in het rapport aangepast moet worden aan de kinderen van groep 1 t/m 4, zodat zij het begrijpen wanneer u het voorleest of zij het zelf lezen?

Afbeelding 5: Bij de leerkrachten zijn de meningen bijna gelijk verdeeld, maar de ouders zeggen met ruim driekwart "ja." Dit verschil zou kunnen komen, doordat leerkrachten het rapport als een communicatiemiddel naar ouders toe zien.

6. Vindt u dat het huidige rapport u voldoende informatie geeft over uw kind?

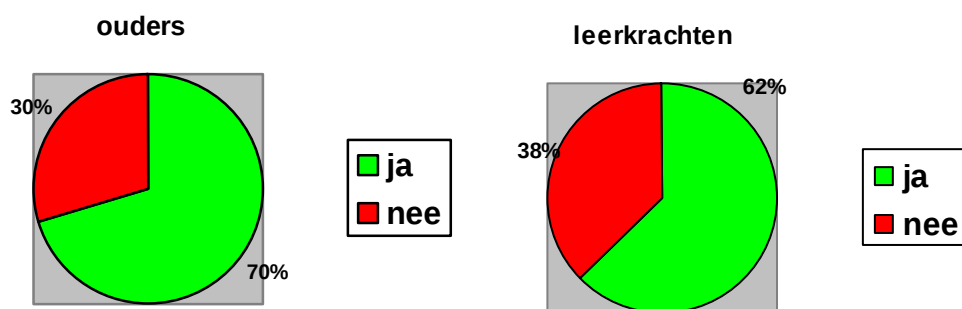
Afbeelding 6: Ouders en leerkrachten zitten hier op één lijn. Ik vind het bijzonder dat de ouders de hiaten in het huidige rapport niet opvallen (want die zijn er wel degelijk).

Zo nee, kunt u dan hier aangeven welke informatie u mist in het huidige rapport?

- Sociaal – emotioneel. Aantal keer: 1
- Grafieken van toetsen. Aantal keer: 1

- Meting ten opzichte van de rest van de klas.	Aantal keer: 1
- Leerdoelen.	Aantal keer: 1
- Rapport geeft andere informatie dan 10-minutengesprek.	Aantal keer: 1
- Alleen niet, maar in combinatie met 10-minutengesprek wel.	Aantal keer: 2
- Diepgang.	Aantal keer: 1
- Verklaring van de normeringen (wat is goed?).	Aantal keer: 2
- Het niveau van het kind met het oog op het vervolgadvis.	Aantal keer: 1
- Resultaten van werk in de klas.	Aantal keer: 2
- Cito gegevens.	Aantal keer: 2
- Sociaal emotioneel.	Aantal keer: 3
- Schrijven voor groep 3 erbij.	Aantal keer: 1
- Zou nog wel iets van de Kanjertraining bij mogen.	Aantal keer: 2
- Voor ouders is niet duidelijk waarop resultaten zijn gebaseerd (methodetoetsen, Cito of allebei).	Aantal keer: 1
- Ouders blijken niet altijd een juist beeld te hebben van de mogelijkheden van hun kind.	Aantal keer: 1

7. Geeft het huidige rapport u een duidelijk beeld van de ontwikkelingen van uw kind?

Afbeelding 7: Beiden zeggen in meerderheid “ja”, ouders nog overtuigender dan leerkrachten. Dit vind ik opvallend, aangezien dit onderzoek tot stand is gekomen naar aanleiding van een miscommunicatie met ouders over het rapport (wegens onduidelijkheid).

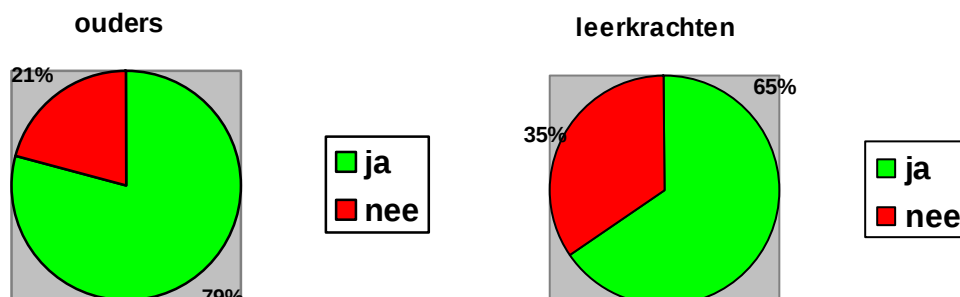
Zo nee, kunt u dan hier aangeven wat u onduidelijk vindt aan het huidige rapport?

- Ja, in combinatie met 10-minuten gesprek.	Aantal keer: 1
- Ja, in combinatie met Cito gegevens.	Aantal keer: 4
- Informatie over het eigen programma.	Aantal keer: 1
- Leerkrachtafhankelijk.	Aantal keer: 1
- Ontwikkeling is niet te zien, slechts de stand van zaken.	Aantal keer: 2
- Te grofmazig en te weinig rapportage momenten.	Aantal keer: 1
- Je weet nog niet goed hoe een kind op welk niveau is.	Aantal keer: 1
- Ja, mits het lvs toegevoegd wordt.	Aantal keer: 1
- Nee, ontwikkeling is niet te zien, alleen resultaten.	Aantal keer: 4
- Teveel informatie.	Aantal keer: 1
- In sommige gevallen misschien wel iets vertekend, omdat de Cito-toetsen soms een ander beeld geven.	Aantal keer: 1
- Bij “probleem gesprekken” blijkt dat ouders uit de rapporten een ander beeld vormen.	Aantal keer: 1

- Vaker per jaar zou veel ontwikkeling laten zien.
- Ja, mits iedereen het op dezelfde manier invult.

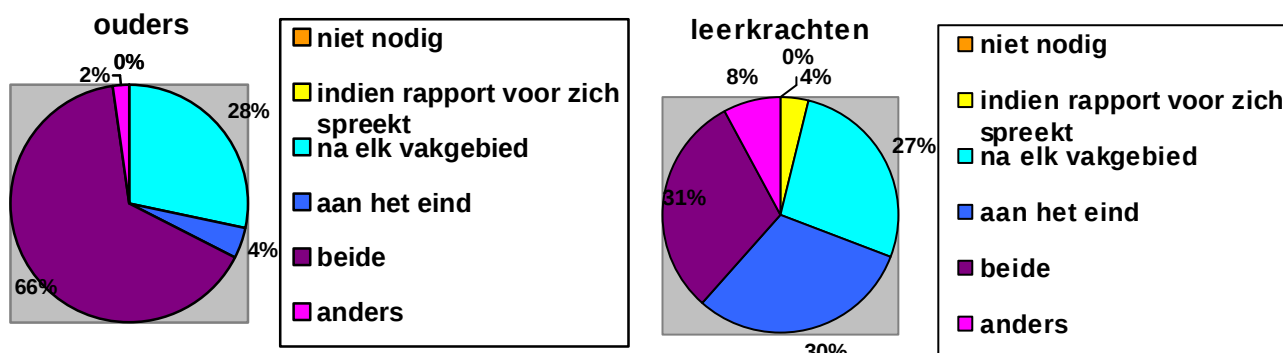
Aantal keer: 1
Aantal keer: 1

8. Geeft de uitleg bij de vakgebieden u voldoende zicht op hoe de beoordeling tot stand is gekomen?

Afbeelding 8: Deze uitslagen zijn net zo opvallend als de vorige. Als de ouders duidelijk is hoe de beoordeling op het rapport tot stand gekomen is, hoe kunnen zij dan verrast zijn met het schooladvies in groep 8?

9. Vindt u dat er in het rapport ruimte moet zijn voor toelichting en/of een persoonlijke opmerking van de leerkracht?

Afbeelding 9: Ouders en leerkrachten zijn het met een even groot percentage met elkaar eens dat er na elk vakgebied een toelichting moet volgen. Beiden zeggen ook met een meerderheid van de stemmen dat er zowel na elk vakgebied als aan het eind opmerkingen moeten volgen. Maar voor leerkrachten is dit een tijdrovende klus, vandaar het verschil in percentage en is het percentage voor alleen een opmerking aan het eind bij de leerkrachten groter.

☐ Anders:

- Er hoeft niet perse iets in de vakken te staan, al is dat als ouder wel leuk en soms concreet/duidelijk om te lezen.
- Afhankelijk van de aard van de toelichting moet er zeker ruimte voor zijn. Het maakt het rapport duidelijker ook voor de kinderen zelf.
- Ik stel erg op prijs de toelichting, dit laat ook zien hoeveel inzicht de leerkracht heeft.
- Er staan al voldoende opmerkingen door de leerkracht in het rapport.
- Alleen als het rapport veel sneller ingevuld kan worden aan de hand van lovs. Dus lovs invullen + ruimte voor opmerking.

Aantal keer: 1

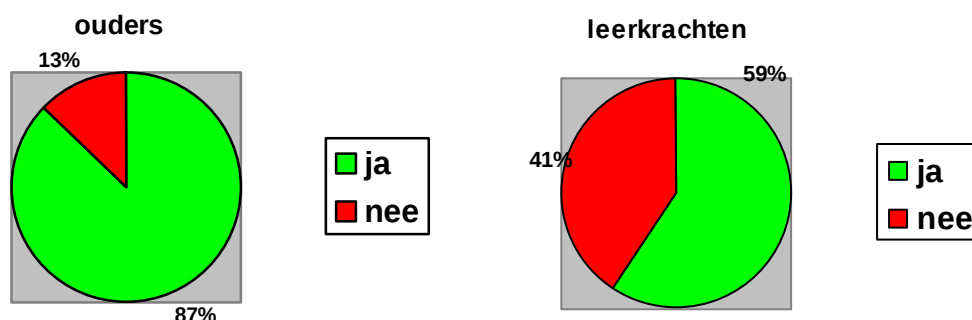
Aantal keer: 1

Aantal keer: 1

Aantal keer: 1

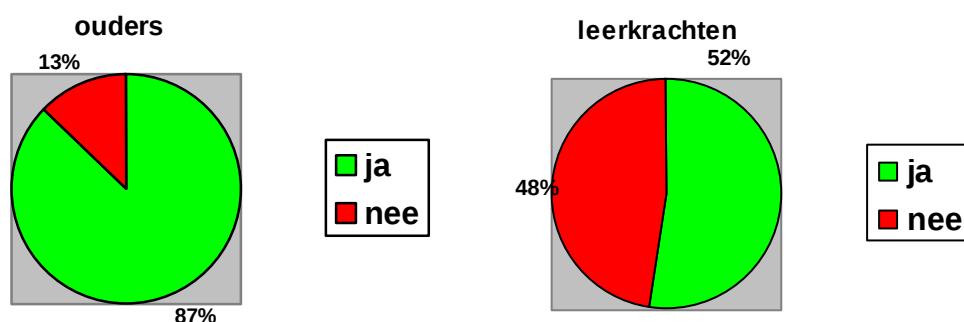
- Alleen aan het eind, verder toelichtingen in oudergesprek!	Aantal keer: 1
- Het blijkt dat juist die opmerkingen bij ieder onderdeel een hels karwei is. Voor de leerkrachten zou het veel minder kunnen. Voor ouders en kinderen is het daarentegen leuk om te lezen en geeft het wat meer informatie.	Aantal keer: 1
- Dit is voor ouders en kind essentieel.	Aantal keer: 1
- Bij ruimte voor toelichting voel ik me vaak verplicht om hier ook iets te schrijven. En dat is vaak wat veel tijd kost.	Aantal keer: 1
- Dat hangt voor mij erg af van de opzet die gekozen wordt. Ga je werken met leerlijnen is er minder toelichting nodig, dan bij het rapport dat we nu hebben. Toelichting maakt het persoonlijker. Er moet wel ruimte zijn voor toelichting, ik heb geen specifieke voorkeur in deze fase.	Aantal keer: 1
- Alleen als er iets nuttigs te melden is en niet iets invullen om maar iets in te vullen. Ouders en kinderen hebben recht op duidelijke uitleg!	Aantal keer: 1

10. Vindt u het belangrijk dat er in het rapport een ontwikkelingslijn te zien is op het gebied van de sociaal emotionele ontwikkeling?

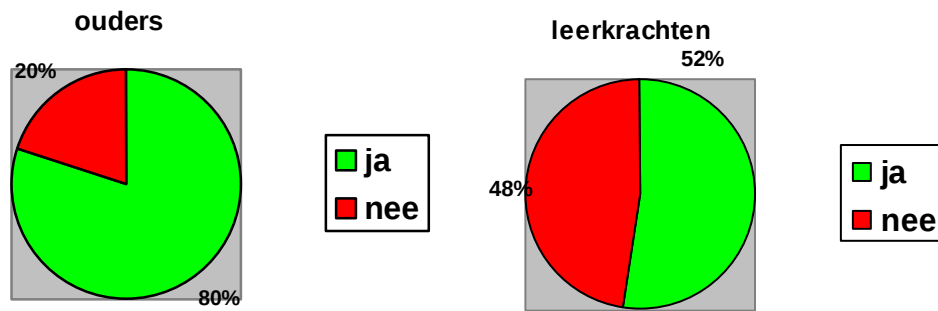
Afbeelding 10: Beiden zeggen met een meerderheid “ja”, maar het percentage van de ouders is veel groter dan dat van de leerkrachten. Dit zou verklaard kunnen worden, doordat leerkrachten het sociaal-emotionele meer als een taak van de ouders zien, omdat het leren op school voorop staat.

11. Vindt u het belangrijk om in het rapport te zien aan welke doelen gewerkt is en welke behaald zijn?

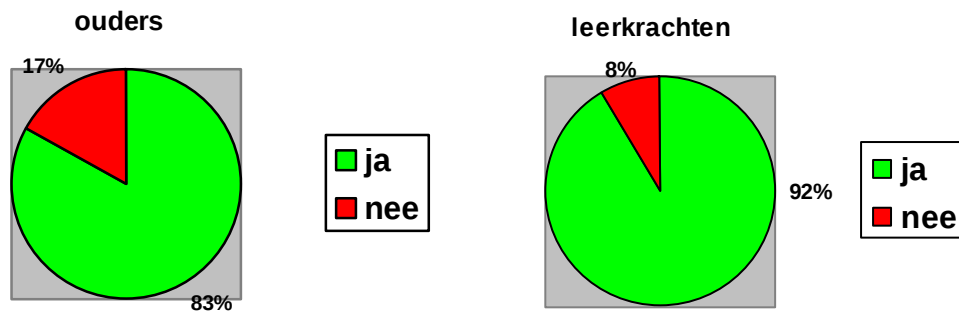
Afbeelding 11: De meningen van de leerkrachten zijn bijna gelijk verdeeld, terwijl de ouders overwegend “ja” zeggen. Dit zou kunnen komen doordat de leerkrachten dan bang zijn, dat de ouders het heft in eigen handen gaan nemen bij niet behaalde doelen.

12. Vindt u het belangrijk om in het rapport te zien aan welke doelen momenteel gewerkt wordt en wat er nog behaald moet worden?

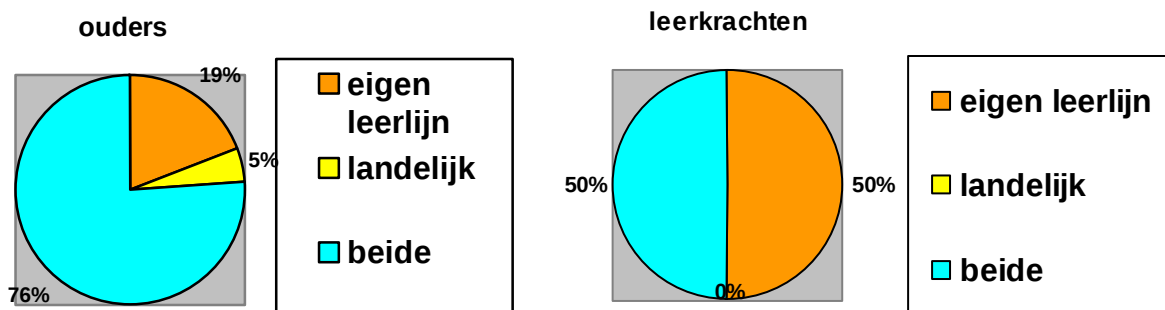
Afbeelding 12: De meningen van de leerkrachten zijn bijna gelijk verdeeld, terwijl de ouders overwegend “ja” zeggen. Dit zou kunnen komen doordat de leerkrachten dan bang zijn, dat de ouders het heft in eigen handen gaan nemen en vooruit gaan lopen op de zaken.

13. Twee keer per jaar (in januari en mei) nemen wij op school Cito-toetsen af. Wilt u in het rapport de Cito-uitslagen van de afgenomen toetsen terug zien?

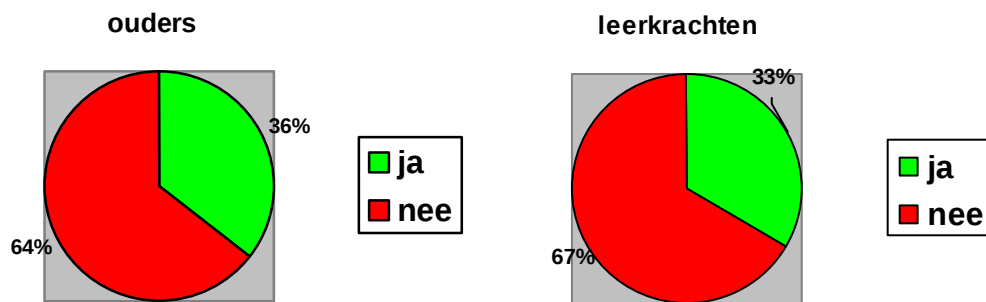
Afbeelding 13: Ouders en leerkrachten zitten hier aardig op één lijn. Beiden partijen zien waarschijnlijk in, dat de Cito-toetsen een mooi objectief meetinstrument zijn die het niveau en de ontwikkelingen van het kind goed in kaart brengen.

14. Welke normering vindt u dat we moeten hanteren bij kinderen met een aparte leerlijn of een zogeheten “rugzakje” hebben?

Afbeelding 14: Ouders zien graag zowel de scores binnen de eigen leerlijn als de landelijke scores terug. Bij de leerkrachten zijn de meningen gelijk verdeeld. Dit zou kunnen komen, doordat sommige leerkrachten moeite hebben met het beoordelen van prestaties binnen de eigen leerlijn.

15. Vindt u het een meerwaarde hebben, als er per rapport ook een expressieopdracht ingevoegd wordt?

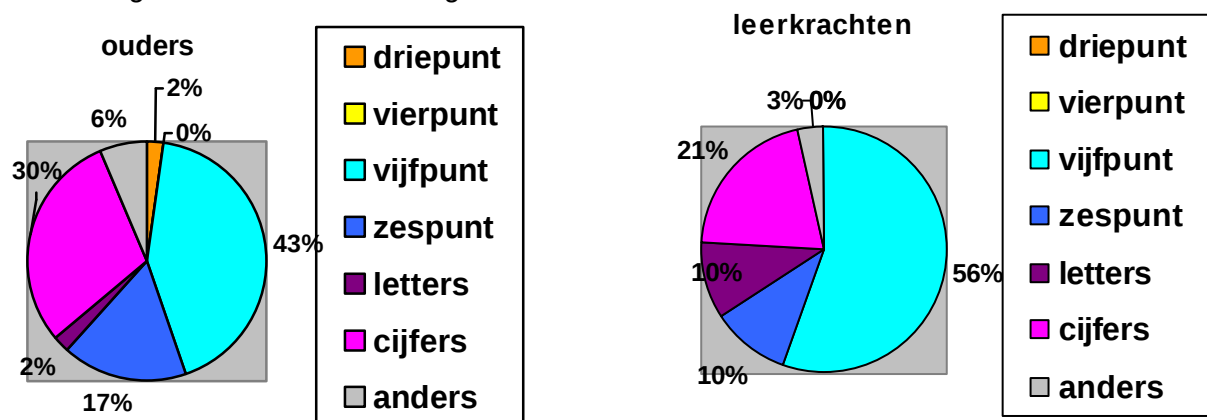

Afbeelding 15: Ouders en leerkrachten denken hier bijna hetzelfde over. Het merendeel ziet geen meerwaarde in een expressieopdracht per rapport.

C. Vorm

16. Welke manier van beoordelen prefereert u voor het rapport?

De meest gewaardeerde normeringvorm :

Afbeelding 16: Zowel ouders als leerkrachten kiezen in de eerste plaats voor een normering met een vijfpuntschaal. Blijkbaar vinden beiden deze manier, die we nu ook op het huidige rapport gebruiken, erg prettig werken. Dit is opmerkelijk aangezien deze normeringvorm juist veel ruimte open laat tot subjectiviteit.

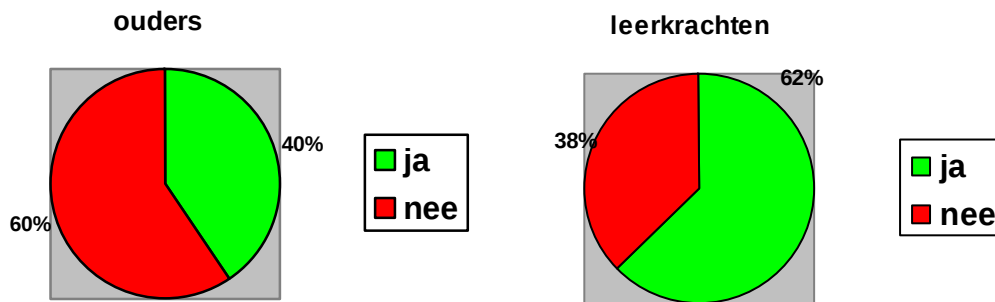
☐ Anders of een combinatie van:

- Combinatie zespuntschaal met cijfers.	Aantal keer: 2
- Cijfers is voor kinderen het meest duidelijk: 5 is onvoldoende, 6 is voldoende. Ze weten beter hoe ze dan staan.	Aantal keer: 1
- Cijfers is duidelijker, ook in het vervolgonderwijs wordt met cijfers gewerkt.	Aantal keer: 2
- Cijfers voor de vakken waarvoor ze in individuele toetsen ook met een cijfer worden beoordeeld.	Aantal keer: 1
- LVS I t/m V	Aantal keer: 1
- Onderbouw/kleuters de vijfpuntschaal.	Aantal keer: 1
- Je kunt compacters met een zespuntschaal aangeven.	Aantal keer: 1
- Je moet duidelijk normeren 1 minimaal met de vijfpuntschaal.	Aantal keer: 1

- Een zespuntschaal en bij topo cijfers.
- Letters en cijfers voor bijvoorbeeld dictee, Engels, topo.
- Cijfers, echter niet voor algemeen!
- Cijfer wens vaak gehoord tijdens oudergesprekken.

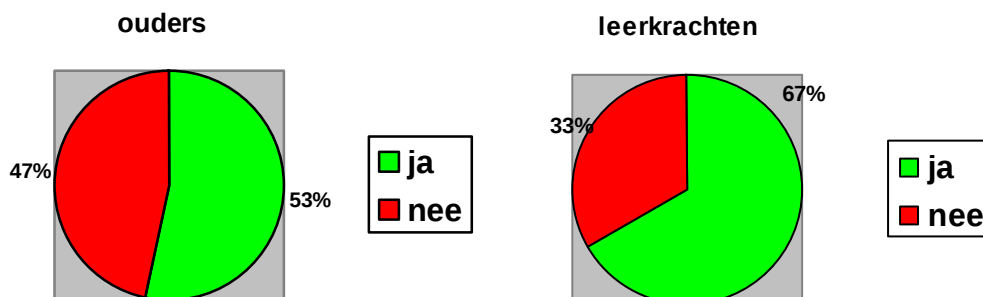
Aantal keer: 1
Aantal keer: 1
Aantal keer: 1
Aantal keer: 1

17. Er bestaan rapporten die twee delen bevatten: één deel voor de kinderen en één deel met informatie voor de ouders (bijv. met de uitslag van toetsgegevens). Vindt u dit een interessante optie?

Afbeelding 17: De meningen van ouders en leerkrachten staan hier haaks op elkaar. Ouders vinden misschien dat hun kinderen op de hoogte mogen zijn van hun prestaties, terwijl leerkrachten leerlingen misschien willen beschermen tegen lage scores die demotivatatie of een deuk in het zelfvertrouwen tot gevolg kunnen hebben.

18. Er bestaan ook groeirapporten, dit zijn rapporten die van jaar tot jaar meegaan en worden aangevuld door de betreffende leerkracht. Vindt u dit een interessante optie?

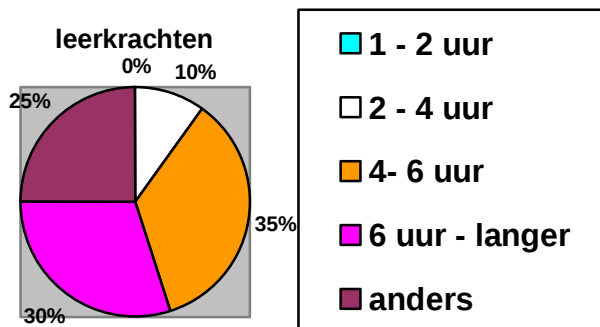
Afbeelding 18: De meningen van ouders zijn bijna gelijk verdeeld, terwijl de leerkrachten met een ruime meerderheid “ja” zeggen. Dit zou wellicht kunnen komen doordat leerkrachten hier werkbesparing zien, omdat zij dan in één keer een overzicht van alle prestaties van die leerling tot dan toe hebben (en niet hoeven terug te zoeken/lezen).

Hieronder de overige opmerkingen en/of tips aangaande het rapport, door ouders en leerkrachten toegevoegd:

- Twee rapporten is voldoende mits in tussenliggende oudergesprekken goede, concrete info gegeven wordt over de punten die ook in het rapport terugkomen.
- **Beoordeel een kind op het functioneren in het algemeen en niet alleen aan de hand van de net daarvoor afgenomen Cito-toetsen.**
- **Hoe komt de beoordeling tot stand: wat is het verband tussen de Cito-toets en de andere toetsen?**
- Een rapport is ook voor stimulatie en aandachtspuntjes om aan te werken.
- Een rapport moet een beoordeling zijn, geen veroordeling.
- **Het huidige rapport is een officieel document geworden, het oude rapport was vriendelijker in gebruik en lezen (door opa en oma).**
- Kinderen die op een aparte leerlijn zitten krijgen in dit rapport weinig ruimte, omdat het rapport vrij standaard is ingericht.
- **Het rapport moet begrepen worden door ouders, dus het moet in eenvoudige en begrijpelijke taal worden geformuleerd.**
- **De persoonlijke noot wordt gewaardeerd. (Anders wordt het zo onpersoonlijk.)**
- **Cijfers geven meer duidelijkheid en minder verrassingen.**
- **Alle mogelijke informatie inzake de toetsen vermelden, dus ook de betekenis van A, B, C, D.**
- De toevoeging van statistieken uit het LVS zijn zeer informatief. Dit wekt echter ook verwachtingen: dat er gewerkt wordt aan een D en dit op het volgende rapport naar een C score gaat (als dit binnen de capaciteiten ligt).
- **Geef aan op welke manier, waaraan gewerkt wordt.**
- **Het rapport laat slecht zien hoe het kind het doet ten opzichte van de normering: wat is matig? En is dit matig van het individu of matig ten aanzien van de normering?**
- **De uitleg van de kruisjes komt negatief over: het beste wat te behalen valt is “goed.” Vervang ruimvoldoende door “goed” en goed door “uitstekend.”**
- Denk ook eens aan het (beveiligd) zichtbaar maken van gegevens op het internet, zodat makkelijker een ontwikkeling te monitoren is. Dit mag niet het fysieke rapport vervangen!
- **Vanaf groep 4 zou er ook een stukje zelfreflectie in het rapport kunnen: wat denkt het kind dat juf in zijn rapport schrijft. Dit sluit aan bij maatschappelijke trend en verhoogt het bewustzijn.**
- **Leerkrachten moeten alvorens het invullen van de rapporten, de rapporten van voorgaande jaren bekijken om te voorkomen dat de (deels subjectieve) beoordelingen niet te veel van elkaar verschillen. Dit kan verwarring geven.**
- Is het mogelijk de KIJK op te nemen in het rapport of op het rapport van de oudste kleuters de vorm van de KIJK te geven?
- Verplicht een handtekening + naam van leerkracht aan het eind.
- Ook al zijn jarenlang de rapporten goed, de uiteindelijke toetsuitslagen van groep 7 en groep 8 zijn bepalend voor de middelbare schoolkeuze.
- Ik ben zeer tevreden over de rapporten.
- **Veel minder werk graag.**
- Graag meer tijd tussen de Cito afnamen en de rapporten.
- **Kort en bondig met benodigde info graag.**
- **Rapport laten aansluiten op lvs, want dan is het 100% aantoonbaar.**
- **Groeirapport is prettig voor ouders en leerkracht en financieel goedkoper.**

* Extra vragen leerkrachten:

1. Hoe lang wil je per rapportronde bezig zijn met het feitelijk invullen van de rapporten voor je klas?

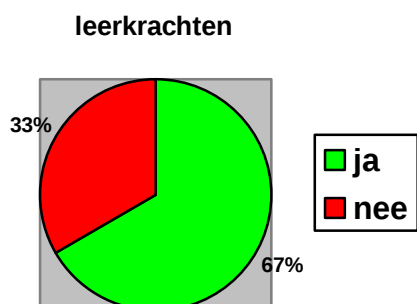

Afbeelding 1: Alhoewel leerkrachten “klagen” dat het invullen van de rapporten zo’n tijdrovende klus is, wil de meerderheid daar toch wel wat uren (4-6 uur, of langer) insteken.

☐ Anders:

- 15 minuten per rapport	Aantal keer: 1
- 20 minuten per rapport	Aantal keer: 3
- 30 minuten per rapport	Aantal keer: 2
- Ik vind het belangrijk dat het rapport relevante informatie weergeeft en opmerkingen alleen nodig zouden moeten zijn bij bijzonderheden.	Aantal keer: 1
- Het taakbeleid geeft aan 90 min. per leerling op jaarbasis. Ik denk niet dat alles geautomatiseerd kan worden.	Aantal keer: 1
- Bij het huidige rapport ben je ongeveer 30 min. Per leerling bezig: $30 \times 30 = 900 \text{ min} = 15 \text{ uur!}$	Aantal keer: 1
Automatiseer het, het plan is al gebruiksklaar! (voor info Hedi)	Aantal keer: 1

2. Vind je dat het huidige rapport “overbodige” informatie bevat?

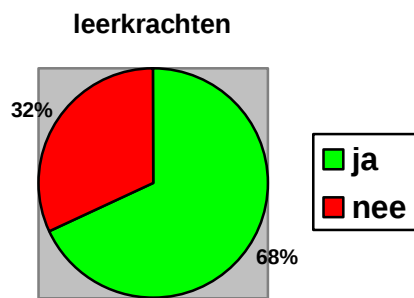

Zo ja, kun je dan hier aangeven welke informatie jij als “overbodig” ziet in het huidige rapport?

Levensbeschouwing.	Aantal keer: 7
Werkverzorging (bij ieder vak).	Aantal keer: 6
WO (teveel onderdelen).	Aantal keer: 4
Rekenen: meten, tijd, geld.	Aantal keer: 1
Spelling voorbereid – onvoorbereid.	Aantal keer: 1
De tekstvakken (bij ieder vak).	Aantal keer: 2
Expressie.	Aantal keer: 1

Afbeelding 2: Desondanks dat de meerderheid van de leerkrachten bij vraag 6 heeft aangegeven dat het huidige rapport voldoende informatie bevat, geeft de meerderheid hier aan dat het rapport ook overbodige informatie bevat.

3. Vind je dat we in het rapport ook iets over de Kanjertraining moeten vermelden?

Afbeelding 3: De meerderheid van de leerkrachten zegt “ja”, waarschijnlijk omdat de school zich hiermee profileert, maar niemand kan benoemen hoe dit dan op het rapport vorm zou moeten krijgen.

Zo ja, kun je dan hier aangeven hoe je dit voor je ziet?

- Inbreng tijdens Kanjerlessen.	Aantal keer: 4
- Manifesteert zich als iemand met een ... pet (uitleg kleur petten erbij).	Aantal keer: 2
- Beschrijving van het gedrag van het kind.	Aantal keer: 3
- Waarschijnlijk vraagt een dergelijk punt wel om toelichting.	Aantal keer: 1
- Niet zozeer benoemen welke pet ze ophebben.	Aantal keer: 1
- Nee, puur omdat ik me niet capabel genoeg zie om hierover een verhaaltje te schrijven.	Aantal keer: 1
- Nee, te persoonlijk! In oudergesprek!	Aantal keer: 1
- Ja, geen idee hoe, maar als school zich profileert als kanjerschool moet dit zeker terug te zien zijn in het rapport.	Aantal keer: 1

Analyse kindervragenlijst rapporten

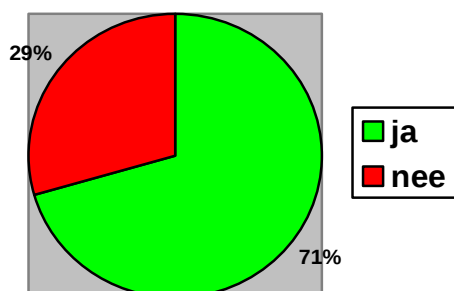
A. Algemeen

1. Waarom wil jij graag van je meester of juf een rapport krijgen?

- Omdat ik een rapport leuk vind.
- Dat je geld en cadeautjes krijgt (21x).
- Dat je weet of je het goed hebt gedaan of niet.
- Ik wil weten hoe ik het heb gedaan.
- Omdat ik dan geld krijg.
- Omdat ik dan weet wat ik nog moet oefenen.
- Omdat ik weet wat er wel en niet goed gaat.
- Omdat ik het aan mijn ouders kan laten zien hoe ik het op school doe.
- Ik vind het altijd spannend.
- Dan weet je wat je goed doet en niet goed doet.
- Dan kan je thuis misschien oefenen wat je niet zo goed kan.
- Dan weet ik hoe het met me op school gaat.
- Dan zien je ouders het ook.
- Dan kan je zien hoe je het doet in de klas (met toetsen).
- Dan weet je of je ergens beter in bent geworden.
- Dan weet je waar je op moet oefenen.
- Om aan anderen te laten zien hoe ik het doe op school.
- Dan weet je waar je aan kan werken, waar ik niet zo goed in ben.
- Dan weet je je scores en hoe het gaat.
- Je krijgt geld van je familie.
- Dan weet ik wat de juf van mij vindt.
- Voor je zelfvertrouwen.
- Dan weet je hoe je het doet op school.
- Dan weet je wat je goed en fout doet.
- Omdat het leuk is om naar de kruisjes te kijken.

- 2. Je krijgt nu twee keer per jaar een rapport, vind je dat genoeg?

Groep: →	groep 3 23 lln.	groep 4 20 lln.	groep 5 29 lln.	groep 6 30 lln.	groep 7 29 lln.	groep 8 5 lln.
Antwoord: ↓						
ja	21	17	15	19	20	4
nee	2	3	14	11	9	1

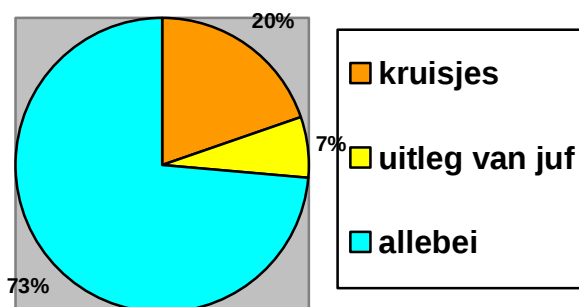
Zo nee, hoeveel keer zou je dan een rapport willen?

Groep: →	groep 3	groep 4	groep 5	groep 6	groep 7	groep 8
Antwoord: ↓						
0 keer	1	-	-	-	-	-
1 keer	2	1	-	-	-	-
3 keer	-	1	12	8	-	-
4 keer	-	1	2	2	7	1

B. Inhoud

3. Als je je rapport krijgt, waar kijk je dan naar?

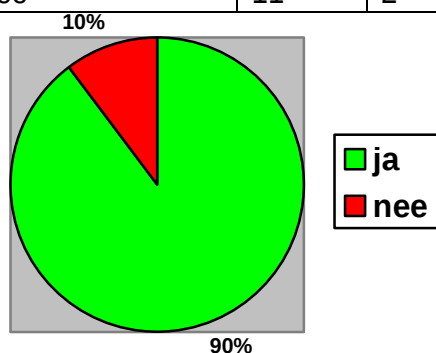
Groep: →	groep 3	groep 4	groep 5	groep 6	groep 7	groep 8
Antwoord: ↓						
naar de kruisjes	7	5	13	2	-	-
wat juf schrijft	2	3	3	-	1	-
allebei	14	12	13	28	28	5

Afbeelding 3: mijn verwachting was dat de kinderen alleen maar naar de kruisjes keken, maar dit blijkt niet terecht te zijn.

4. Mogen er ook onvoldoendes op je rapport staan, vind je?

Groep: →	groep 3	groep 4	groep 5	groep 6	groep 7	groep 8
Antwoord: ↓						
ja	12	18	29	29	29	5
nee	11	2	-	1	-	-

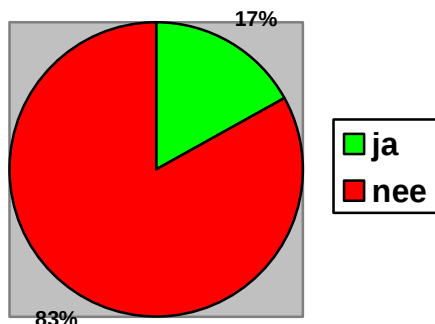
Afbeelding 4: elk kind heeft een natuurlijke drang “het ook te kunnen”, “ook zo te zijn” en “er ook bij te horen”, bij dit positieve stukje rivaliteit horen dus alle scores, ook de onvoldoendes.

Waarom wel of niet?

- **Ja, dan weet je dat je nog beter je best moet doen.**
- Ja, dan weet je dat je het goed hebt gedaan.
- Nee, het is niet leuk, vertel maar dat ik hard moet werken.
- Nee, het is zielig.
- Ja, juf mag niet liegen.
- Ja, anders weet je niet wat je nog moet oefenen.
- **Ja, omdat ik het tweede rapport beter kan doen.**
- Nee, omdat ik een onvoldoende niet leuk vindt.
- Nee, ik vind het zonde van mijn rapport.
- Ja, dan zie je wat je fout hebt en waar je nog aan moet werken.
- Ja, dan weet je waar je op moet oefenen.
- **Ja, want dan is juf eerlijk.**
- **Ja, want dan kan je zien of je vooruit gaat.**
- **Van fouten leer je.**
- Dan kan je daarop oefenen.
- **Het geeft geen goed beeld als ze er niet op staan.**
- Ja, dan weet je waar je nog moeite mee hebt.
- Ja, dan kan je er aan werken.
- Ja, het hoeft niet altijd goed te zijn.

5. Snap je wat alle onderdelen van het rapport zijn (Bijv. spelling onvoorbereid/ stellen /belangstelling /levensbeschouwing)?

Groep: →	groep 3	groep 4	groep 5	groep 6	groep 7	groep 8
Antwoord: ↓						
ja	4	3	2	8	2	4
nee	19	17	27	22	27	1

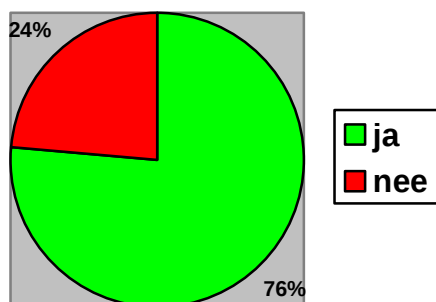
Afbeelding 5: naar verwachting geven de kinderen hier aan, sommige onderdelen/termen van het rapport niet te begrijpen.

Zo nee, wat snap je niet?

- Moeilijk toe te lichten, ik snap het gewoon niet.
- De termen spelling onvoorbereid, levensbeschouwing, stellen, belangstelling, inzicht en drama zijn niet bekend. Wat betekent: kan meer leerstof aan?
- Meerdere onderdelen per vakgebied maken het onduidelijk.
- De termen stellen, levensbeschouwing, functioneringsniveau lezen en belangstelling/inzet zijn niet bekend. Wat betekent: het programma is aangepast?
- De termen levensbeschouwing, DMT, stellen en grammatica zijn niet bekend.

6. Snap je hoe de juf of meester heeft besloten waar het kruisje moest staan?

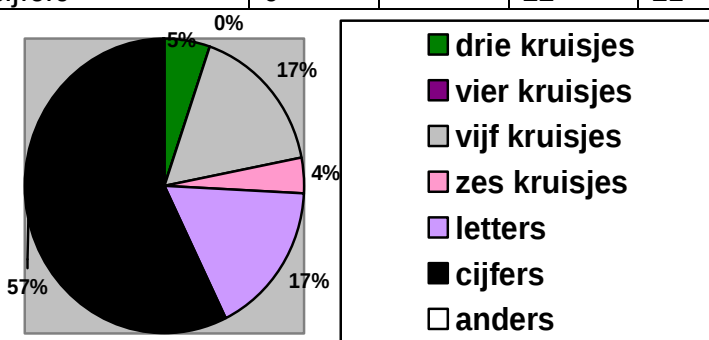
Groep: →	groep 3	groep 4	groep 5	groep 6	groep 7	groep 8
Antwoord: ↓						
ja	20	10	18	25	29	2
nee	3	10	11	5	-	3

Afbeelding 6: klaarblijkelijk zijn de leerkrachten wel open naar de kinderen toe, als het hun prestaties betreft.

7. Op welke manier zou je in je rapport willen zien, hoe je het doet?

Groep: →	groep 3	groep 4	groep 5	groep 6	groep 7	groep 8
Antwoord: ↓						
drie kruisjes	5	0	1	2	-	-
vier kruisjes	-	0	-	-	-	-
vijf kruisjes	4	6	5	3	5	-
zes kruisjes	2	1	-	-	2	-
letters	3	13	1	5	-	1
cijfers	9	-	22	21	22	4

Afbeelding 7: cijfers dragen bij aan een stukje positieve rivaliteit, zoals beschreven bij afbeelding vier, aangezien deze heel concreet aangeven hoeveel het nog beter kan.

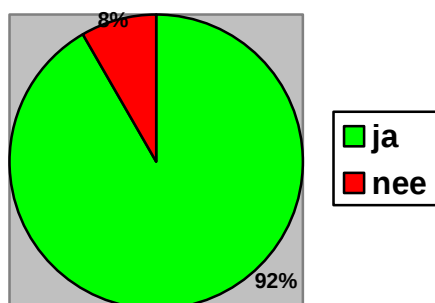
Of heb je een ander idee? Kun je jouw keuze uitleggen?

- taal: g of v of a, geen hokjes
- Cijfers: dit vind ik duidelijker.
- Cijfers: kruisjes zijn saai.
- Cijfers: makkelijker voor de juffen.
- Zoals nu, want dat ben je gewend.
- Zoals nu, want je weet niet wat het cijfer betekent.
- Cijfers, want dan is het duidelijker.
- Cijfers, want dan begrijp je beter hoe je het gedaan hebt,

- Cijfers, want naar hokjes kijken is lastiger.
- Ik weet niet wat matig en ruim voldoende is. Cijfers zijn duidelijk.
- Je moet nu steeds voorin kijken om te zien wat de kruisjes betekenen.
- Met cijfers weet je precies hoeveel beter het nog kan om een 10 te halen.
- Cijfers, want als je een 4 hebt sta je onvoldoende, maar onvoldoende kan ook een 1 zijn. Je ziet dus beter wat een onvoldoende is.

8. Snap je wat de juf of meester in je rapport schrijft (voor groep 1 t/m 4: als mama of papa het voorleest)?

Groep: →	groep 3	groep 4	groep 5	groep 6	groep 7	groep 8
Antwoord: ↓						
ja	17	18		29	29	5
nee	6	2		1	-	-

Afbeelding 8: deze score duidt erop dat de meesters en juffen hun taalgebruik al aanpassen aan het niveau van de kinderen.

9. Wat vind je leuk aan het rapport dat we nu hebben?

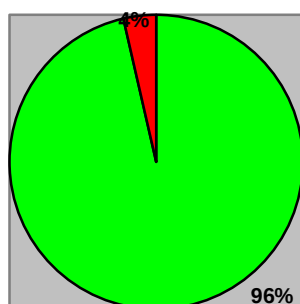
- Dat je hem 2x krijgt.
- **Dat er in het rapport een verhaaltje geschreven wordt.**
- Dat er kruisjes instaan, zodat ik weet hoe ik werk.
- Als ik het kruisje achteraan krijg.
- De juf schrijft altijd heel duidelijk en we snappen het.
- De voorkant.
- De opmerkingen.
- De uitleg.
- Dat je kan zien hoe goed je bent.
- Dat je het kan vergelijken met het vorige rapport.
- Het rapport ziet er mooi uit (een mooie kaft).
- Er wordt iets bijgeschreven.
- De slotopmerking.
- De kaft.
- Goede kritieken.
- Kruisjes die goed zijn.
- Je beste vak.
- werkverzorging.
- Wat juf schrijft.
- Wat de juffen of meesters er van denken. Dat de juf/meester er iets bij schrijft.
- Dat je kan zien hoe je het gedaan hebt. Er staat voldoende informatie in.
- Dat het meer bladen zijn.

10. Wat vind je niet leuk aan het rapport dat we nu hebben?

- Onvoldoendes
- Het mag wel in kleur, nu is het saai.
- Meer humor moet erin.
- Een tekening erbij zou leuker zijn.
- Dat er geen schoolfoto instaat.
- Dat het invullen van het rapport kan verschillen per juf (bij broertjes en of zusjes ziet het er soms anders uit, bijv. twee kruisjes in één vak).
- Zwart wit.
- Lege pagina's.
- Dat het niet kleurrijk is.
- Dat er geen cijfers instaan.

11 a. Vind je het leuk als je juf of meester iets in je rapport erbij schrijft?

Groep: →	groep 3	groep 4	groep 5	groep 6	groep 7	groep 8
Antwoord: ↓						
ja	21	18	29	30	29	5
nee	3	2	-	-	-	-

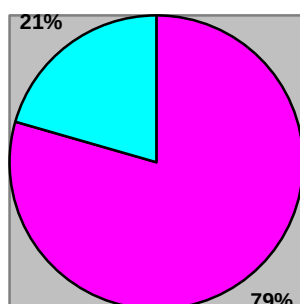
■ ja
■ nee

Afbeelding 11a: tegen de verwachting in, zoals bij afbeelding 3 beschreven, worden de opmerkingen van de leerkracht door de kinderen enorm gewaardeerd.

Zo ja:

11 b. Waar vind je dat de juf of meester iets in je rapport moet schrijven?

Groep: →	groep 3	groep 4	groep 5	groep 6	groep 7	groep 8
Antwoord: ↓						
bij elk vak	15	14	25	29		2
alleen aan het eind	8	6	4	1		3

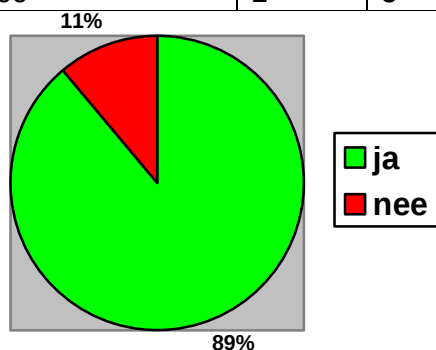

■ bij elk vak
■ alleen aan het eind

Afbeelding 11b: tezamen met de vorige afbeelding wordt het duidelijk dat de kinderen de vele opmerkingen op het rapport erg leuk vinden.

12. Zou je het leuk vinden als er in elk rapport ook een tekening zat?

Groep: →	groep 3	groep 4	groep 5	groep 6	groep 7	groep 8
Antwoord: ↓						
ja	21	17	28	22	28	5
nee	2	3	1	8	1	-

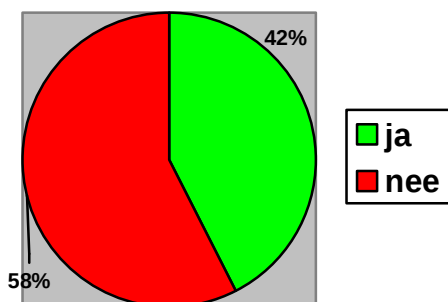

Afbeelding 12: de kinderen zien wellicht in dat op deze manier tenminste enkele tekeningen mooi bewaard blijven. Bovendien maakt het het rapport wat kleurrijker.

C. Vorm

13. Er bestaan rapporten die twee delen bevatten: één deel voor jullie en één deel voor mama en/of papa (met bijvoorbeeld de uitslagen van toetsen). Lijkt dit je beter dan het rapport van nu?

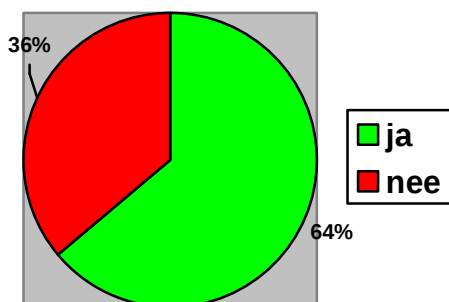
Groep: →	groep 3	groep 4	groep 5	groep 6	groep 7	groep 8
Antwoord: ↓						
ja	15	1	15	13	12	-
nee	8	14	15	17	17	5

Afbeelding 13: de oorzaak van de keuze van de meerderheid, zou kunnen liggen bij het feit dat kinderen ook graag mee willen maken, denken, kiezen, durven en doen.

14. Er bestaan ook groeirapporten, dit zijn rapporten die elk jaar meegaan naar de volgende groep en worden aangevuld door de juf of meester van dat jaar. Lijkt dit je beter dan het rapport van nu?

Groep: →	groep 3	groep 4	groep 5	groep 6	groep 7	groep 8
Antwoord: ↓						
ja	8	10	27	20	21	1
nee	15	10	2	10	8	4

Afbeelding 14: de kinderen zien hier zowel de voordelen als de nadelen van. De meerderheid vindt de voordelen (een overzichtelijk geheel) belangrijker dan de nadelen (je kunt in één keer alles kwijtraken).

Hieronder de “tips en tops” over het rapport:

- Als juf iets in je rapport schrijft, weet je beter wat juf van je vindt, krijg je ook complimenten en kan je tips lezen, want dat zie je niet aan de kruisjes. Je ouders kunnen het beter lezen en begrijpen.
- Als er een tekening in het rapport komt kan mijn familie ook zien hoe ik teken en het is een mooie herinnering.
- Bij een groeirapport kan je terugbladeren en zien of je beter of slechter bent geworden.
- Vijf kinderen vinden dat het rapport zo mag blijven.
- Meer humor.
- Iets meer kleur.
- Een foto in het rapport zou leuk zijn.
- Iedere klas een eigen voorkant.
- Als juf/meester iets in je rapport erbij schrijft, krijg je meer informatie over hoe je het doet.
- Meer kleur.

Verzameling kwalitatieve data

Hieronder de verzameling van de belangrijke kwalitatieve data:

ouders	leerkrachten	leerlingen
– Ik wil op de hoogte gehouden worden van de voortgang op aandachtbehoevende leerdoelen. – Ik mis op het huidige rapport informatie over: de sociaal – emotionele ontwikkeling, leerdoelen, het eigen programma, verklaring van	– Ik mis op het huidige rapport informatie over: normering Cito, de sociaal-emotionele ontwikkeling, schrijven voor groep 3 en Kanjertraining.	– Er mogen onvoldoendes op het rapport staan, omdat: je dan weet je dat je nog beter je best moet doen, je het tweede rapport beter kan doen, juf dan eerlijk is, je kunt zien of je vooruit

de normeringen (wat is goed?), het niveau van het kind met het oog op het vervolgadvis, resultaten van werk in de klas, een meting ten opzichte van de rest van de klas en grafieken van toetsen. – Onduidelijk aan het huidige rapport is: de leerkrachtafhankelijkheid, informatie over het eigen programma, hoe de beoordeling tot stand is gekomen, de ontwikkeling (het is nu de stand van zaken) en het niveau. Bovendien wordt het te grofmazig gevonden en maken de weinige rapportage momenten het onduidelijk. - Er hoeft niet perse iets in de vakken te staan, al is dat als ouder wel leuk en soms concreet/duidelijk om te lezen. – Als normering voor het rapport prefereer ik: de combinatie zespuntschaal met cijfers. - Cijfers is voor kinderen het meest duidelijk: 5 is onvoldoende, 6 is voldoende. Ze weten beter hoe ze dan staan. - Cijfers is duidelijker, ook in het vervolgonderwijs wordt met cijfers gewerkt. - Beoordeel een kind op het functioneren in het algemeen en niet alleen aan de hand van de net daarvoor afgenomen Cito-toetsen. - Hoe komt de beoordeling tot stand: wat is het verband tussen de Cito-toets en de andere toetsen? – Het huidige rapport is een officieel document geworden, het oude rapport was vriendelijker in gebruik en lezen (door opa en oma). - Kinderen die op een aparte leerlijn zitten krijgen in dit rapport weinig ruimte, omdat het rapport vrij standaard is ingericht. - Het rapport moet begrepen worden door ouders, dus het moet in eenvoudige en begrijpelijke taal worden geformuleerd. - De persoonlijke noot wordt	– Onduidelijk aan het huidige rapport is: de hoeveelheid informatie (te veel) en de ontwikkeling (het zijn nu alleen resultaten). - Vaker per jaar een rapport zou veel meer ontwikkeling laten zien. – “Overbodig” in het huidige rapport is: levensbeschouwing, werkverzorging, wereld oriëntatie: teveel onderdelen en rekenen: meten, tijd, geld, spelling onvoorbereid-voorbereid, expressie en de tekstvakken bij elk vakgebied. – Vermeldt in het rapport bij de lvs een opmerking. – Geef toelichting over het rapport in een oudergesprek. – Als normering voor het rapport prefereer ik: LVS I t/m V. – Veel minder werk graag. – Kort en bondig met benodigde info graag. – Rapport laten aansluiten op lvs, want dan is het 100% aantoonbaar. – Groeirapport is prettig voor ouders en leerkracht en financieel goedkoper.	gaat, je van fouten leert en het geen goed beeld geeft als ze er niet op staan. – De termen spelling onvoorbereid, functioneringsniveau lezen, DMT, grammatica, levensbeschouwing, stellen, belangstelling, inzicht en drama zijn niet bekend. Wat betekent: kan meer leerstof aan en het programma is aangepast? - Meerdere onderdelen per vakgebied maken het onduidelijk. – We willen op het rapport het liefste cijfers, want dit vind ik duidelijker en naar hokjes kijken is lastiger. Je moet nu steeds voorin kijken om te zien wat de kruisjes betekenen. Met cijfers weet je precies hoeveel beter het nog kan om een 10 te halen. Als je een 4 hebt sta je onvoldoende, maar onvoldoende kan ook een 1 zijn. Je ziet dus beter wat een onvoldoende is. – Leuk aan het rapport vinden we: dat er in het rapport een verhaaltje geschreven wordt. – Niet leuk aan het rapport vinden we: dat het invullen van het rapport kan verschillen per juf en dat er geen cijfers instaan. – Als juf iets in je rapport schrijft, weet je beter wat juf van je vindt, krijg je ook complimenten en kan je tips lezen, want dat zie je niet aan de kruisjes. Je ouders kunnen het beter lezen en begrijpen.
--	---	--

gewaardeerd. (Anders wordt het zo onpersoonlijk.) - Cijfers geven meer duidelijkheid en minder verrassingen. - Alle mogelijke informatie inzake de toetsen vermelden, dus ook de betekenis van A, B, C, D. - Geef aan op welke manier, waaraan gewerkt wordt. - Het rapport laat slecht zien hoe het kind het doet ten opzichte van de normering: wat is matig? En is dit matig van het individu of matig ten aanzien van de normering? - De uitleg van de kruisjes komt negatief over: het beste wat te behalen valt is “goed.” Vervang ruimvoldoende door “goed” en goed door “uitstekend.” -Vanaf groep 4 zou er ook een stukje zelfreflectie in het rapport kunnen: wat denkt het kind dat juf in zijn rapport schrijft. Dit sluit aan bij maatschappelijke trend en verhoogt het bewustzijn. - Leerkrachten moeten alvorens het invullen van de rapporten, de rapporten van voorgaande jaren bekijken om te voorkomen dat de (deels subjectieve) beoordelingen niet te veel van elkaar verschillen. Dit kan verwarring geven.		
Tabel-6: de belangrijkste kwalitatieve gegevens uit de vragenlijst.		

Hierboven zijn de uitkomsten van de verschillende vragenlijsten gepresenteerd. Algemeen genomen kan ik daar het volgende over opmerken:

Het aantal geretourneerde vragenlijsten is ruim voldoende geweest om een diversiteit aan beoordelingen en meningen te verwerven. De drie verschillende groepen respondenten hebben veel opmerkingen en ideeën aangedragen.

Zowel in de vragenlijsten van de ouders als van de collega's zijn er bijna geen niet-beantwoorde vragen. In het geval van de ouders zijn er in 10 vragenlijsten één of twee vragen niet beantwoord en in het geval van de collega's zijn er in 7 vragenlijsten één of twee vragen niet beantwoord.

Zowel in de vragenlijsten van de ouders als van de collega's hebben de respondenten ook opmerkingen gemaakt bij vragen waar geen ruimte was voor toelichting. In het geval van de ouders is dit in 8 vragenlijsten één of meerdere keren voorgekomen en in het geval van de collega's is dit in 11 vragenlijsten één of meerdere keren voorgekomen.

Ook al zit er wel eens een opvallend verschil tussen de mening van ouders en leerkrachten, toch is het mij opgevallen dat bij 14 van de 18 vragen de meerderheid van de ouders en de meerderheid van de leerkrachten het over het algemeen met elkaar eens zijn.

Opvallend vind ik ook, dat uit deze dataverzameling het probleem van vorig schooljaar niet zo zeer naar voren komt. De meerderheid van de ouders beoordeelt het huidige rapport als genoeg informatief en duidelijk. Dit is een stuk positiever dan ik had gedacht.

Desalniettemin zijn er een hoop interessante uitkomsten en opmerkingen uit dit onderzoek voort gekomen, die ik mee kan nemen in de data-analyse (hoofdstuk 5) en bij de beantwoording van mijn onderzoeksvragen (hoofdstuk 6), om uiteindelijk tot een nieuw rapport te komen dat de ouders effectieve en heldere informatie verstrekt over de prestaties, het niveau en het leerproces van hun kind.

Hoofdstuk 5: Data-analyse

In dit hoofdstuk zal de boventaaide dataverzameling nader worden geïnterpreteerd. De gegevens van de verschillende vragenlijsten worden naast elkaar gelegd, met elkaar vergeleken en met elkaar in verband gebracht. Mogelijke verklaringen worden hiervoor gegeven. Tevens zal een koppeling gemaakt worden naar de literatuur, zoals beschreven in hoofdstuk 2.

Zowel ouders als leerkrachten vinden het op de hoogte gehouden worden/brengen van resultaten de belangrijkste reden om een rapport te ontvangen/te schrijven. De ouders zien daarna meer belang in de sociaal-emotionele ontwikkeling en de leerdoelen. De leerkrachten zien daarna meer belang in de cognitieve ontwikkeling. Dit is voor mij een bevestiging van wat ik eerder in hoofdstuk 2 beschreef: er wordt erg veel waarde gehecht aan de prestaties en resultaten van leerlingen op de basisschool (omdat dit als voornaamste selectie criterium geldt voor de verdere vervolgopleiding) en is het voor de hand liggend dat ouders daar op de hoogte van gebracht willen worden. Het vermelden van de Cito gegevens is dan ook bijna een “must”, zoals blijkt uit vraag 13 van de vragenlijst: zowel ouders als leerkrachten vinden dat de Cito-uitslagen van de afgenomen toetsen terug te zien moeten zijn in het rapport. Beiden partijen zien waarschijnlijk in, dat de Cito-toetsen een mooi objectief meetinstrument zijn die het niveau en de ontwikkelingen van het kind goed in kaart brengen. Daarbij wordt door een ouder wel opgemerkt dat alle informatie betreffende de toetsen (betekenis van A t/m E of I t/m V) vermeldt dient te worden. Bovendien, merkt een leerkracht op, is het dan 100% aantoonbaar. Zoals Gelmers (2002) ook al zei: “Ouders zijn steeds kritischer, gedragen zich steeds meer als consumenten en eisen steeds meer informatie op.” Dat zij dus ook informatie willen over de sociaal-emotionele ontwikkelingen en de leerdoelen maakt het plaatje compleet. Door vraag 10, 11, en 12 van de vragenlijst wordt dit nog eens bevestigd. Vraag 10 vraagt naar het belang van een ontwikkelingslijn op het gebied van de sociaal-emotionele ontwikkeling. Beiden zeggen in dit geval met een meerderheid “ja, ik vind het belangrijk dat er in het rapport een ontwikkelingslijn te zien is op het gebied van de sociaal-emotionele ontwikkeling”, maar ook hier is het percentage van de ouders veel groter dan dat van de leerkrachten. Dit zou verklaard kunnen worden, doordat leerkrachten het sociaal-emotionele meer als een taak van de ouders zien, omdat het leren (wederom de prestaties!) op school voorop staat.

In vraag 11 wordt gevraagd naar het belang van het vermelden van doelen in het rapport. De meningen van de leerkrachten zijn bijna gelijk verdeeld, terwijl de ouders overwegend “ja, ik wil zien aan welke doelen gewerkt is en welke behaald zijn” zeggen. Daarbij wordt door een ouder ook opgemerkt dat hij/zij op de hoogte gehouden wil worden van de voortgang op aandachtbehoevende leerdoelen. Gelmers (2002) blijkt gelijk te hebben: ouders willen weten waar met hun kinderen aan gewerkt wordt. Dat leerkrachten hier minder oren naar hebben, is te verklaren doordat de leerkrachten wellicht bang zijn, dat de ouders het heft in eigen handen gaan nemen bij niet behaalde doelen of zoals vraag 12 aangeeft, vooruit gaan lopen op de zaken bij de nog te behalen doelen. Zoals ik in hoofdstuk 2 ook al stelde: de invloedrijke houding van ouders zorgt ervoor dat er binnen de school niet alléén positieve gevoelens opgeroepen worden als het om ouderparticipatie gaat.

Hoewel uit het bovenstaande duidelijk lijkt te worden, dat ouders graag zo concreet en eenduidig mogelijk op de hoogte gebracht willen worden van de resultaten van hun kind(eren), spreken de antwoorden op vraag 16 dit enigszins tegen. Vraag 16 vraagt naar de meest gewaardeerde normeringvorm voor het rapport. Zowel ouders als leerkrachten kiezen in de eerste plaats voor een normering met een vijfpuntschaal. Blijkbaar vinden beiden deze manier, die we nu ook op het huidige rapport gebruiken, erg prettig werken. Al wordt er door een ouder bij opgemerkt dat de uitleg van de kruisjes negatief over komt: het beste wat te behalen valt is “goed.” Wanneer je ruimvoldoende zou vervangen door “goed” en “goed” door “uitstekend” zou dit niet het geval zijn.

Het is opmerkelijk dat beiden de vijfpuntschaal als een prettige normeringvorm ervaren, aangezien deze normeringvorm juist veel ruimte open laat tot subjectiviteit. Dit wordt bevestigd door enkele ouders die aangeven dat het huidige rapport slecht laat zien hoe het kind het doet ten opzichte van de normering: wat is matig? En is dit matig van het individu of matig ten aanzien van de normering? Ouders hebben ook opgemerkt dat het huidige rapport leerkrachtafhankelijk is en het niet duidelijk is hoe de beoordeling tot stand is gekomen. Men vraagt zich af: wat is het verband tussen de Cito-toets en de andere toetsen? Ook kinderen hebben deze verschillen bij rapporten per leerkracht opgemerkt.

Er is ook een ouder die opgemerkt heeft dat cijfers meer duidelijkheid en minder verrassingen geven. Dit sluit aan bij de mening van de kinderen, die met een meerderheid graag cijfers op hun rapport zouden zien. Zij gebruiken als argument dat je met cijfers precies weet hoeveel beter je het nog kan doen om een 10 te halen en je met cijfers beter kunt zien wat een onvoldoende is: als je een 4 hebt sta je onvoldoende, maar onvoldoende kan ook een 1 zijn.

Volgens enkele ouders en leerkrachten zou het ook een optie zijn om een combinatie te maken van een normeringschaal en cijfers.

De cijfermatige gegevens van vraag 16 en de daarbij behorende opmerkingen zijn dus tegenstrijdig: de gegevens (van ouders en leerkrachten) duiden overwegend de vijfpuntschaal aan, terwijl de opmerkingen de nadelen hiervan aangeven en wellicht suggereren dat de mening van de kinderen (cijfers) een betere optie zou kunnen zijn.

Het veranderen van de normeringvorm is niet de enige manier om de subjectiviteit binnen het rapport zoveel mogelijk te beperken. Een leerkracht heeft aangegeven dat het groeirapport prettig is voor ouders en leerkrachten om mee te werken (en financieel goedkoper). Vanuit het oogpunt van de leerkrachten wordt dit bevestigd in vraag 18. De leerkrachten zeggen met een ruime meerderheid “ja” voor groeirapporten, maar de meningen van ouders zijn bijna gelijk verdeeld. Dit verschil is te verklaren doordat leerkrachten hier werkbewaking in zien, omdat zij dan in één keer een overzicht van alle prestaties van die leerling tot dan toe hebben (en niet hoeven terug te zoeken/lezen). Een ouder heeft ook opgemerkt dat leerkrachten alvorens het invullen van de rapporten, de rapporten van voorgaande jaren moeten bekijken om te voorkomen dat de (deels subjectieve) beoordelingen niet te veel van elkaar verschillen. Dit kan namelijk verwarring geven. Kinderen zien ook een meerwaarde in het gebruik van groeirapporten.

Deze tegenstrijdigheid over de normeringvorm en de daarbij behorende subjectiviteit zijn het eerste punt van onduidelijkheid binnen het huidige rapport. Maar dit is niet het enige tegenstrijdige punt: zowel ouders als leerkrachten geven in vraag 7 en 6 van de vragenlijst aan dat het huidige rapport een duidelijk beeld geeft van de ontwikkeling van het kind en ook voldoende informatie geeft. Ouders zelfs nog overtuigender dan leerkrachten. Naast het al boven water komen van bovenstaande onduidelijkheid over de normeringvorm, vind ik dit extra opvallend, aangezien dit onderzoek tot stand is gekomen naar aanleiding van een miscommunicatie met enkele ouders over het rapport (wegens onduidelijkheid), zoals beschreven in hoofdstuk 1. Er is één ouder die dit bevestigt en aangeeft dat op het huidige rapport het niveau van het kind met het oog op het vervoladvies ontbreekt. Ondanks dat de meerderheid van de leerkrachten hier heeft aangegeven dat het huidige rapport voldoende informatie bevat, geeft de meerderheid bij vraag 2 van de extra vragen voor leerkrachten aan dat het rapport ook overbodige informatie bevat. Als “overbodig” in het huidige rapport ziet men: “levensbeschouwing”, “werkverzorging”, “wereld oriëntatie” (teveel onderdelen),

“spelling onvoorbereid-voorbereid,” van rekenen: “meten, tijd, geld,” “expressie” en de tekstvakken bij elk onderdeel. Leerkrachten zien niet alleen de overbodigheden, maar zien ook de gemissen: “normering Cito”, “de sociaal-emotionele ontwikkeling”, “schrijven” voor groep 3, “Kanjertaining” en uitleg over hoe de normering tot stand gekomen is. Als onduidelijk aan het huidige rapport geven zij ook aan: de hoeveelheid informatie (te veel) en de ontwikkeling (het zijn nu alleen resultaten).

Het is dan eigenlijk ook opmerkelijk dat de meerderheid van de ouders deze hiaten in het huidige rapport niet opvalt. Deze zijn er namelijk wel degelijk: “de sociaal-emotionele ontwikkeling” (zoals de leerkrachten ook aangeven), “doelen” en “Cito gegevens”, die de ouders volgens vraag 10 t/m 13 graag op het rapport zouden zien, staan er nu niet als zodanig in vermeldt. Enkele ouders is dit wel opgevallen en missen tevens informatie over het eigen programma. Kinderen die op een aparte leerlijn zitten krijgen in dit rapport weinig ruimte, omdat het rapport vrij standaard is ingericht, wordt ook opgemerkt.

Zoals vraag 14 uitwijst zien ouders bij “rugzak leerlingen” graag zowel de scores binnen de eigen leerlijn als de landelijke scores op het rapport terug. Bij de leerkrachten zijn de meningen gelijk verdeeld. Dit zou kunnen komen, doordat sommige leerkrachten moeite hebben met het beoordelen van prestaties binnen de eigen leerlijn (wanneer dit niet consequent getoetst wordt is het volledig subjectief).

Nog meer tegenstrijdigheden: uit vraag 5 blijkt dat de ouders met ruim driekwart van de meerderheid vinden dat het taalgebruik in het rapport aangepast moet worden aan de kinderen van groep 1 t/m 4. Een opmerking van een ouder geeft aan dat dit niet alleen voor kinderen geldt, maar het rapport ook begrepen moet worden door ouders, dus moet het in eenvoudige en begrijpelijke taal worden geformuleerd. Ik vraag mij hierbij af: “Waarom is dit nodig als het huidige rapport al duidelijk is?” (Zoals vraag 7 aangeeft.) De kinderen hebben aangegeven de termen “spelling onvoorbereid”, “functioneringsniveau lezen”, “DMT”, “grammatica”, “levensbeschouwing”, “stellen”, “belangstelling”, “inzicht” en “drama” niet te kennen. Zij vragen zich tevens af: wat betekent “kan meer leerstof aan” en “het programma is aangepast?” Daarentegen geven zij aan wél te begrijpen wat de juf/meester aan opmerkingen in het rapport maakt. Bij de leerkrachten zijn de meningen bijna gelijk verdeeld. Dit meningsverschil zou kunnen komen, doordat leerkrachten het rapport als een communicatiemiddel naar ouders toe zien en ouders vinden dat niet het geval mag zijn, maar het rapport voor de kinderen is. Vraag 17 bevestigt dit vermoeden. De meningen van ouders en leerkrachten staan hier haaks op elkaar als het gaat om rapporten die twee delen bevatten. Ouders vinden misschien dat hun

kinderen op de hoogte mogen zijn van hun prestaties, terwijl leerkrachten leerlingen misschien willen beschermen tegen lage scores die demotivatatie of een deuk in het zelfvertrouwen tot gevolg kunnen hebben. Al geven de kinderen met een grote meerderheid aan, dat er onvoldoendes op het rapport mogen staan, omdat: “je dan weet je dat je nog beter je best moet doen, je het tweede rapport beter kan doen, juf dan eerlijk is, je kunt zien of je vooruit gaat, je van fouten leert en het geen goed beeld geeft als ze er niet op staan”. Een rapport met twee delen ziet de meerderheid van de kinderen dan ook niet als een verbetering van het rapport. Zoals in hoofdstuk 2 beschreven past de mening van ouders, in dit geval, beter bij de visie van school: het actief betrekken van de leerling bij het leren op school en zelfverantwoordelijkheid laten ervaren. Openheid over de resultaten naar kinderen toe laat hen ook inzien waar hun beoordeling op het rapport op gebaseerd is en geeft hen de kennis dat dit beïnvloedbaar is.

Een ander argument dat de duidelijkheid van het huidige rapport onderuit haalt is: dat als het rapport op deze manier duidelijk is, een opmerking aan het eind van het rapport zou volstaan (in plaats van na elk onderdeel). Dan kan, zoals in hoofdstuk 2 beschreven, het 10-minutengesprek optimaal gebruikt worden voor extra informatie die je niet via het rapport wilde delen en om vragen van ouders te beantwoorden.

Toch blijkt uit vraag 9, over ruimte voor toelichtingen en/of opmerkingen, het volgende: ouders en leerkrachten zijn het met een even groot percentage met elkaar eens dat er na elk vakgebied een toelichting moet volgen. Beiden zeggen ook met een meerderheid van de stemmen dat er zowel na elk vakgebied als aan het eind opmerkingen moeten volgen. Wanneer het rapport voor zich spreekt is dit toch geen vereiste? Voor leerkrachten is dit namelijk een tijdrovende klus, vandaar het mogelijke verschil in percentage en is het percentage voor alleen een opmerking aan het eind bij de leerkrachten groter. Al gaat de meerderheid toch voor deze “tijdrovende klus”, een opmerkelijk iets aangezien de leerkrachten doen overkomen dat het invullen van de huidige rapporten de werkdruk verhoogt. Vraag 1 van de extra vragen voor leerkrachten bevestigt deze tegenstrijdigheid: de meerderheid wil toch wel wat uren (4-6 uur, of langer) steken in het schrijven van rapporten. De persoonlijke noot wordt door ouders en kinderen ook wel enorm gewaardeerd. Zij vinden ook dat het anders zo onpersoonlijk wordt.

Toch geven leerkrachten aan het dat nieuwe rapport veel minder werk moet zijn en zo kort en bondig mogelijk met de benodigde informatie. Wanneer er gevraagd wordt of twee rapporten per jaar volstaan, zeggen leerkrachten met een meerderheid van 94 % dat dit het geval is. De hoeveelheid werk die er voor de leerkracht bijkomt bij een extra rapportronde zal hier een oorzaak van kunnen zijn. Al hoeft dit natuurlijk geen werkelijkheid te zijn: wanneer de rapporten kort en bondig zijn, moet het qua tijd niet uitmaken of er een rapportronde bijkomt. De kinderen vinden twee rapporten per jaar, met een ruime meerderheid, ook genoeg. Ouders zijn minder overtuigd van twee rapporten per jaar. Dit valt te verklaren aan de hand van vraag 3, die vraagt naar de periode waarin de rapporten verstrekt worden. De meningen bij de ouders zijn ongeveer gelijk verdeeld, maar de leerkrachten vinden de periode waarin de rapporten verstrekt worden overwegend goed. Dit zou kunnen komen, doordat de leerkrachten de Cito-gegevens graag gebruiken voor de rapporten (want die zijn aantoonbaar en objectief!). Ouders die de periode keuze niet goed vinden, gebruiken als argument dat zij het eerste rapport te laat vinden. Als er dan “problemen” aangegeven worden, zijn de kinderen al een half jaar onderweg. Tevens krijgen ouders de indruk dat het kind beoordeeld wordt aan de hand van de net daarvoor afgenomen Cito-toetsen, in plaats van op het functioneren in het algemeen.

De leerkrachten van groep 8 zouden graag werkvermindering zien door het laatste rapport in groep 8 af te schaffen. Maar beiden zeggen in meerderheid bij vraag 4 "ja, er moet eind groep 8 ook nog een rapport meegegeven worden" al is er een verschil in percentage dat te verklaren valt vanuit het oogpunt van de leerkrachten van groep 8, die na de Cito-eindtoets + schooladvies het nut van een laatste rapport niet meer inzien.

Tot slot: de meerderheid van de leerkrachten zegt “ja, in het rapport zouden we ook iets over de Kanjertraining moeten vermelden”, waarschijnlijk omdat de school zich hiermee profileert, maar over hoe dit dan op het rapport vorm zou moeten krijgen zijn de meningen verdeeld: wel of geen “pet” benoemen, of alleen de inzet waarderen?

Over het invoegen van een expressieopdracht wordt dezelfde mening gedeeld: het merendeel ziet geen meerwaarde in een expressieopdracht per rapport. De kinderen vinden dit wel een leuk idee, zij zouden het rapport namelijk graag wat kleurrijker zien.

Ik besluit met de opmerking dat de vragenlijsten mijn vermoedens hebben doen bevestigen: ouders willen heel concreet weten waar met hun kind aan gewerkt wordt en welke resultaten zij hierbij behalen.

Leerkrachten willen graag een rapport dat kort en bondig is, de benodigde informatie bevat en minder werk is om in te vullen.

De kinderen willen graag een rapport waarin begrijpelijk en duidelijk is aangegeven hoe zij ervoor staan, tips gegeven worden op het gebied waar zij zich in kunnen verbeteren en complimenten krijgen over hun kwaliteiten.

In het volgende hoofdstuk zullen deze wensen aan elkaar gekoppeld worden en de daaruit voortvloeiende aanbevelingen volgen. Tevens zal een stukje reflectie op het onderzoek volgen.

Hoofdstuk 6: Conclusies en aanbevelingen

Dit onderzoek begon naar aanleiding van een “probleem” dat zich voordeed op de basisschool waar ik werk. Dit “probleem” heb ik omgezet naar een onderzoek met een daarbij behorend doel en onderzoeksvragen. In dit hoofdstuk zal ik mijn conclusies naar aanleiding van mijn onderzoeksdoel en onderzoeksvragen beschrijven en aanbevelingen naar de school doen. Tot slot zal ik kort reflecteren op het gehele onderzoek.

6.1 Conclusies

Voordat ik aanbevelingen kan doen aan de school omtrent effectieve en heldere informatie over de prestaties, het niveau en het leerproces van het kind, zal ik eerst mijn onderzoeksvragen moeten beantwoorden:

- *Hoe interpreteren ouders het huidige rapport?*

Het huidige rapport wordt door ouders beoordeeld als duidelijk en geeft naar hen idee voldoende informatie over het kind. De uitleg bij de vakgebieden geeft voldoende zicht op de manier van beoordelen. De beoordelingsschaal die gehanteerd wordt (de vijfpuntschaal) ervaart men als prettig. Aandachtspunten hierbij zijn wel: de eenduidigheid wat leerkrachten betreft, informatie over “het eigen programma”, “de sociaal emotionele ontwikkeling” en een verklaring van de normering (“Wat is goed?”).

- *Wat willen ouders precies te weten komen met het rapport?*

Ouders willen in de eerste plaats graag op de hoogte gehouden worden van de huidige resultaten van het kind, het liefst via een vijfpuntschaal en in de tweede plaats met cijfers. Bij “zorgleerlingen” zien zij graag zowel de resultaten van de eigen leerlijn, als de landelijke (Cito)scores terug. Op de tweede plaats zien zij graag een stukje van “de sociaal-emotionele ontwikkeling.” Tezamen met de “cognitieve ontwikkeling” (in de vorm van Cito-uitslagen), vormen deze drie punten 56% van het geheel aan keuzemogelijkheden. Een aandachtspunt hierbij is de voortgang op aandachtbehoevende leerdoelen. Ouders zouden voor alle leerlingen graag zicht krijgen op de doelen waaraan gewerkt is, welke behaald zijn, waar momenteel aan gewerkt wordt en welke nog behaald dienen te worden.

- *Welke plaats hebben de leerlingen binnen het rapport?*

Ouders vinden met een ruime meerderheid dat het taalgebruik aangepast moet worden aan de kinderen. De meningen van de leerkrachten zijn hierover bijna gelijk verdeeld. De leerlingen geven aan wél te begrijpen wat de juf aan opmerkingen in het rapport maakt. Ouders vinden een rapport dat twee delen bevat niet interessant. De leerkrachten daarentegen wel. Hieruit is

op te merken dat de leerkrachten het rapport als een communicatiemiddel naar ouders toe zien en ouders vinden dat dit niet het geval mag zijn, maar het rapport voor de kinderen is.

- *Hoe moet een helder rapport eruit zien?*

Dit zijn mijn aanbevelingen en zullen in de volgende paragraaf volgen.

- *Hoe is het goed hanteerbaar voor leerkrachten?*

Voor de leerkrachten moet het rapport kort en bondig zijn met de benodigde informatie. Het rapport moet minder werk zijn, wat wellicht gerealiseerd kan worden door het aantal tekstvakken te reduceren (al wordt dit door geen enkele van de respondenten ondersteund).

Wanneer het rapport aansluit bij het lvs is alles (naar ouders toe) 100% aantoonbaar en vraagt het invullen van de rapporten waarschijnlijk minder denkwerk.

De leerkrachten van groep 8 zouden het fijn vinden, als het laatste rapport van groep 8 komt te vervallen. Dit wordt door beide partijen echter niet aangedragen. Wellicht is een groeirapport een goede optie, zodat de leerkracht zich voorafgaand aan het invullen van de rapporten niet hoeft in te lezen in de resultaten/opmerkingen van voorgaande jaren. Voor leerkrachten zal de werkdruk ook verminderen, als er meer tijd zou zijn tussen de Cito afnamen en het schrijven van de rapporten.

6.2 Aanbevelingen

Naar aanleiding van de literatuur, de vragenlijsten en de verwerking daarvan, heb ik een aantal aanbevelingen die ik de school wil doen naar aanleiding van mijn onderzoeksdoel:

“Hoe zorgt de school naar ouders voor effectieve en heldere informatie over de prestaties, het niveau en het leerproces van het kind, op een manier die hanteerbaar is voor leerkrachten?”

- Pas het taalgebruik en de termen op het rapport aan, zodat het voor iedereen begrijpelijk is. Een optie zou zijn om gebruik te maken van (vraag)zinnen, zodat “moeilijke” termen makkelijker te omschrijven zijn.
- Het huidige rapport geeft voldoende informatie over het rapport volgens ouders en leerkrachten op cognitief gebied. Daarentegen zijn er hiaten in het rapport, namelijk op het gebied van de sociaal emotionele ontwikkeling en het welbevinden. Zorg hiervoor voor een duidelijke, overzichtelijke plek binnen het rapport.
- Leerkrachten en ouders vinden dat terug te zien moet zijn aan welke doelen momenteel gewerkt wordt en waaraan nog gewerkt moet worden. Verwerk daarom een beknopt overzicht met de leerdoelen voor de gehele basisschool per vakgebied in het rapport.

- Vermeldt op het rapport de Cito-gegevens van alle toetsen. Geef daarbij aan welke toets door het kind gemaakt is, zodat voor kinderen met een aparte leerlijn ook duidelijk is hoever zij nu (landelijk) zijn.
- Zorg dat voor iedereen duidelijk en begrijpelijk beschreven staat wat de rapportpunten inhouden en hoe deze genormeerd zijn (eenduidigheid onder de leerkrachten). Pas deze onderdelen aan per jaargroep (Bijvoorbeeld meer onderdelen voor schrijven in groep 3 en Engels voor de bovenbouw.) Onderdelen die niet duidelijk te herleiden (en subjectief) zijn, zoveel mogelijk proberen te beperken.
- Voor de manier van beoordelen voor het rapport heeft de vijfpuntschaal de voorkeur. Deze schaal laat echter veel ruimte open tot subjectiviteit. Kinderen willen cijfers en ouders zien cijfers met 30% als een goede tweede normering. Hanteer daarom cijfers op het rapport waar het kan en kies voor een andere, zoveel mogelijk eenduidige en duidelijke normeringvorm voor de gebieden waarbij dit niet kan. Probeer hierbij een format te vinden, waarbij je kunt aanklikken (dit gaat makkelijker en sneller).
- Wanneer alle rapportpunten duidelijk en begrijpelijk zijn, spreekt het rapport zo goed als voor zich en zou het rapport moeten kunnen volstaan met slechts een persoonlijke toelichting van de leerkracht aan het eind.
- Wanneer de rapporten makkelijker en sneller in te vullen zijn, is het naar de ouders toe een verstandige keuze om met het eerste rapport niet zo lang te wachten en na de herfst een extra rapport in te lassen. Er zijn dan nog geen Cito-gegevens, dus deze zijn op het eerste rapport dan niet van toepassing.
Het voorstel wordt dan als volgt:
 1. Begin november (10 minutengesprek ronde verplaatsen!)
 2. Na Cito-toetsen van februari (+ 10 minuten gesprekken)
 3. Na Cito-toetsen van mei/juni.
- Overweeg of het meegeven van een rapport aan het eind van groep 8 nog zinvol is (in verband met werkbesparing voor de leerkrachten). Zowel ouders, als het merendeel van de leerkrachten vindt dat dit ter afronding van het schooljaar en de basisschool hoort.
- Wellicht is een groeirapport een optie (Of meerdere rapporten in één mapje, zodat het een aanvul document wordt.). Dit zorgt ervoor dat een duidelijke ontwikkeling zichtbaar wordt en levert leerkrachten voorafgaand aan het invullen minder inlees werk van voorgaande jaren op.
- Om aan de kinderen tegemoet te willen komen en het rapport wat kleurrijker te maken, zou per rapport een foto en/of expressieopdracht ingevoegd kunnen worden.

Het nieuwe rapport dat ik heb ontworpen naar aanleiding van deze aanbevelingen is te vinden in bijlage 7.

6.3 Reflectie

In hoofdstuk 1 stond beschreven dat ik met dit onderzoek inzicht dacht te verkrijgen in wat ouders willen weten van een rapport en welke onduidelijkheden er voor hen zijn. Als ik nu terugkijk op mijn onderzoek, denk ik, dat ik het doel van mijn onderzoek heb bereikt: op basis van de inzichten, verduidelijkingen en tips die de ouders gegeven hebben, heb ik een nieuw rapport kunnen ontwerpen, dat naar mijn idee effectieve en heldere informatie over de prestaties, het niveau en het leerproces van onze basisschool leerlingen weergeeft.

Daarnaast, denk ik, dat de aanbevelingen (in paragraaf 6.2) algemeen bruikbaar zijn voor andere scholen, er vanuit gaand dat alle ouders met kinderen op de basisschool (welke basisschool dan ook), dezelfde mening zullen hebben over rapporten als de deelnemende ouders aan mijn onderzoek.

De wijzigingen die hiervoor hebben plaatsgevonden, waren voorafgaand aan het onderzoek al enigszins te voorspellen en wat dat betreft heeft dit onderzoek mijn voorspellingen slechts bevestigd. Hierbij was het wel opvallend dat deze voorspellingen vooral bevestigd werden door de kwalitatieve gegevens en niet zo zeer door de kwantitatieve gegevens. De vraag is dan ook of de vragen in de vragenlijst wel specifiek en duidelijk genoeg gesteld zijn, de lading voldoende gedekt hebben en of de conclusies die ik uit de gehele gegevensverzameling getrokken heb, representatief zijn als het gaat om de mening van ouders.

Onderzoekstechnisch ben ik erg tevreden over het aantal respondenten, het aantal reacties was hoog. De snelheid waarmee deze geretourneerd werden is mij ook ontzettend meegevallen. Het doen van onderzoek aan de hand van vragenlijsten heb ik dan ook als positief ervaren: op zeer korte termijn heb ik een brede groep personen om nauwkeurige informatie kunnen vragen. Aan de andere kant ondervond ik hiervan het nadeel: de grote hoeveelheid te verwerken gegevens, waarvan het verwerken van de kwalitatieve gegevens een tijdrovende klus was. Al zijn deze gegevens erg belangrijk geweest voor mijn onderzoek en wie weet kunnen zij in de toekomst ook nog van belang zijn.

Om te controleren of de gegevens van de ouders representatief zijn en of het nieuw ontworpen rapport daadwerkelijk goed hanteerbaar is voor leerkrachten en tijdbesparend is, kan alleen beantwoord worden wanneer dit rapport (als “proef”) wordt uitgetest en daar achteraf een evaluatie (middels een vragenlijst) aan gekoppeld wordt. Levert dit rapport ouders daadwerkelijk effectieve en heldere informatie over de prestaties, het niveau en het leerproces van het kind op? De tijd zal het ons leren!..

Bibliografie

Bertrem, S. (2003) *Kinderparticipatie in de Bijzondere Jeugdbijstand*. Bezocht op 12 mei 2010.

<http://www.roppov.be/documenten/Info%20voor%20voorzieningen/Visie%20teksten/Kinderparticipatie%20in%20de%20Bijzondere%20Jeugdbijstand,%20Sarah%20Bertrem.pdf>

Dekker, I. (2010). Cito-toets moet eigen waarneming bevestigen. *Prima PO*, 3(4), 13-15.

Deman, S. (10 december 2007). Minder cijfers en meer commentaar op moderne schoolrapporten. *Het Belang van Limburg*. Bezocht op 12 maart 2010.

<http://www.hbvl.be/Archief/guid/minder-cijfers-en-meer-commentaar-op-moderne-schoolrapporten>

Dom, L. (juni 2004). *Ouders en scholen: partnerschap of (ongelijke) strijd?* Bezocht op 12 mei 2010. <http://edu.fss.uu.nl/ord/fullpapers/Dom%20FP.doc>

Graafland, H. & Elzinga A. (september 2005). *De raadsels van het rapport*. Bezocht op 11 januari 2010.

<http://www.jmouders.nl/Nieuwsartikelpagina/DeRaadselsVanHetRapport.htm>

Harink, F. (2009) *Basisprincipes praktijkonderzoek*. Antwerpen/Apeldoorn: Garant.

Heide, van der E. (2009). 10-minutengesprek wordt écht gesprek. *Prima PO*, 8(3), 38-39.

Heide, van der E. (2010). Resultaat als startpunt. *Prima PO*, 3(4), 20-21.

Inspectie van het Onderwijs (28 september 2007). *Rapport periodiek kwaliteitsonderzoek*. Bezocht op 17 januari 2010.

<http://tkrtp.owinsp.nl/schoolwijzer?qualitycardview=searchresults&OolId=256990&arrId=67851§or=PO>

Janssen, M. (2009). Zorg dat ouders zich gezien voelen. *Prima PO*, 8(3), 12-13.

K&P Opleidingen. *De ontwikkeling van het jonge kind, Sociaal-emotionele ontwikkeling*. Bezocht op 17 januari 2010.

http://www.kp-kinderopvang.nl/downloads/KP_06_sociaal_emotionele_ontwikkeling.pdf

Kind & Gezin. *Welbevinden en betrokkenheid centraal*. Bezocht op 15 juni 2010.

<http://www.kindengezin.be/Professioneel/Kinderopvang/vakantieopvangorganiseren/welbevindenbetrokkenheidsstschvo.jsp>

Melenhorst, J. (1991). De basisschool als leeftijdsgroep. In A.M.L. Colot d'Escury-koenings, T.J. Engelen-Snaterse, L.J. Tijhuis (red.). *Gelukkig op school*, (pp. 93-106). Amsterdam: Swets & Zeitlinger.

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (2006). *Herziene kerndoelen basisonderwijs*. Bezocht op 17 januari 2010.

<http://www.slo.nl/primair/kerndoelen/>

Nijboer, M. (2009). Maak van ouders bongenoten. *Prima PO*, 8(3), 34-37.

Patist-Nooij, M. J.(augustus 2008). *Schoolgids WormerWieken*. Bezocht op 15 juni 2010.
www.wormerwieken.nl

Persyn, J. (2007-2008). *Leerlingenparticipatie in het buitengewoon basisonderwijs in Vlaanderen, type 1 & 8: waarom en hoe?* Bezocht op 13 mei 2010.
http://lib.ugent.be/fulltxt/thesis/PPW-LIC-8307_2010_0001_AC.pdf

Raad van State (2 juli 1981). *Wet op het Primair Onderwijs (WPO)*. Bezocht op 27 februari 2010.
http://www.st-ab.nl/wetten/0725_Wet_op_het_primair_onderwijs_WPO.htm

Roeters, A.S.(april 2010). *De staat van het onderwijs*. Bezocht op 7 mei 2010.
<http://www.prima-online.nl/wp-content/uploads/2010/04/Onderwijsverslag+2008-2009+-+printversie.pdf>

Stroucken, A. & Takkenberg, D. & Béguin, A. (2006) *Citotoets en de overgang van basisonderwijs naar voortgezet onderwijs*. Bezocht op 7 mei 2010.
http://www.cito.nl/po/lovs/eb/bestanden/Cito_Citotoets_en_de_overgang_van_basisonderwijs_naar voortgezet onderwijs.pdf

Unicef (6 februari 1995). *Verdrag inzake de Rechten van het Kind*. Bezocht op 12 mei 2010.
<http://www.defenceforchildren.nl/images/20/895.pdf>

Unicef België (2009). *Dat denken wij ervan!* Bezocht op 3 mei 2010.
<http://www.unicef.be/webdata/LR-RapportNL.pdf>

Vermeulen, M. (8 november 2002). Het traditionele schoolrapport verdwijnt. *De Volkskrant*. Bezocht op 12 maart 2010.
http://www.volkskrant.nl/binnenland/article158735.ece/Het_traditionele_schoolrapport_verdwijnt

Wamel, van A. (2009). Onmisbaar. *Prima PO*, 8(3), 33.

WEC-raad / CvI's en REC's. *Voortgezet onderwijs, aanvraag indicatie leerlinggebonden budget (rugzak)*. Bezocht op 17 januari 2010.
http://overheidsloket.overheid.nl/index.php?p=product&product_id=1818

Bijlage 1 - Begrippenlijst

Hieronder volgt een verklaring en/of verduidelijking van enkele begrippen die in het literatuuronderzoek en de vragenlijsten aan bod zijn gekomen.

De onderstreepte begrippen uit de “Wet op het primair onderwijs”, die hierna volgt, zullen allen daarop volgend verklaard worden.

Wet op het primair onderwijs (WPO)

De wet uit 1985 waarbij in totaal 17 000 kleuter- en lagere scholen fuseerden tot 8500 nieuwe basisscholen, en het oude systeem met twee kleuterklassen en zes klassen van de lagere school werd vervangen door de acht groepen van de basisschool. Tevens werd de leerplichtige leeftijd vervroegd van zes naar vijf jaar. Daarnaast had de wet op het basisonderwijs nog veel andere doelstellingen zoals het verbeteren van de zorg voor leerlingen met achterstanden, de systematisering van het onderwijs via een schoolwerkplan, de systematisering van het curriculum door landelijke kerndoelen en eindtermen, enz.

In deze wet staat onder andere het volgende:

“Artikel 8. Uitgangspunten en doelstelling onderwijs

1. Het onderwijs wordt zodanig ingericht dat de leerlingen een ononderbroken ontwikkelingsproces kunnen doorlopen. Het wordt afgestemd op de voortgang in de ontwikkeling van de leerlingen.
2. Het onderwijs richt zich in elk geval op de emotionele en de verstandelijke ontwikkeling, en op het ontwikkelen van creativiteit, op het verwerven van noodzakelijke kennis en van sociale, culturele en lichamelijke vaardigheden.
4. Ten aanzien van leerlingen die extra zorg behoeven, is het onderwijs gericht op individuele begeleiding die is afgestemd op de behoeften van de leerling.
6. De scholen voorzien in een voortgangsregistratie omtrent de ontwikkeling van leerlingen die extra zorg behoeven, en omtrent leerlingen die onderwijs volgen als bedoeld in artikel 166, eerste lid, en artikel 166a, eerste lid.
9. Het onderwijs wordt zodanig ingericht dat daarbij op structurele en herkenbare wijze aandacht wordt besteed aan het bestrijden van achterstanden in het bijzonder in de beheersing van de Nederlandse taal.

Artikel 9. Inhoud onderwijs

1. Het onderwijs omvat, waar mogelijk in samenhang:
 - a. zintuiglijke en lichamelijke oefening;
 - b. Nederlandse taal;
 - c. rekenen en wiskunde;
 - d. Engelse taal;
 - e. enkele kennisgebieden;
 - f. expressie-activiteiten;
 - g. bevordering van sociale redzaamheid, waaronder gedrag in het verkeer;
 - h. bevordering van gezond gedrag.
2. Bij de kennisgebieden wordt in elk geval aandacht besteed aan:
 - a. aardrijkskunde;
 - b. geschiedenis;
 - c. de natuur, waaronder biologie;
 - d. maatschappelijke verhoudingen, waaronder staatsinrichting;
 - e. geestelijke stromingen.

5.Ten aanzien van de onderwijsactiviteiten, genoemd in het eerste, tweede en vierde lid, worden bij algemene maatregel van bestuur kerndoelen vastgesteld. De algemene maatregel van bestuur bedoeld in de vorige volzin, wordt aan de beide Kamers der Staten-Generaal overgelegd. De maatregel treedt niet in werking dan nadat 4 weken na de overlegging zijn verstreken en gedurende die termijn niet door of namens een van beide Kamers de wens wordt te kennen gegeven dat het in die maatregel geregelde onderwerp bij de wet wordt geregeld. Alsdan wordt een daartoe strekkend wetsvoorstel zo spoedig mogelijk ingediend.

6.Voor de school geldt de eis dat zij tenminste de kerndoelen bij haar onderwijsactiviteiten als aan het eind van het basisonderwijs te bereiken doelstellingen hanteert. Indien de eerste volzin niet kan worden toegepast voor een leerling voor wie een leerlinggebonden budget beschikbaar is dan wel voor een visueel gehandicapte leerling, wordt in het handelingsplan, bedoeld in artikel 40a, aangegeven wat daarvan de reden is en welke vervangende onderwijsdoelen worden gehanteerd.

7.Indien een bevoegd gezag van een bijzondere school dringend bedenkingen heeft tegen de krachtens het vijfde lid vastgestelde kerndoelen, kan het bevoegd gezag eigen kerndoelen voor de school vaststellen. Deze kerndoelen zijn van gelijk niveau als de kerndoelen, bedoeld in het vijfde lid. Het bevoegd gezag zendt de vastgestelde kerndoelen aan de inspecteur.

Artikel 11. Rapportage vorderingen van leerlingen

Het bevoegd gezag rapporteert over de vorderingen van de leerlingen aan hun ouders.”
(Raad van State (2 juli 1981). *Wet op het Primair Onderwijs (WPO)*.)

Kerndoelen

De eerste kerndoelen dateren van 1993. Het waren er 122. In de kerndoelen wordt beschreven wat leerlingen minimaal leren in het basisonderwijs. Er zijn kerndoelen voor vakken, zoals Nederlands en voor algemene vaardigheden, bijvoorbeeld sociaal gedrag. Bepalend voor de inhoud van de kerndoelen is de vraag wat een leerling aan kennis en vaardigheden nodig heeft voor een succesvolle toekomst in vervolgonderwijs en maatschappij.

Al twee jaar na de vaststelling van de eerste kerndoelen ontstond er de behoefte ze weer te wijzigen. In 1998 werd de tweede generatie kerndoelen van kracht. Het aantal doelen was teruggebracht tot 103 doelen. De kerndoelen van 1993 gingen vooral over vakgebieden. Die van 1998 gingen over soms wat grotere leergebieden. Bovendien waren er leergebiedoverstijgende kerndoelen toegevoegd. Die laatste doelen gingen vooral over zelfstandigheidontwikkeling, de ontwikkeling van het zelfbeeld van leerlingen, het ontwikkelen van leerstrategieën en het omgaan met ICT.

Sinds 2006 is de derde generatie kerndoelen van kracht. Met ingang van schooljaar 2009/2010 dienen de nieuwe kerndoelen volledig te zijn ingevoerd binnen de basisscholen.

Het zijn er nog maar 58. De leergebiedoverstijgende doelen zijn er uit verdwenen. De kerndoelen zijn geformuleerd voor grotere leergebieden, zoals: de talen, rekenen/wiskunde, oriëntatie op jezelf en wereld, kunstzinnige oriëntatie en bewegingsonderwijs.

(Les)methode

Op een basisschool wordt gebruik gemaakt van verschillende lesmethodes voor de diverse vakken. Scholen krijgen budget van de overheid om eens in de 5 jaar lesmethodes te vervangen. Een school bepaalt zelf welke lesmethode zij aanschaft.

Een lesmethode bestaat uit een leerlijn waarin de **doelen** zijn uitgewerkt in concrete lessen, een handleiding, leerling-materialen zoals een werk- en een leerboek. Ook wordt er vaak gebruik gemaakt van bijbehorende computerprogramma's of internettoepassingen.

Ook kan er gebruik worden gemaakt van de schooltelevisie van Teleac, didactische programma's voor alle groepen als aanvulling op de lessen.

Resultaten

Veelal bevatten de hierboven beschreven (les)methodes toetsen aan het eind van een blok, om te controleren of de (tussentijdse)doelen behaald zijn. Zo niet, kan daar opnieuw op ingezet worden. Deze toetsgegevens worden met behulp van een toetsverwerkingsprogramma geregistreerd en gebruikt voor de beoordeling op het rapport.

Daarnaast zijn er nog de jaarlijkse Cito-toetsen die gegevens over en ontwikkelingen van de kinderen in kaart brengen. Het hiervoor gebruikte toetsverwerkingsprogramma bij ons op school is het Computerprogramma Leerling- en onderwijsvolgsysteem versie 4 (**LOVS 4**), ook wel het Leerlingvolgsysteem (**LVS**) genoemd.

Met dit programma kan men bepaalde vaardigheden van individuele leerlingen volgen én van de groep als geheel. Bovendien kan men inzicht krijgen in de ontwikkeling op schoolniveau door middel van interactieve grafische rapporten.

De cognitieve ontwikkeling

Het synoniem voor cognitieve ontwikkeling is: verstandelijke ontwikkeling. Met andere woorden: het ontwikkelen van het verstand, wat bestaat uit het opnemen en verwerken van kennis, waarnemen, denken, taal, bewustzijn, geheugen, aandacht, concentratie enz.

De sociaal-emotionele ontwikkeling

De sociaal-emotionele ontwikkeling houdt in dat een kind een eigen persoonlijkheid ontwikkelt die overeenkomt met verwachtingen en gedragingen in de sociale omgeving. Een kind neemt van jongs af aan deel aan de volwassen wereld en heeft die als voorbeeld. Het ziet zijn vader een praatje met de burens maken of de leidster een huilend kind troosten. Het leert daarvan sociale regels en normen en waarden. Het neemt al gauw gedrag van mensen over. Zo traint het zich in de omgang met andere mensen.

Volgens de wet op primair onderwijs moet er ook tijd worden gestopt en vooral energie gestoken in het stimuleren van de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen.

Bijvoorbeeld via een methode of leerlijn wordt er gewerkt aan:

•Zelfvertrouwen

Bevorderen van het zelfvertrouwen en de sociale weerbaarheid (zelfbeeld, zelfbewuste houding).

•Gevoelens, wensen en opvattingen

Leren omgaan met gevoelens, wensen en opvattingen van jezelf en anderen (positieve en negatieve gevoelens, seksuele gevoelens, rolneming en rolgedrag, vooroordelen en discriminatie).

•Sociale vaardigheden en relaties

Ontwikkelen van sociale vaardigheden (samenwerken, omgaan met conflicten) en relaties (vriendschap, verliefdheid, liefde).

(K&P Opleidingen. *De ontwikkeling van het jonge kind, Sociaal-emotionele ontwikkeling.*)

Welbevinden

Welbevinden is zich goed voelen. Kinderen die zich echt goed voelen, drukken dit op vele manieren uit. Wat het eerst opvalt is het genieten, het glimlachen, het glunderen. Het kind geeft een ontspannen indruk. Het gezicht is open, niet verkrampd. De spieren zijn niet opgespannen. Je merkt het ook aan de levenslust. Dit kan je aan de mimiek aflezen: de blik is levendig. De lichaamshouding is niet ineengezakt, maar opgericht, de ruimte innemend. Het kind straalt vitaliteit uit. Het is ook aanspreekbaar, staat open en is spontaan. De contacten met anderen verlopen vlot. Het kind is blij met de aandacht die het krijgt: een knuffel, een pluim, een troostend woord, een aanmoediging of hulp.

Het kind raakt ook niet makkelijk van zijn stuk. Het straalt zelfvertrouwen uit, heeft een gevoel van eigenwaarde en is zelfzeker. Het heeft een positief zelfbeeld en is op zijn manier weerbaar. Het laat niet zomaar over zich heen lopen, het is assertief.

Het kind heeft contact met zijn gevoelens. Het kan genieten, maar kan tegelijk ook moeilijke momenten snel te boven komen. Het verdringt geen emoties.

(Kind & Gezin. *Welbevinden en betrokkenheid centraal.*)

“rugzakje” of te wel: leerling gebonden budget

Ouders kunnen in aanmerking komen voor een leerlinggebonden budget als hun kind een lichamelijke of geestelijke handicap heeft, langdurig ziek is of een gedragsprobleem heeft. Door deze handicap heeft het kind extra voorzieningen nodig om voortgezet onderwijs te kunnen volgen. Deze voorzieningen worden betaald van het leerlinggebonden budget, ook wel rugzak genoemd. Het geld in de rugzak is gekoppeld aan het kind. De ouder heeft het zeggenschap over de besteding van de middelen. Met een leerlinggebonden budget heeft de ouder het recht om die school voor het kind te kiezen die het meest geschikt wordt gevonden. Voor het kind een leerlinggebonden budget krijgt, moet er eerst worden gekeken of het kind daarvoor in aanmerking komt. Dit heet indicatiestelling. De Commissie voor indicatiestelling (CvI) beoordeelt aan de hand van onafhankelijke landelijke normen, op basis van een aangeleverd dossier, of het kind voor een indicatie in aanmerking komt. Met de indicatie kan de school de rugzak voor het kind aanvragen.

(WEC-raad / CvI's en REC's. *Voortgezet onderwijs, aanvraag indicatie leerlinggebonden budget (rugzak)*)

Bijlage 2

Vragenlijst rapporten

Beste ouder(s) en/of verzorger(s),

Graag zouden wij een beter inzicht krijgen in de effectiviteit en helderheid van de rapporten. Daarom verzoeken we u om nu de bijgaande vragenlijst in te vullen en deze uiterlijk 9 maart weer bij de leerkracht in te leveren.

De lijst is simpel gehouden. Bij de gesloten vragen verzoeken we u het antwoord aan te kruisen dat het beste uw mening weergeeft. De open vragen dienen om uw ervaring nader toe te lichten. Maak daar zoveel mogelijk gebruik van, want dit geeft ons meer informatie. Vul alle vragen in en geef zo eerlijk mogelijk antwoord.

De resultaten zullen zorgvuldig worden bekeken en geïnventariseerd. De individuele gegevens die hieruit voortkomen, zullen niet vanzelfsprekend tot een wijziging leiden.

Bedankt voor de medewerking.

Namens de werkgroep,

Sabrina Meijn

(coördinator)

Deze vragenlijst is ingevuld door: _____

Mijn kind(eren) zit(ten) in groep: _____

A. Algemeen

1. Wat zijn voor u de redenen om (meerdere keren per jaar) een rapport van uw kind te willen ontvangen? (U mag meerdere antwoorden aankruisen.)

- ☐ Ik wil op de hoogte gehouden worden van de leerdoelen per vak.
- ☐ Ik wil op de hoogte gehouden worden van de huidige resultaten.
- ☐ Ik wil op de hoogte gehouden worden van de ontwikkeling op het gebied van kennis.
- ☐ Ik wil op de hoogte gehouden worden van de sociaal-emotionele ontwikkeling.
- ☐ Ik wil op de hoogte gehouden worden van het welbevinden, het tevredenheids gevoel.
- ☐ Ik wil op de hoogte gehouden worden van de talenten.
- ☐ Ik wil inzicht krijgen in de capaciteiten en verdere opleidingsmogelijkheden.
- ☐ Ik wil inzicht krijgen in hoe mijn kind scoort vergeleken met leeftijdsgenootjes.
- ☐ Anders:

2. Op WormerWieken is er in januari/februari en in juni/juli een rapport.
Vindt u twee rapporten per jaar voldoende?

- ☐ ja
☐ nee

Zo nee, kunt u dan hier aangeven hoeveel rapporten u graag zou zien?

3. Vindt u de periode waarin de rapporten worden verstrekt een goede keuze?

- ☐ ja
☐ nee

Zo nee, kunt u dan hier aangeven in welke maanden u graag een rapport zou willen zien?

4. Vindt u dat er aan het van eind groep 8 ook nog een rapport meegegeven moet worden?

- ☐ ja
☐ nee

Kunt u hieronder uw antwoord toelichten?

B. Inhoud

5. Vindt u dat het taalgebruik in het rapport aangepast moet worden aan de kinderen van groep 1 t/m 4, zodat zij het begrijpen wanneer u het voorleest of zij het zelf lezen?

- ☐ ja
☐ nee

6. Vindt u dat het huidige rapport u voldoende informatie geeft over uw kind?

- ☐ ja
☐ nee

Zo nee, kunt u dan hier aangeven welke informatie u mist in het huidige rapport?

7. Geeft het huidige rapport u een duidelijk beeld van de ontwikkelingen van uw kind?

- ☐ ja
☐ nee

Zo nee, kunt u dan hier aangeven wat u onduidelijk vindt aan het huidige rapport?

8. Geeft de uitleg bij de vakgebieden u voldoende zicht op hoe de beoordeling tot stand is gekomen?

☐ ja, dat is duidelijk.

☐ nee, dat is niet duidelijk.

9. Vindt u dat er in het rapport ruimte moet zijn voor toelichting en/of een persoonlijke opmerking van de leerkracht?

☐ nee, dat vind ik niet nodig.

☐ nee, dat vind ik niet nodig, als het rapport voor zich spreekt.

☐ ja, na ieder vakgebied moet er ruimte zijn voor toelichting en/of opmerkingen.

☐ ja, alleen aan het eind moet er ruimte zijn voor toelichting en/of opmerkingen.

☐ ja, zowel na elk vakgebied als aan het eind moet er ruimte zijn voor toelichting.

☐ Anders:

10. Vindt u het belangrijk dat er in het rapport een ontwikkelingslijn te zien is op het gebied van de sociaal emotionele ontwikkeling?

☐ ja

☐ nee

11. Vindt u het belangrijk om in het rapport te zien aan welke doelen per vak gewerkt is en welke behaald zijn?

☐ ja

☐ nee

12. Vindt u het belangrijk om in het rapport te zien aan welke doelen per vak momenteel gewerkt wordt en wat er nog behaald moet worden?

☐ ja

☐ nee

13. Twee keer per jaar (in januari en mei) nemen wij op school Cito-toetsen af.

Wilt u in het rapport de Cito-uitslagen van de afgenomen toetsen terug zien?

☐ ja

☐ nee

14. Welke normering vindt u dat we moeten hanteren bij kinderen met een aparte leerlijn of een zogeheten “rugzakje” hebben?

☐ van de ontwikkeling binnen de eigen leerlijn c.q. mogelijkheden

☐ de landelijke normering, waarbij het niveau t.o.v. andere leerlingen duidelijk wordt

☐ beide normeringen

15. Vindt u het een meerwaarde hebben, als er per rapport ook een expressieopdracht ingevoegd wordt?

☐ ja

☐ nee

C. Vorm

16. Welke manier van beoordelen heeft uw voorkeur voor het rapport? Geef de door u meest gewaardeerde normeringvorm een 1, de normeringvorm die je daarna het meest waardeert een 2, enz.

- ☐ een driepuntschaal (g, v, a (a=aandachtspunt))
- ☐ een vierpuntschaal (g, v, m, zwak)
- ☐ een vijfpuntschaal (huidige manier: g, rv, v, m, o)
- ☐ een zes-puntschaal (g, rv, v, m, z, zeer z / zg, g, rv, v, m, o)
- ☐ letternormering (o=onvoldoende, m=matig, enz.)
- ☐ cijfers (1 t/m 10)
- ☐ Anders of een combinatie van:

17. Er bestaan rapporten die twee delen bevatten: één deel voor de kinderen en één deel met informatie voor de ouders (bijv. met de uitslag van toetsgegevens). Vindt u dit een interessante optie?

- ☐ ja
- ☐ nee

18. Er bestaan ook groeirapporten, dit zijn rapporten die van jaar tot jaar meegaan en worden aangevuld door de betreffende leerkracht. Vindt u dit een interessante optie?

- ☐ ja
- ☐ nee

Hieronder nog wat ruimte voor overige opmerkingen en/of tips over het rapport:

Bijlage 3

Leerlingen vragenlijst rapporten

Beste collega('s),

Graag zouden wij een beter inzicht krijgen in de effectiviteit en helderheid van de rapporten. De mening van kinderen mogen we hierbij niet overslaan! Daarom verzoeken we je om uiterlijk 12 maart bijgaande vragenlijst klassikaal in te vullen met de kinderen en weer bij mij in te leveren. Het is raadzaam om er een huidig (leeg) rapport als geheugensteuntje bij te gebruiken.

De lijst is simpel gehouden. Bij de gesloten vragen verzoeken we je om de kinderen een antwoord te laten kiezen en het aantal kinderen bij elke keuzemogelijkheid in te vullen. Bij de open vragen graag enkele meningen van de kinderen opschrijven/typen. Vul alle vragen in en vraag de kinderen zo eerlijk mogelijk te antwoorden.

De resultaten zullen zorgvuldig worden bekeken en geïnventariseerd. Maar ook aan de kinderen is het belangrijk om vooraf even te laten weten, dat hun mening niet per definitie leidt tot een verandering.

Bedankt voor jullie medewerking.

Namens de werkgroep,

Sabrina Meijn

(coördinator)

Deze vragenlijst is ingevuld door: _____

A. Algemeen

1. Waarom wil jij graag van je meester of juf een rapport krijgen?

-
-
-
-
-

2. Je krijgt nu twee keer per jaar een rapport, vind je dat genoeg?

- ja, aantal kinderen: ☐
- nee, aantal kinderen: ☐

Zo nee, hoeveel keer zou je dan een rapport willen?

Aantal keer: ☐ , aantal kinderen: ☐	Aantal keer: ☐ , aantal kinderen: ☐
Aantal keer: ☐ , aantal kinderen: ☐	Aantal keer: ☐ , aantal kinderen: ☐

B. Inhoud

3. Als je je rapport krijgt, waar kijk je dan naar?

- waar de kruisjes staan, aantal kinderen: ☐
- wat juf of meester schrijft, aantal kinderen: ☐
- allebei, aantal kinderen: ☐

4. Mogen er ook onvoldoendes op je rapport staan, vind je?

- ja, aantal kinderen: ☐
- nee, aantal kinderen: ☐

Waarom wel of niet?

-
-
-
-
-
-

5. Snap je wat alle onderdelen van het rapport zijn (Bijv. spelling onvoorbereid/ stellen /belangstelling /levensbeschouwing)?

- ja, aantal kinderen: ☐
- nee, aantal kinderen: ☐

Zo nee, wat snap je niet?

-
-
-
-
-
-
-
-

6. Snap je hoe de juf of meester heeft besloten waar het kruisje moest staan?

- ja, aantal kinderen: ☐
- nee, aantal kinderen: ☐

7. Op welke manier zou je in je rapport willen zien, hoe je het doet?

- drie kruisjes (goed, voldoende, aandachtspunt), aantal kinderen: ☐
- vier kruisjes (goed, voldoende, matig, zwak), aantal kinderen: ☐
- vijf kruisjes (zoals nu), aantal kinderen: ☐
- zes kruisjes (g, rv, v, m, zwak, zeer zwak / zg, g, rv, v, m, o), aantal kinderen: ☐
- letters (o=onvoldoende, m=matig, enz.), aantal kinderen: ☐
- cijfers (1 t/m 10) ☐

Of heb je een ander idee? Kun je jouw keuze uitleggen?

-
-
-
-
-
-

8. Snap je wat de juf of meester in je rapport schrijft (voor groep 1 t/m 4: als mama of papa het voorleest)?

- ja, aantal kinderen: ☐
- nee, aantal kinderen: ☐

9. Wat vind je leuk aan het rapport dat we nu hebben?

-
-
-
-
-

10. Wat vind je niet leuk aan het rapport dat we nu hebben?

-
-
-
-
-

11 a. Vind je het leuk als je juf of meester iets in je rapport erbij schrijft?

- ja, aantal kinderen: ☐
- nee, aantal kinderen: ☐

Zo ja:

11 b. Waar vind je dat de juf of meester iets in je rapport moet schrijven?

- bij elk vak, aantal kinderen: ☐
- alleen aan het eind, aantal kinderen: ☐

12. Zou je het leuk vinden als er in elk rapport ook een tekening zat?

- ja, aantal kinderen: ☐
- nee, aantal kinderen: ☐

C. Vorm

13. Er bestaan rapporten die twee delen bevatten: één deel voor jullie en één deel voor mama en/of papa (met bijvoorbeeld de uitslagen van toetsen). Lijkt dit je beter dan het rapport van nu?

- ja, aantal kinderen: ☐
- nee, aantal kinderen: ☐

14. Er bestaan ook groeirapporten, dit zijn rapporten die elk jaar meegaan naar de volgende groep en worden aangevuld door de juf of meester van dat jaar. Lijkt dit je beter dan het rapport van nu?

- ja, aantal kinderen: ☐
- nee, aantal kinderen: ☐

Hieronder nog wat ruimte voor “tips en tops” over het rapport:

Bijlage 4

Vragenlijst rapporten

Beste collega('s),

Graag zouden wij een beter inzicht krijgen in de effectiviteit en helderheid van de rapporten. Daarom verzoeken we je om nu de bijgaande vragenlijst in te vullen en deze voor het eind van de vergadering weer in te leveren.

De lijst is simpel gehouden. Bij de gesloten vragen verzoeken we je het antwoord aan te kruisen dat het beste jouw mening weergeeft. De open vragen dienen om jouw ervaring nader toe te lichten. Maak daar zoveel mogelijk gebruik van, want dit geeft ons meer informatie. Vul alle vragen in en geef zo eerlijk mogelijk antwoord.

De resultaten zullen zorgvuldig worden bekeken en geïnventariseerd. De individuele gegevens die hieruit voortkomen, zullen niet vanzelfsprekend tot een wijziging leiden.

Bedankt voor je medewerking.

Namens de werkgroep,

Sabrina Meijn

(coördinator)

Deze vragenlijst is ingevuld door: _____

A. Algemeen

1. Wat denk je dat voor ouders redenen zijn om (meerdere keren per jaar) een rapport van hun kind te willen ontvangen? (Je mag meerdere antwoorden aankruisen.)

- ☐ Ouders willen op de hoogte gehouden worden van de vakinhoudelijke leerdoelen.
- ☐ Ouders willen op de hoogte gehouden worden van de huidige resultaten.
- ☐ Ouders willen op de hoogte gehouden worden van de cognitieve ontwikkeling.
- ☐ Ouders willen op de hoogte gehouden worden van de sociaal-emotionele ontwikkeling.
- ☐ Ouders willen op de hoogte gehouden worden van het welbevinden.
- ☐ Ouders willen op de hoogte gehouden worden van de talenten.
- ☐ Ouders willen inzicht krijgen in de capaciteiten en verdere opleidingsmogelijkheden.
- ☐ Ouders willen inzicht krijgen in hoe hun kind scoort vergeleken met leeftijdsgenootjes.
- ☐ Anders:

2. Vind je twee rapporten per jaar voldoende?

☐ ja

☐ nee

Zo nee, kun je dan hier aangeven hoeveel rapporten je graag zou zien?

3. Vind je de periode waarin de rapporten worden verstrekt een goede keuze?

☐ ja

☐ nee

Zo nee, kun je dan hier aangeven in welke maanden je graag een rapport zou willen zien?

4. Vind je dat er eind groep 8 ook nog een rapport meegegeven moet worden?

☐ ja

☐ nee

Kun je hieronder je jouw antwoord toelichten?

5. Hoe lang wil je per rapportronde bezig zijn met het feitelijk invullen van de rapporten voor je klas?

☐ 1 – 2 uur

☐ 2 – 4 uur

☐ 4 – 6 uur

☐ 6 uur – langer

☐ Anders:

B. Inhoud

6. Vind je dat het taalgebruik in het rapport aangepast moet worden aan de kinderen van groep 1 t/m 4, zodat zij het begrijpen wanneer het voorgelezen wordt of zij het zelf lezen?

☐ ja

☐ nee

7. Vind je dat het huidige rapport voldoende informatie geeft over het kind?

☐ ja

☐ nee

Zo nee, kun je dan hier aangeven welke informatie je mist in het huidige rapport?

8. Vind je dat het huidige rapport “overbodige” informatie bevat?

☐ ja

☐ nee

Zo ja, kun je dan hier aangeven welke informatie jij als “overbodig” ziet in het huidige rapport?

9. Geeft het huidige rapport naar jouw idee een duidelijk beeld van de ontwikkelingen van het kind weer?

☐ ja

☐ nee

Zo nee, kun je dan hier aangeven wat je onduidelijk vindt aan het huidige rapport?

10. Denk je dat de uitleg bij de vakgebieden voldoende zicht geeft op hoe de beoordeling tot stand is gekomen?

☐ ja, dat is duidelijk.

☐ nee, dat is niet duidelijk.

11. Vind je dat er in het rapport ruimte moet zijn voor toelichting en/of een persoonlijke opmerking?

☐ nee, dat vind ik niet nodig.

☐ nee, dat vind ik niet nodig, als het rapport voor zich spreekt.

☐ ja, na ieder vakgebied moet er ruimte zijn voor toelichting en/of opmerkingen.

☐ ja, alleen aan het eind moet er ruimte zijn voor toelichting en/of opmerkingen.

☐ ja, zowel na elk vakgebied als aan het eind moet er ruimte zijn voor toelichting.

☐ Anders:

12. Vind je dat er in het rapport een ontwikkelingslijn te zien moet zijn op het gebied van de sociaal emotionele ontwikkeling?

- ☐ ja
☐ nee

13. Vind je dat we in het rapport ook iets over de Kanjertraining moeten vermelden?

- ☐ ja
☐ nee

Zo ja, kun je dan hier aangeven hoe je dit voor je ziet?

--

14. Vind je dat in het rapport te zien moet zijn aan welke doelen per vak gewerkt is en welke behaald zijn?

- ☐ ja
☐ nee

15. Vind je dat in het rapport te zien moet zijn aan welke doelen per vak momenteel gewerkt wordt en wat er nog behaald moet worden?

- ☐ ja
☐ nee

16. Vind je dat in het rapport de Cito-uitslagen van de afgenomen toetsen terug te zien moeten zijn?

- ☐ ja
☐ nee

17. Welke normering vind je dat we moeten hanteren bij kinderen met een aparte leerlijn of een zogeheten “rugzakje” hebben?

- ☐ van de ontwikkeling binnen de eigen leerlijn c.q. mogelijkheden
☐ de landelijke normering, waarbij het niveau t.o.v. andere leerlingen duidelijk wordt
☐ beide normeringen

18. Denk je dat het een meerwaarde heeft, als er per rapport ook een expressieopdracht ingevoegd wordt?

- ☐ ja
☐ nee

C. Vorm

19. Welke manier van beoordelen heeft je voorkeur voor het rapport? Geef de door jou meest gewaardeerde normeringvorm een 1, de normeringvorm die je daarna het meest waardeert een 2, enz.

- ☐ een driepuntschaal (g, v, a (a=aandachtspunt))
- ☐ een vierpuntschaal (g, v, m, zwak)
- ☐ een vijfpuntschaal (huidige manier: g, rv, v, m, o)
- ☐ een zes-puntschaal (g, rv, v, m, z, zeer z / zg, g, rv, v, m, o)
- ☐ letternormering (o=onvoldoende, m=matig, enz.)
- ☐ cijfers (1 t/m 10)
- ☐ Anders of een combinatie van:

20. Er bestaan rapporten die twee delen bevatten: één deel voor de kinderen en één deel met informatie voor de ouders (bijv. met de uitslag van toetsgegevens). Vind je dit een interessante optie?

- ☐ ja
- ☐ nee

21. Er bestaan ook groeirapporten, dit zijn rapporten die van jaar tot jaar meegaan en worden aangevuld door de betreffende leerkracht. Vind je dit een interessante optie?

- ☐ ja
- ☐ nee

Hieronder nog wat ruimte voor overige opmerkingen en/of tips aangaande het rapport:

Bijlage 5 - Verzameling kwalitatieve gegevens ouders

Hieronder alle kwalitatieve gegevens van de ouders, gebundeld per vraag. De frequentie van “dezelfde” opmerkingen is bepaald aan de hand van een sleutelwoord. Per opmerking zal het sleutelwoord onderstreept worden. Aan de hand van de overeenkomende kleur kan de frequentie van verschillende opmerkingen gemeten worden.

A. Algemeen

1. Wat zijn voor u de redenen om (meerdere keren per jaar) een rapport van uw kind te willen ontvangen? (U mag meerdere antwoorden aankruisen.)

☐ Anders:

- Niet alle leerdoelen per vak, maar wel specifiek.
- Voortgang op aandachtbehoevende leerdoelen.

2. Op WormerWieken is er in januari/februari en in juni/juli een rapport.

Vindt u twee rapporten per jaar voldoende?

Zo nee, kunt u dan hier aangeven hoeveel rapporten u graag zou zien?

- 3x per jaar
- vier per jaar
- 3 rapporten, als er een aandachtspunt naar boven komt, vind ik dit in febr. aan de late kant.
- 2 (3)
- 3, er is een betere verdeling zodat je beter op de hoogte gehouden wordt.
- Graag 1 voor de kerst of tussen de herfst en kerstvakantie, ik vind het eerste rapport erg laat.
- Zeker 3x.
- Het liefst 3. Ook 1 in het najaar.

3. Vindt u de periode waarin de rapporten worden verstrekt een goede keuze?

Zo nee, kunt u dan hier aangeven in welke maanden u graag een rapport zou willen zien?

- Mits in tussenliggende oudergesprekken goede, concrete info gegeven wordt over de punten die ook in 't rapport terugkomen.
- oktober – februari - juni
- Want ik zou graag 4x een rapport willen hebben.
- november - februari/maart - juni/juli
- najaar – voorjaar – (eindrapport)
- kerst – Pasen – eind
- Tussen herfst/kerst – maart – voor de zomervakantie
- Ook rond okt/nov., jan/feb is te laat.
- December en eind van het schooljaar.
- Misschien beter begin of half januari.
- Te kort op elkaar. Eind feb nu en begin juli, zou beter begin jan. kunnen.
- Per kwartaal.
- December – maart/april – juli.
- Het eerste rapport voor de kerstvakantie.
- Oktober – februari – april - juni

4. Vindt u dat er aan het van eind groep 8 ook nog een rapport meegegeven moet worden? Kunt u hieronder uw antwoord toelichten?

- Ervaring leert dat het voor leerkrachten veel werk is in drukke tijd en geen motivatie meer is (na schoolkeuze) voor leerlingen.
- Omdat het een afsluiting is van het hele school traject, dus zou er aan het einde van dat schooljaar ook een rapport moeten zijn.
- Ter afronding basisschool, alhoewel beetje mosterd na de maaltijd.
- Liefst een rapport met de omschreven ontwikkeling en "samenvatting" van de eerdere jaarrapportages.
- Om het totaalbeeld van alle schooljaren te zien/af te sluiten.
- De laatste maanden wordt er toch ook rekenen en taal, Engels, thema's enz. gegeven. Ontwikkeling gaat toch door?
- De persoonlijke noot van de leerkracht wordt door onze kinderen altijd zeer gewaardeerd, dus zeker als je van school gaat.
- Niet noodzakelijk, schoolkeuze is reeds in maart bepaald. Ook geen toetsen daarna meer gedaan.
- Geeft uiteindelijk een totaalbeeld.
- Omdat het voor het kind leuk is.
- Mooie afsluiting van het geheel.
- Alles is al bekend, beter een afsluitend verhaal zodat het echt afgesloten wordt.
- Aan het eind van groep 8 is er al een heel traject doorlopen (Cito-toets, schoolkeuze) en die is al definitief.
- Kan van belang zijn voor V.O.
- Voor het kind is het zo duidelijk te zien hoe hij/zij er voor staat. Toetsresultaten zijn weinig zeggend.
- Kinderen rekenen daar toch op!
- Ben toch benieuwd of mijn kind het laatste half jaar gelijk is gebleven of vooruit gegaan is.
- Voor een goed overzicht van het schooljaar.
- Als afsluiting van het jaar en basisschool.
- Advies is bekend.
- Kinderen moeten trots zijn op zichzelf, weten wat sterke en mindere punten zijn.
- Dan heb je een totaaloverzicht van de lagere school.
- Is goed om op papier te hebben en een naslagwerk te hebben voor het middelbaar onderwijs.
- Vorderingen + tot het eind gewoon leren, ook voor de leerkracht.
- De laatste vorderingen zien.
- Ander rapport met sociaal-emotionele aspecten.
- Voor de leerling zelf.
- Als afsluiting van de basisschool.
- Herinnering voor het kind voor later, maar ook voor de ouders dat je nog terug kunt kijken hoe het schooljaar verlopen is.
- Uitgangspunt voor vervolgonderwijs.
- Als een soort van afsluiting van de gehele schoolperiode.
- Is misschien leuk als aandenken.

B. Inhoud

5. Vindt u dat het taalgebruik in het rapport aangepast moet worden aan de kinderen van groep 1 t/m 4, zodat zij het begrijpen wanneer u het voorleest of zij het zelf lezen?

- Nee, ouders moeten in staat zijn dit met hun kind te bespreken.
- Nee, je kunt dit zelf toelichten.
- Nee, ik leg het gewoon uit.

6. Vindt u dat het huidige rapport u voldoende informatie geeft over uw kind?
Zo nee, kunt u dan hier aangeven welke informatie u mist in het huidige rapport?

- Als rapport alleen niet, maar in combinatie met 10-min. gesprek weer wel.
- Het is niet duidelijk wat het rapport aangeeft; in hoeverre is/wordt de CITO toets meegenomen, zijn het de resultaten van de toetsen in de klas.
- Indeling vind ik te grof. Zou meer gericht moeten zijn op leerdoelen.
- Te weinig rapportage momenten om goed te monitoren.
- De info hoe ze het doet t.o.v. de rest van de klas. Vooral mijn dochter zelf wil weten of "goed" ook echt "goed" is.
- Grafieken van toetsen toevoegen in het rapport.
- Redelijk, uiteindelijk zijn de toetsen zeer belangrijk.
- In het huidige rapport is het moeilijk te beoordelen hoe goed of hoe slecht iets is.
- Zo staat ruim voldoende aangekruist en eronder staat dat ze het heel/heel goed gedaan hebben, dan komt ruim voldoende niet goed over bij de kinderen.
- Het hele rapport is een weergave van de toetsen. Er staat nauwelijks bij hoe een kind in de klas de opdrachten maakt.
- Denk ik wel per docent afhankelijk qua toelichting.
- Rapport sluit niet altijd aan bij het 10-minuten gesprek.
- Mis stukje sociaal-emotioneel.
- Zeker in combinatie met het 10-minutengesprek.
- Ik zou graag willen weten op welk niveau ze functioneren qua voortgezet onderwijs: vmbo, havo, vwo.
- Soms vind ik het te vlak, mag iets "dieper."

7. Geeft het huidige rapport u een duidelijk beeld van de ontwikkelingen van uw kind?
Zo nee, kunt u dan hier aangeven wat u onduidelijk vindt aan het huidige rapport?

- Te grofmazig en te weinig rapportage momenten.
- Er komt niet naar voren of ze voortuit gaat, stil staat of iets dergelijks. Er is geen melding van bijvoorbeeld een meetbaar leesniveau M4/E4 etc.
- Alleen als je de Cito/Nio uitslagen erbij ziet kun je een duidelijk beeld vormen.
- Rapport geeft geen beeld van ontwikkeling, maar meer van de stand van zaken.
- Je weet nog niet goed hoe een kind op welk niveau is. In groep 7 zit toevallig de Cito scorelijst er in, dan zie je een beetje op welk niveau ze zitten.
- Vooral niet als ze een ander programma volgen.
- Dat verschilt per leerkracht.
- Graag standaard de grafieken erbij doen, nu geeft het een vertekend beeld.
- De grafieken met toetsresultaten graag in het rapport.
- Ook weer in combinatie met het 10-minutengesprek.
- Met de grafiekgegevens wel.

9. Vindt u dat er in het rapport ruimte moet zijn voor toelichting en/of een persoonlijke opmerking van de leerkracht?

☐ Anders:

- Er hoeft niet perse iets in de vakken te staan, al is dat als ouder wel leuk en soms concreet/duidelijk om te lezen.
- Afhankelijk van de aard van de toelichting moet er zeker ruimte voor zijn. Het maakt het rapport duidelijker ook voor de kinderen zelf.
- Ik stel erg op prijs de toelichting, dit laat ook zien hoeveel inzicht de leerkracht heeft.
- Er staan al voldoende opmerkingen door de leerkracht in het rapport.

10. Vindt u het belangrijk dat er in het rapport een ontwikkelingslijn te zien is op het gebied van de sociaal emotionele ontwikkeling?

- Ja, zeer belangrijk.
- Nee, dit kan altijd in een gesprekje na schooltijd/ 10-minuten gesprek.

11. Vindt u het belangrijk om in het rapport te zien aan welke doelen per vak gewerkt is en welke behaald zijn?

- Ja, zal veel duidelijkheid/concreetheid bij ouders geven. Vormgeving lijkt me lastiger.
- Wel belangrijk te vermelden in 10-minuten gesprek.

12. Vindt u het belangrijk om in het rapport te zien aan welke doelen per vak momenteel gewerkt wordt en wat er nog behaald moet worden?

- Waar is dit "moeten" op gebaseerd?

13. Twee keer per jaar (in januari en mei) nemen wij op school Cito-toetsen af. Wilt u in het rapport de Cito-uitslagen van de afgenomen toetsen terug zien?

- Ja, liefst als bijlage.
- Nee, die hoor je tijdens 10-minuten gesprek.

15. Vindt u het een meerwaarde hebben, als er per rapport ook een expressieopdracht ingevoegd wordt?

- Leuk voor later en minder bewaarderige ouders... Een tekening is leuk, maakt 't compleet en echt van de kinderen.

C. Vorm

16. Welke manier van beoordelen heeft uw voorkeur voor het rapport? Geef de door u meest gewaardeerde normeringvorm een 1, de normeringvorm die je daarna het meest waardeert een 2, enz.

☐ Anders of een combinatie van:

- Een zespuntschaal in combinatie met cijfers.
- Cijfers is voor kinderen het meest duidelijk: 5 is onvoldoende, 6 is voldoende. Ze weten beter hoe ze dan staan.
- Cijfers is duidelijker, ook in het vervolgonderwijs wordt met cijfers gewerkt.

- Naarmate de leerlingen dichter bij groep 8 komen, zijn cijfers steeds belangrijker als gewenning naar het **VO**.
- Cijfers voor de vakken waarvoor ze in individuele toetsen ook met een cijfer worden beoordeeld.

17. Er bestaan rapporten die twee delen bevatten: één deel voor de kinderen en één deel met informatie voor de ouders (bijv. met de uitslag van toetsgegevens). Vindt u dit een interessante optie?

- Nee, kinderen moeten beide kunnen zien, werkt stimulerend.

18. Er bestaan ook groeirapporten, dit zijn rapporten die van jaar tot jaar meegaan en worden aangevuld door de betreffende leerkracht. Vindt u dit een interessante optie?

- Nee, maar ik denk dat 't wel van belang is dat de leerkracht de rapporten van eerdere jaren bekijken om te voorkomen dat de beoordelingen die deels subjectief zijn niet al te veel van elkaar verschillen door de jaren heen, dit kan verwarring geven bij kinderen en ouders.
- Ja, liefst online in te zien.
- Nee, door zelf rapporten van voorgaande jaren te bewaren is het verloop van de ontwikkeling ook zichtbaar.
- Geen mening (maakt niet uit).

Hieronder nog wat ruimte voor overige opmerkingen en/of tips over het rapport:

- Is het mogelijk de KIJK op te nemen in het rapport of op het rapport van de oudste kleuters de vorm van de KIJK te geven (met eventuele aanvullingen of uitbreidingen)? De KIJK wordt besproken in het oudergesprek, maar zie ik niet (als zodanig) terug in de beoordelingen. Dan lijkt het rapport mij weer extra werk, terwijl dit naar mijn idee overeen zou moeten komen met de KIJK.
- Ik denk dat we het rapport niet te ingewikkeld moeten maken, moeten het ook niet nog moeilijker (leraren hebben denk al heel veel tijd nodig een rapport te maken) voor de leraren maken. Ouders willen natuurlijk wel graag zo vele mogelijk info, maar het moet niet te veel doorslaan.
- Betreft huidige beoordeling: het midden wordt aangegeven als "gemiddeld" (= voldoende). Wat is dit? Gemiddelde van klas, van alle parallel klassen, landelijk?
- Hoe belangrijk is de Cito test, de andere testen, wat is het verband hiertussen en waarop wordt de beoordeling dan gemaakt (bv. voor overgang)?
- Ik vind de uitleg van de "kruisjes" heel negatief uitgelegd. Het beste wat te behalen valt is "goed." Suggestie: vervang ruim-voldoende door "goed" en "goed" door "uitstekend." Dan lijkt de beoordeling meer in balans. Het gebruik cijfers omzeilt dit (connotatie) probleem.
- Bij nieuwe rapporten ook eens denken aan het (beveiligd) zichtbaar maken op internet, zodat makkelijker een ontwikkeling te monitoren is. Dit mag niet het fysieke rapport vervangen!
- Wat ik graag zou zien is een stukje zelfreflectie. Dus wat denkt het kind dat juf in zijn rapport schrijft. Sluit aan bij maatschappelijke trend en het verhoogt bewustzijn. Kan vanaf groep 4.
- Vooral door de aansluitende 10-minutengesprekken wordt het niveau duidelijker. Het rapport laat slecht zien hoe het kind het doet ten opzichten van de normering. Wat is

“matig”? Wat is “goed”? Is dit matig/goed van het individu of matig/goed ten aanzien van de normering? Pas bij het 10-minutengesprek wordt dit duidelijk als de test uitslagen erbij worden gehaald.

- De persoonlijke noot van de leerkracht erg belangrijk, dit geeft het gevoel dat er specifiek aandacht is voor het betreffende kind (Als blijkt dat de hele klas dezelfde omschrijving meekrijgt is dat een domper.).

- Verplicht een handtekening + naam van leerkracht aan het eind.

- De toevoeging van statistieken uit het LVS zijn zeer informatief. Dat wekt echter ook verwachtingen. Bijvoorbeeld dat een D-score (onder normale omstandigheden) bij een volgend rapport naar een C-score gaat (als aandachtspunt). Ik, als ouder, heb wel eens het idee dat het een constatering is waar weinig mee wordt gedaan. Dat zal ongetwijfeld niet zo zijn, alleen dat wordt ons niet duidelijk (gemaakt).

- Uitleg bij de toetsuitslagen! Betekenis: A, B, C, D. Alle mogelijke informatie inzake de toetsen, bv. totaaluitslag Cito.

- Ook al zijn jarenlang de rapporten goed, de uiteindelijke toetsuitslagen van groep 7 en groep 8 zijn bepalend voor de middelbare schoolkeuze.

- Ik vind het heel belangrijk dat leraren wel de toelichtingen gebruiken.

- Rapport van vorig jaar van bevatte geen enkele opmerking daardoor heel onpersoonlijk!

- Ik denk dat als er een rapport met cijfers komt je beter kunt inschatten waar je kind aan toe is en wat de verwachtingen zijn. Ik denk dat je met een cijferrapport niet voor verrassingen komt te staan.

- Ik ben zeer tevreden over het rapport zoals het nu is, persoonlijk en overzichtelijk. Wat ik vooral heel leuk vind is het persoonlijke stukje wat er bij geschreven wordt. Ook voor de kinderen leuk om te lezen en maakt meer indruk dan de g of v-tjes. Het rapport is voor mij duidelijk een stand van zaken, de ontwikkeling wordt besproken in het 10-minutengesprek.

- De kinderen weten vaak nog niet hoe alles beschreven is, met cijfers is het voor de kinderen beter. Met als aanvulling, waardoor ze toch kunnen weten waarom ze een bepaald cijfer hebben gehaald.

- Het rapport moet wel in eenvoudige en begrijpelijke taal worden geformuleerd. Anders heeft het nog geen zin. Het moet begrepen worden door ouders.

- Het huidige rapport zoals het nu is in vergelijking met die van 10 jr geleden, is een officieel document geworden. Het oude was vriendelijker in gebruik en lezen door opa en oma.

- Als een kind op een aparte leslijn zit krijgt hij/zij in dit rapport weinig ruimte, omdat het vrij standaard is ingericht.

- Beoordeel een kind op het functioneren in het algemeen en niet alleen aan de hand van de net daarvoor afgenomen Cito-toetsen.

- Een rapport is ook voor stimulatie en aandachtspuntjes om aan te werken.

- Het is een beoordeling en geen veroordeling.

- Ik vind het rapport mooi vorm gegeven en duidelijk. Het mag van mij zo blijven.

Bijlage 6 - Verzameling kwalitatieve gegevens collega's

Hieronder alle kwalitatieve gegevens van de collega's, gebundeld per vraag. De frequentie van "dezelfde" opmerkingen is bepaald aan de hand van een sleutelwoord. Per opmerking zal het sleutelwoord onderstreept worden. Aan de hand van de overeenkomende kleur kan de frequentie van verschillende opmerkingen gemeten worden.

A. Algemeen

1. Wat denk je dat voor ouders redenen zijn om (meerdere keren per jaar) een rapport van hun kind te willen ontvangen? (Je mag meerdere antwoorden aankruisen.)

☐ Anders:

- Ouders willen een goed beeld hebben van wat hun kind doet op school en hoe hij/zij dat doet. Ik heb de neiging alles aan te kruisen, de vraag is: hoe geef je dit vorm?

2. Vind je twee rapporten per jaar voldoende?

Zo nee, kun je dan hier aangeven hoeveel rapporten je graag zou zien?

- 4x zou beter zijn om overzicht bij ouders te houden (maar niet als het zoveel werk blijft om in te vullen).
- Eenmaal in groep 8.

3. Vind je de periode waarin de rapporten worden verstrekt een goede keuze?

Zo nee, kun je dan hier aangeven in welke maanden je graag een rapport zou willen zien?

- Eind jan./begin feb. (precies op de helft van het schooljaar).
- Ik vind de spreiding over het jaar niet goed, maar gezien het tijdstip van de Cito-toetsen is dit wel logisch.
- Misschien het eerste rapport half januari?
- Er zou iets meer tijd mogen zitten tussen Cito en rapporten. Nu komt de verwerking van de Cito's, het maken van de GP/HP en het rapport bij elkaar.
- Ja, na de Cito-toetsen.
- Nov. – jan – april – juni
- Voor de meeste groepen wel. In groep 8 is eind januari een vervelende periode (def. advies/rapporten/oudergesprekken/overleg VO).
- 11 november (na 1^e trimester) en 27 april (voor mei).
- Groep 8 voor de kerst in verband met VO traject tussen kerst en voorjaar.

4. Vind je dat er eind groep 8 ook nog een rapport meegegeven moet worden?

Kun je hieronder je jouw antwoord toelichten?

- Een mooi afscheidboek met herinneringen is ook prima!
- Lijkt mij goed om de basisschool met een rapport af te sluiten, dan doet het laatste half jaar er misschien ook meer toe.
- Nee, er zijn al heel veel gegevens bij ouders bekend in verband met schoolkeuze.
- Ja, ook het tweede halfjaar moet je kunnen aantonen hoe het kind zich heeft ontwikkeld.
- Eigenlijk gewoon omdat ze tot en met het einde leerling zijn van onze school. Daar hoort ook een beoordeling bij. Dat is niet klaar in maart.
- De kinderen moeten eind groep 8, denk ik, wel een soort rapport ontvangen.
- Ja, ouders willen toch weten hoe hun kind heeft gefunctioneerd het laatste half jaar.

- Nee, ouders zijn volledig op de hoogte van alle gegevens en bijzonderheden. Levert niets op, behalve veel extra werk!
- De keuze van vervolgonderwijs en niveau van uitstromen is al bepaald. Er komen geen nieuwe toetsgegevens meer bij. Het werk is vooral gericht op onderhouden van het niveau. Verder zijn de activiteiten na maart vooral gericht op informatie betreffende het vervolgonderwijs en de afsluitende activiteiten zoals kamp en musical. Dus rapporttechnisch is er niets te melden.
- Nee, er zijn geen onafhankelijke toetsen meer.
- Ja, ter afsluiting van het schooljaar.
- Ja, als afsluiting van de schoolperiode.
- Ja, zo blijft de motivatie om te werken hoog.
- Nee, certificaat.
- Ja, je doorbreekt anders de lijn van de school.
- Ik ben van mening dat elke jaargroep moet worden afgesloten met een rapport. Zowel als resultatenoverzicht als ter afsluiting. Ben mij bewust van de verhoogde druk voor groep 8 leerkrachten.

5. Hoe lang wil je per rapportronde bezig zijn met het feitelijk invullen van de rapporten voor je klas?

☐ Anders:

- Ik vind het belangrijk dat het rapport relevante informatie weergeeft en opmerkingen alleen nodig zouden moeten zijn bij bijzonderheden.
- ½ uur per kind maximaal.
- 20 minuten per kind.
- Hangt af van de groepsgrootte. Per rapport 30 min. Maximaal.
- Het taakbeleid geeft aan 90 min. per leerling op jaarbasis. Ik denk niet dat alles geautomatiseerd kan worden.
- Bij het huidige rapport ben je ongeveer 30 min. Per leerling bezig: $30 \times 30 = 900 \text{ min} = 15 \text{ uur!}$
- Automatiseer het rapport! Hedi heeft er ideeën over. Gemiddelde automatisch berekenen, automatisch op verzamellijst (rapport) plaatsen.
- Natuurlijk verschilt dit per kind en leerling aantal, maar ik denk dat een kwartier per kind nu redelijk normaal is. Dit moet zeker verlaagd kunnen worden.

B. Inhoud

6. Vind je dat het taalgebruik in het rapport aangepast moet worden aan de kinderen van groep 1 t/m 4, zodat zij het begrijpen wanneer het voorgelezen wordt of zij het zelf lezen?

- Nee, ik zie het als document wat de ouders met hun kind bespreken, de boodschap moet duidelijk zijn.
- Nee, ik denk dat je het rapport voor ouders schrijft. Je kunt wel een kinderdeel inbouwen, maar dat is voor mij niet echt nodig.
- Ja, hoeft niet voor alles te gelden.

7. Vind je dat het huidige rapport voldoende informatie geeft over het kind?

Zo nee, kun je dan hier aangeven welke informatie je mist in het huidige rapport?

- Zou nog wel iets van de **Kanjertraining** bij mogen.
- Ik mis **sociaal-emotioneel/welbevinden**, “droge feiten”, zoals **Cito scores** en voor groep 3 het onderdeel schrijven. Dit zou wat specifiekere kunnen.
- Voor ouders is niet duidelijk **waarop resultaten zijn gebaseerd** (methodetoetsen, Cito of allebei).
- Ja, heel veel informatie.
- Van mij mogen (achterin het rapport) ook **Cito-gegevens** worden vermeld.
- Ouders blijken niet altijd een juist beeld te hebben van de mogelijkheden van hun kind.
- Ja, maar wel te veel! Dit geeft geen goed overzicht. De kern verdrinkt in de veelheid aan informatie.
- **Sociaal-emotioneel/kanjertraining.**
- **SEO**
- Ja, maar de **normering** moet duidelijker worden aangegeven. Denk aan Cito-resultaten.

8. Vind je dat het huidige rapport “overbodige” informatie bevat?

Zo ja, kun je dan hier aangeven welke informatie jij als “overbodig” ziet in het huidige rapport?

- Informatie over **levensbeschouwing**.
- **De stukjes schrijven**, het komt in elk vakje wel overeen, bv algemeen: werkverzorging, maar dit staat ook bij de andere gebieden.
- Inzet/resultaat bij **W.O.**, bij elk vakgebied en bij algemeen de **werkverzorging/netheid**. Is vaak dubbele informatie.
- **De tekst** + beoordelingen om v, rv, g, dit is een eigen fout/bijdrage. Moeilijk om de tekst kort/bondig te houden.
- Beoordeling **levensbeschouwing**, **netheid** bij ieder vakgebied. We geven wel erg veel toelichting! **W.O.** → inzet/belangstelling.
- Het rapport bevat veel informatie. Naast de kruisjes komt er nog tekst. Dat is veel, maar ik vind het lastig wat er weg kan.
- Spelling voorbereid – onvoorbereid. Rekenen: getalbegrip + meten, tijd, geld uitgesplitst = zelfde toets. Als je iets over klokken te melden hebt, kan dat daaronder.
- Te veel uitsplitsingen per vakgebied. Dit geldt voor rekenen, taal, WO + gym. De info over bijvoorbeeld **Trefwoord** kan ook in de Wikenweetjes (zoals vroeger).
- **Trefwoord**.
- De **werkverzorging** die bij ieder vak wordt gevraagd.
- **Levensbeschouwing**.
- Te veel “verzorging,” moet 1 vak worden en te veel **wo/expressie**.
- **Werkverzorging** is eenmaal genoeg zeggend. **WO** teveel onderdelen.
- Tweede vakje van **Trefwoord**, weet nooit wat ik hier moet schrijven. Bij elk vak het item **werkverzorging**. Kan dit niet bij het algemene gedeelte?
- **Levensbeschouwing** kan er wat mij betreft uit. Wordt nu ingevuld met standaard zin (althans bij mij).

9. Geeft het huidige rapport naar jouw idee een duidelijk beeld van de ontwikkelingen van het kind weer?

Zo nee, kun je dan hier aangeven wat je onduidelijk vindt aan het huidige rapport?

- Het geeft **een resultaat weer en geen ontwikkeling**: een kind kan goed vooruit gaan, maar toch op het 2^e rapport dezelfde beoordeling krijgen.
- In sommige gevallen misschien wel iets vertekend, omdat de Cito-toetsen soms een ander beeld geven.
- Het geeft niet de ontwikkeling aan, maar **de stand van zaken**. Hoe scoort het kind bij de gestelde doelen van dat moment.
- Bij "probleem gesprekken" blijkt dat ouders uit de rapporten een ander beeld vormen.
- De ontwikkeling is **alleen per leerjaar** te zien, niet de ontwikkeling van een individueel kind vanaf groep 3. Soms gaat een kind vooruit, maar blijft het onvoldoende.
- Vaker per jaar zou veel ontwikkeling laten zien. Nu is 1^e nieuw, want eind van de vorige groep is al niet meer te zien!
- Het duidelijke beeld wordt vertroebeld door de veelheid aan gegevens.
- Ja, per gebied duidelijke en uitgebreide beschrijving + toelichting.
- Ja, mits het lvs toegevoegd wordt.
- Kort en bondig zegt vaak duidelijk meer.
- Ja, mits iedereen het op dezelfde manier invult.
- De ontwikkeling van het kind is niet te zien bij het eerste rapport. Alleen **de resultaten**.

10. Denk je dat de uitleg bij de vakgebieden voldoende zicht geeft op hoe de beoordeling tot stand is gekomen?

- Nee, je kunt niet zien of het uit Cito gehaald is.
- De regels die wij hebben bij het invullen zijn niet bekend bij ouders.
- Ja, maar ik acht het niet noodzakelijk.
- Ja, rekenen mag hoofdrekenen bij in verband met tempotoets! (belangrijk bij compacters!)

11. Vind je dat er in het rapport ruimte moet zijn voor toelichting en/of een persoonlijke opmerking?

☐ Anders:

- Het blijkt dat juist die opmerkingen bij ieder onderdeel een hels karwei is. Voor de leerkrachten zou het veel minder kunnen. Voor ouders en kinderen is het daarentegen leuk om te lezen en geeft het wat meer informatie.
- Ja, dat vind ik wel, maar ik heb niet voor ogen op wat voor manier dan.
- Dit is voor ouders en kind essentieel.
- Bij ruimte voor toelichting voel ik me vaak verplicht om hier ook iets te schrijven. En dat is vaak wat veel tijd kost.
- Dat hangt voor mij erg af van de opzet die gekozen wordt. Ga je werken met leerlijnen is er minder toelichting nodig, dan bij het rapport dat we nu hebben. Toelichting maakt het persoonlijker. Er moet wel ruimte zijn voor toelichting, ik heb geen specifieke voorkeur in deze fase.
- Ja, na ieder vakgebied, maar dit kan een korte opmerking/toelichting zijn.
- Alleen als er iets nuttigs te melden is en niet iets invullen om maar iets in te vullen. Ouders en kinderen hebben recht op duidelijke uitleg!
- Alleen aan het eind, verder toelichtingen in oudergesprek!

- Alleen als het rapport veel sneller ingevuld kan worden aan de hand van lovs. Dus lovs invullen + ruimte voor opmerking.

12. Vind je dat er in het rapport een ontwikkelingslijn te zien moet zijn op het gebied van de sociaal emotionele ontwikkeling?

- Misschien.
- Kan ook met een stukje tekst?
- Ja, binnen de groep.
- Dit vind ik moeilijk, omdat het gaat om een subjectieve standaard, zegt ook iets over de leerkracht.
- Nee, maar wel benoemen in gesprek.
- Nee, te persoonlijk! Wij hebben het los achter de hand.

13. Vind je dat we in het rapport ook iets over de Kanjertraining moeten vermelden?
Zo ja, kun je dan hier aangeven hoe je dit voor je ziet?

- **Inbreng** tijdens Kanjerlessen. Of manifesteert zich als iemand met **een ... pet** (uitleg kleur petten erbij).
- Beschrijving van **het gedrag** van het kind.
- Waarschijnlijk vraagt een dergelijk punt wel om toelichting.
- Zou kunnen. Hoe weet ik niet. Het is een belangrijk onderdeel op school. Het gaat om **gedrag**, dat kun je beoordelen.
- Welk **gedrag** laat een kind zien? **Inzet/belangstelling** kanjerlessen? Niet zozeer benoemen welke pet ze ophebben.
- Nee, puur omdat ik me niet capabel genoeg zie om hierover een verhaaltje te schrijven. Echt verder dan het benoemen van **de petten** zie ik het niet gaan.
- **Motivatie/deelname**.
- Nee, te persoonlijk! In oudergesprek!
- **Inzet** Kanjertraining tijdens de les en inzet kanjertraining buiten de les?
- Ja, geen idee hoe, maar als school zich profileert als kanjerschool moet dit zeker terug te zien zijn in het rapport.

14. Vind je dat in het rapport te zien moet zijn aan welke doelen per vak gewerkt is en welke behaald zijn?

- Zoals dat er nu staat vind ik duidelijk. Ouders weten dan wat verwacht wordt.
- Ik denk dat ouders dat graag willen weten, ze worden daardoor medeverantwoordelijk.
- Absoluut! Het is nu zo onduidelijk!
- Ja, als dat er voorgedrukt in kan dan wel en we het ook kunnen verantwoorden.

15. Vind je dat in het rapport te zien moet zijn aan welke doelen per vak momenteel gewerkt wordt en wat er nog behaald moet worden?

- Ja, minimum einddoelen voor periode formuleren en dan laten zien hoe ver het kind is.
- Zoals nu: ouders kunnen bij het eerste rapport zien, wat in het 2^e rapport getoetst gaat worden (met name voor rekenen).

16. Vind je dat in het rapport de Cito-uitslagen van de afgenomen toetsen terug te zien moeten zijn?

- Nee, Cito is 1 moment. Een kind werkt al een halfjaar in je klas. Dat moet beoordeeld worden. En in je achterhoofd zitten dan de Cito-uitslagen.
- Ja, maar niet prominent aanwezig (achterin).
- Ja, omdat dat een objectieve norm is.
- Gewoon achterin bijvoegen op 1 vel.
- Ja, moet basis zijn.
- Nee, momentopnames, kan geen normering zijn, tenzij vermeld als Cito-score. Dan is dit wel correct.

17. Welke normering vind je dat we moeten hanteren bij kinderen met een aparte leerlijn of een zogeheten “rugzakje” hebben?

- Beide, maar ik denk niet dat dat haalbaar is.
- Uitdraai van het alternatief leerlingrapport laat stand van zaken zien. Niet apart vermelden.
- Ouders hebben er recht op te weten waar hun kind staat ten opzichte van leeftijdsgenoten.
- Beide normeringen in oudergesprek toelichten.
- Eigen leerlijn, ouders zijn immers op de hoogte en kind heeft niet voor niets een aparte leerlijn. Kind heeft recht op succes!

18. Denk je dat het een meerwaarde heeft, als er per rapport ook een expressieopdracht ingevoegd wordt?

- Nee, we hebben al een herinneringsmap.
- Nee, kinderen krijgen dit tussendoor mee.
- Invoegen is voor de leuk. En expressie is wel een “schoolvak” dat beoordeeld moet worden.
- Nee, alleen maar “voor de leuk.”
- Ja, het vergroot het inzicht op de ontwikkeling en het wordt nog leuker om het rapport te bewaren.

C. Vorm

19. Welke manier van beoordelen heeft je voorkeur voor het rapport? Geef de door jou meest gewaardeerde normeringvorm een 1, de normeringvorm die je daarna het meest waardeert een 2, enz.

☐ Anders of een combinatie van:

- Onderbouw/kleuters de vijfpuntschaal.
- Je kunt compacters met een zespuntschaal aangeven.
- Je moet duidelijk normeren 1 minimaal met de vijfpuntschaal.
- Een zespuntschaal en bij topo cijfers.
- Letters en cijfers voor bijvoorbeeld dictee, Engels, topo.
- Cijfers, echter niet voor algemeen!
- Cijfer wens vaak gehoord tijdens oudergesprekken.
- Lofs I t/m V.

20. Er bestaan rapporten die twee delen bevatten: één deel voor de kinderen en één deel met informatie voor de ouders (bijv. met de uitslag van toetsgegevens). Vind je dit een interessante optie?

- Ja, maar ik vind heldere informatie naar ouders punt 1. Leuk en gezellig werkt niet altijd goed, in de bovenbouw moet je naar het VO, met leuk kom je niet op de Havo.
- Dit is een goede optie, maar alleen als het geen dubbel werk oplevert. Dus bijvoorbeeld allen de huidige manier + extra voor ouders toetsgegevens.
- Ja: algemeen + toetsgegevens achterin.

21. Er bestaan ook groeirapporten, dit zijn rapporten die van jaar tot jaar meegaan en worden aangevuld door de betreffende leerkracht. Vind je dit een interessante optie?

- Ja, alleen aan het eind zien ze er vaak niet meer uit.
- Ja, zo wordt groei echt duidelijk.
- Ja, zo ontstaat het eerder beoogde volgsysteem.
- Ja, ontwikkeling wordt zichtbaar.

Hieronder nog wat ruimte voor overige opmerkingen en/of tips aangaande het rapport:

- Als een rapport van jaar tot jaar meegaat, is het voor ouders eenvoudiger om soms terug te kijken naar voorgaande leerjaren.
- Zeer veel gegevens zijn digitaal ingevoerd. Het moet mogelijk zijn om een rapport te maken, waarbij de gegevens automatisch in het rapport worden geplaatst. Nu verzamelen we gegevens. Ikzelf maak één groot bestand met alle normeringen. Daarna ga ik dit handmatig weer overzetten. Als we een bedrijf waren, dan was dit Aallang aan elkaar gekoppeld. Dat zou pas echt tijd schelen!!!
- Voor mij moet het rapport helderheid bieden naar ouders. Leerkrachten moeten durven zeggen dat iets niet goed gaat. Laten sudderen (leuk een aardig) in de onderbouw, geeft problemen in de bovenbouw! Daar moet je langs de kassa van het VO.
- Heb je ook gedacht aan het beoordelen van extra-werk? Dat hoort er wel bij. Ik bedoel daarmee: verrijkingsopdrachten voor meerpresteerders. Die vallen ook onder een aparte leerlijn, in elk geval hoort het beoordeeld te worden.
- Het is nu een grote ergernis om de rapporten in te vullen. Het kost naar mijn mening gewoonweg te veel tijd per kind. Om op tijd klaar te zijn, moet je in de vakanties eraan werken en ik ben inmiddels zover dat ik dat niet meer wil! Ik hoop dat we met een duidelijker rapport minder tijd kwijt zijn en ik er weer vrolijk van word, want : “de rapporten moeten weer een feestje worden!”
- Een groeirapport is zowel prettig voor ouders en leerkrachten. Bovendien is het financieel waarschijnlijk goedkoper.
- Rapport laten aansluiten op toetsen (methode, lvs). De info is altijd 100% aantoonbaar.
- Liefst overzichtelijk en kort en bondig met de benodigde info.
- Het rapport moet zo worden dat het in ieder geval veel minder werk is!

Bijlage 7 - Het concept van het nieuwe rapport

Hieronder volgt het concept van het nieuwe rapport dat ik ontworpen heb, naar aanleiding van het doel van mijn onderzoek en de aanbevelingen die ik de school waarop ik werk in hoofdstuk 6 heb gedaan.

Dit rapport geeft slechts een inhoudelijke opzet voor het verstrekken van effectieve en heldere informatie over de prestaties, het niveau en het leerproces van de basisschool leerlingen bij ons op school.

Enkele inhoudelijke aspecten (o.a. de doelen per vakgebied) dienen nog verder uitgewerkt te worden, of aangepast te worden afhankelijk van de bouw. Daarnaast dient er nog gezocht te worden naar een passende (financieel voordelige) lay-out.

Algemeen

Hier lees je hoe jij werkt en samen bezig bent in de klas, de school en op het plein.

Sociaal gedrag

De leerkracht ziet dat je vertrouwen heb in wat je kan.

De leerkracht ziet dat je het woord durft te nemen en contact durft te maken. g-v-zw 2 kolommen

De leerkracht ziet dat jij laat zien dat je respect en waardering hebt.

De leerkracht ziet dat je goed met de leerkracht kunt opschieten.

De leerkracht ziet dat je je goed aan de regels en afspraken kunt houden.

De leerkracht ziet dat je op een goede manier voor jezelf kunt opkomen.

De leerkracht ziet dat je weet wat je moet doen als je het ergens niet mee eens bent.

De leerkracht ziet dat je **binnen** goed met andere kinderen kunt spelen.

De leerkracht ziet dat je **buiten** goed met andere kinderen kunt spelen

De leerkracht ziet Ben je zuinig op de spullen van jezelf en een ander?

Leerhouding: hoe gaat het werken in de klas?

De leerkracht ziet dat je het schoolwerk in de klas interessant vindt. g-v-zw

De leerkracht ziet dat je kunt samenwerken met andere kinderen.

De leerkracht vindt het tempo als je je werk doet:

De leerkracht ziet dat je goed zelfstandig kunt werken.

De leerkracht ziet dat je hulp kunt geven.

De leerkracht ziet dat je hulp durft te vragen.

De leerkracht ziet dat je kunt werken zonder je te laten storen.

De leerkracht ziet dat je kunt werken zonder anderen te storen.

De leerkracht ziet dat je netjes werkt in je schrift.

Hoe gedraag je je tijdens vertelbeurten?

De leerkracht ziet dat je kort en duidelijk je verhaal kunt vertellen.

De leerkracht vond je spreekbeurt/boekbespreking/presentatie:

De leerkracht ziet dat je interesse hebt voor het verhaal van een ander.

De leerkracht ziet dat je luistert naar het verhaal van een ander.

De leerkracht ziet dat je goed mee doet met de teksten van Trefwoord.

Rekenen

Rekenen	1-2	Begrippen als meer/minder, tellen t/m 20, symboolkennis t/m 10.
	3	Automatiseren t/m 10, getalkennis t/m 20, rekenrek hanteren
	4	Automatiseren t/m 20 rekenen tot 100, tafels 1 t/m 5, kennismaken kloktijden
	5	Rekenen tot 1000, tafels 1 t/m 10, meten , tijd en geld
	6	Rekenen tot 2000, start vermenigvuldigen, delen en breuken, meten, tijd en geld
	7	Rekenen met grote getallen, voortzetten vermenigvuldigen , delen, procenten, breuken, meten, tijd en geld, werken met verhoudingstabellen
	8	Grote getallen, breuken, procenten, decimalen, vraagstukjes, meten, tijd en geld

Bij rekenen doen we verschillende toetsen:

- De reken-tempo-toets: het zo snel mogelijk maken van plus, min, keer en deel sommen binnen een bepaalde tijd.
- Toetsen van de methode: elk blok van de methode Pluspunt wordt afgesloten met een toets.
- Cito-toetsen: landelijke rekentoets.

Reken-tempo-toets

DLE: normering?

Toetsen van de methode niveau groep 7

% omzetten in cijfer

Cito rekenen, toets

Cito score → I → V

Nederlandse taal

Nederlandse taal	1-2	Rijmen, woordenschat, kennismaken met geschreven/gedrukte taal
	3	Aanvankelijk lezen en spellen; klankzuivere woorden (klinkers, medeklinkers en tweeklanken)
	4	Voortgezet lezen en spellen; niet klankzuivere woorden (beer, kooi e.d.) , meer direct herkenbaar lezen, start begrijpend lezen
	5	Lezen en spellen; meerlettergrepige woorden, moeilijke klanken, leestempo wordt belangrijk, begrijpend lezen (o.a. ordenen van teksten).
	6	Lezen en spellen; moeilijke uitgangen, open en gesloten lettergrepen, meervoudsvormen, kop- en staartstukken, leesstrategie, begrijpend lezen (o.a. meningsvragen).
	7	Lezen en spellen; moeilijke uitgangen, open en gesloten lettergrepen, stomme e, begrijpend lezen (o.a. kern uit de tekst halen).
	8	Lezen en spellen; steeds moeilijker woorden, leenwoorden, moeilijke meervouden, begrijpend lezen (o.a. informatie uit tekst halen voor b.v. werkstuk).

Bij taal doen we verschillende toetsen en letten we op:

- Toetsen van de methode: elk blok van de methode Taalactief wordt afgesloten met een taaltoets.
- Spellingsdictees: elk blok van de methode Taalactief wordt afgesloten met een dictee.
- Verhalen/gedichten schrijven: hoe goed ben je in het bedenken en schrijven van (lange) verhalen en gedichten?
- Cito-toetsen: landelijke spellingstoets.
- Cito-toetsen: werkwoord-spellingstoets voor groep 7 en 8

Toetsen van de methode **groep 7**

cijfer van de methode

Spellingsdictees, niveau **groep 7**

cijfer van de methode

Verhalen/gedichten schrijven

g/v/zw

Cito spelling, toets **M5+1 of 2 (keuze).....**

Cito score I → V

Cito werkwoordspellingstoets, **toets M7**

Cito score I → V

Lezen

Bij het lezen doen we verschillende toetsen en letten we op:

- lettertoetsen: ken je de letters en kun je de letters snel opnoemen?
- DMT leeskaarten: hoeveel losse woorden kun jij in één minuut lezen?
- Avi toetsen: hier staat welk avi-niveau je hebt gehaald.
- vrij lezen: hoe lees je zelf tijdens de leesmomenten (binnen is beginnen)?
- Cito leestechiek: landelijke leestoets voor groep 3.
- Cito leestempo: landelijke toets die de snelheid van het lezen vaststelt.
- Cito begrijpend lezen: landelijke begrijpend lezen toets.

Letterttoetsen

score: g/v/zw

DMT leeskaarten

Cito score I → V

Avi toetsen

Beheersingsniveau

vrij lezen

score: g/v/zw

Cito leestechiek, toets M3

Cito score I → V

Cito leestempo, toets ...

Cito score I → V

Cito begrijpend lezen, toets ...

Cito score I → V woordenschat zit hierin

Schrijven

Schrijven	1-2	Stimuleren van fijne motoriek middels motorische spelletjes en ontwikkelingsmaterialen, aandacht voor pincetgreep
	3	Aanleren van schrijffletters op speelse wijze , ondersteund door fijnmotorische oefeningen
	4	Aanleren van hoofdletters en toepassen in eigen werk ondersteund door motorische oefeningen
	5	Aandacht voor blokschrift in eigen teksten, ligging schrift, schrijfhouding
	6	Verfijning handschrift, hulplijnen verdwijnen, schrijfhouding, ligging schrift
	7	Steeds meer aandacht voor vormgeving, lay-out, correcte schrijfwijze, houding
	8	Behouden van goed leesbaar handschrift, schrijftempo verhogen

Bij het schrijven gaat het erom dat je netjes en vlot schrijft. Dit doe je in je schrijfschrift, waarin je de letters leert schrijven en blijft oefenen.
 Laat je dit ook zien in je andere schriften? Schrijf je cijfers netjes en duidelijk leesbaar?
 Houd je je pen goed vast tussen duim en wijsvinger?

Schrijfschrift	Score: g/v/zw
Andere schriften	Score: g/v/zw
Hoofdlettergebruik	Score: g/v/zw
Pengreep (ob)	Score: g/v/zw
Leestekengebruik (bb)	Score: g/v/zw
Cijfers	Score: g/v/zw

Wereldoriëntatie

Wereld-oriëntatie	1-2	Kennismaken met eigen leefomgeving in de vorm van thema's en projecten
	3	Seizoenen, feesten, natuur, leefomgeving, school t.v. met veelal verwerkingsbladen
	4	
	Vanaf groep 5	Werken met serie Columbus; Een zee van tijd, Land in zicht en In vogelvlucht. Thematisch werken volgens methode Alles in 1.
Engelse taal	7 en 8	Kennismaken met de Engelse taal, luisteren, spreken (communiceren) met elkaar; lezen van eenvoudige Engelse boekjes.

Het praten en werken over dieren, planten, mensen en andere onderwerpen.
--

Aardrijkskunde	score g/v/zw of cijfer
Topografie	cijfer
Geschiedenis	score g/v/zw of cijfer
Natuuronderwijs/techniek	score g/v/zw of cijfer
Verkeer	cijfer
Engels	cijfer

Expressie

Hierbij gaat het om je creativiteit, fantasie en wat je goed kunt.
--

Handvaardigheid	score: g/v/zw
Tekenen	score: g/v/zw
Muziek	score: g/v/zw
Drama	score: g/v/zw

Bewegingsonderwijs

Bewegings- onderwijs	3	
	4	
	5	
	6	
	7	
	8	

Hier zie je hoe je je best doet tijdens de gymlessen en daaraan meedoet.

- Toestellen: het gaat daarbij om activiteiten met de kast, bok, balk, mat, trampoline en ringen/touwen.
- Spelvormen: het gaat daarbij om tikspelen, doelspelen, stoeispelen en spelactiviteiten waarbij het gaat om mikken en jongleren.
- Bewegingvaardigheidstest: om te kijken of je vooruit gaat op het gebied van gym, zijn er bepaalde onderdelen die we elk jaar opnieuw testen.

Algemeen

g v zw

Plezier tijdens de gymles met toestellen.	0 0 0
Plezier tijdens de gymles met spelvormen.	0 0 0
Houden aan regels en afspraken bij toestellen.	0 0 0
Houden aan regels en afspraken bij spelvormen.	0 0 0
Samenspelen tijdens de gymles	0 0 0
Elkaar helpen tijdens de gymles.	0 0 0

Bewegingsvaardigheidstest

Balanceren	0 0 0
Springen kracht	0 0 0
Springen coördinatie	0 0 0
Balvaardigheid	0 0 0